

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Várdomb Község Önkormányzata

(2019-2024)

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	13
Célok	13
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	14
1. Jogszabályi háttér bemutatása	14
2. Stratégiai környezet bemutatása	18
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	21
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	49
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	71
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	79
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	86
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	91
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	93
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	94
1. A HEP IT részletei	94
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	94
A beavatkozások megvalósítói	95
Jövőképünk	95
Az intézkedési területek részletes kifejtése	
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	97
3. Megvalósítás	99
A megvalósítás előkészítése	99
A megvalósítás folyamata	99
Monitoring és visszacsatolás	101
Nyilvánosság	102
Érvényesülés, módosítás	104
4. Elfogadás módja és dátuma	105

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Várdomb Község Önkormányzatának célja, hogy minden lakója számára elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű polgárok esélyegyenlőségét az élet különböző területein. Ennek érdekében, a fenti célok minél hatékonyabb és eredményesebb megvalósítása érdekében megalkotja a település esélyegyenlőségi programját.

A program tartalmazza a helyzetelemzést és az erre épülő cél- és feladat meghatározásokat, valamint azok megvalósításának ütemezését. Az esélyegyenlőségi program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére.

A helyzetelemzés célja annak megállapítása, hogy Várdomb településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok a teljes lakossághoz viszonyítva milyen jövedelmi, foglalkoztatási, képzettségi, szociális, lakhatási, területi, egészségügyi mutatókkal rendelkeznek és ezek alapján milyen esélyegyenlőségi problémákkal küzdenek.

Az esélyegyenlőségi program a település területén élő hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező, hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Az esélyegyenlőségi terv alapját képező módszertani segédlet potenciálisan kiemelt hátrányos helyzetű társadalmi csoportnak tekinti a mély szegénységben élőket és a romákat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élő személyeket.

Az esélyegyenlőség érvényesülésének problémája a további hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különböző élethelyzetben lévő egyének esetében is felmerülhet. Ennek megfelelően az esélyegyenlőségi program által célzott hátrányos helyzetű társadalmi csoportok köre a helyi sajátosságokra reagálva – az esélyegyenlőségi törvény szempontjait figyelembe véve - bővíthető.

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az önkormányzatoknak is hosszú távú érdeke, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az

esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Várdomb Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

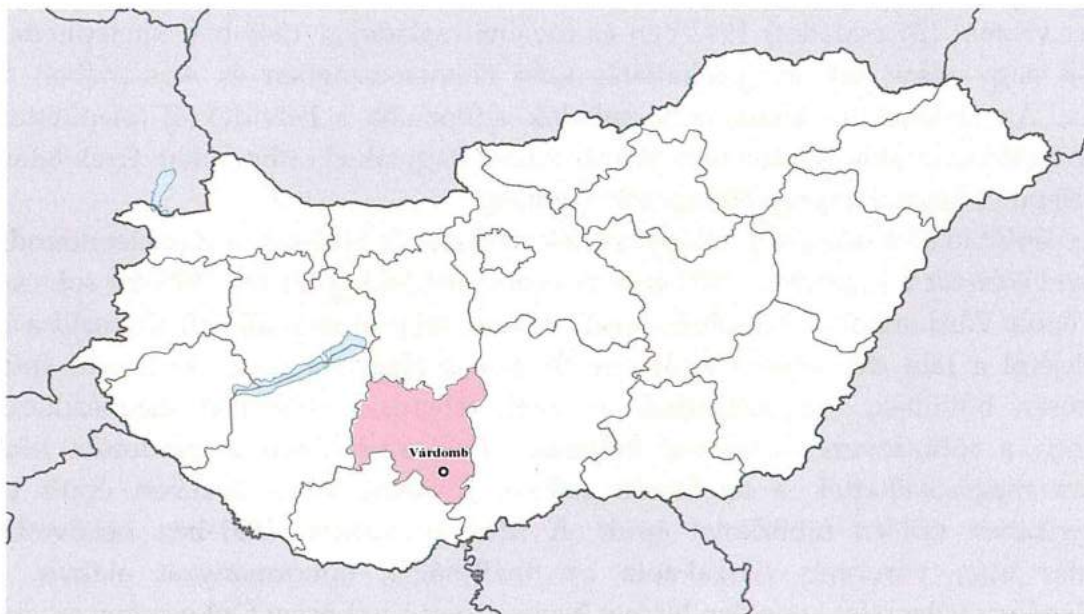
A település bemutatása

A Tolna megyében a Szekszárdi járásban található Várdomb (németül: Wardum) déldunántúli kisközség a Mecsek hegység lankás dombokká szelídült keleti vége és a Duna egykori árterülete a Sárköz közötti határvidéken. Jellemzően szalagtelepülés, a mai 56-os számú főút szeli ketté, melyen északi irányban 10 km-re a megyeszékhely, Szekszárd, délre pedig 6 km-re Bátaszék található. Szomszédos községei keleten Sárpilis, nyugaton pedig Alsónána. A falu jelenlegi hossza kb. 2 km, lakóházainak száma hozzávetőlegesen 420 ház.

A főútvonalnak köszönhetően könnyen megközelíthető, az autóbuszjáratok viszonylag sűrűn közlekednek, a lakosok nagy része a közeli megyeszékhelyen dolgozik. A legutóbbi hivatalos statisztikai adatok szerint állandó lakossága 1190 fő, lakónépessége pedig 1156 fő. A település lakónépességének és állandó lakosságának száma az utóbbi években - ha nem is számottevően - csökkenő tendenciát mutat. A település tiszta, rendezett, gondozott, folyamatosan szépül. Az infrastrukturális kiépítettség teljes körű, a település minden utcája szilárd burkolatú.

A településen működik óvoda, 1-8 évfolyamon iskola és nagy előrelépést jelentett a falu életében a 2008 év óta működő bölcsőde, ahová 1 éves kortól veszik fel a gyermekeket. Az egészségügyi ellátásról háziorvos és védőnő gondoskodik, a községben élő idős emberek szociális ellátását, gondozását két fő házi gondozó látja el. 2016. január 1-jétől az addig az iskolai könyvtárhoz tartozó lakossági könyvtár önálló épületben került kialakításra, számos programnak, rendezvénynek ad helyet a kölcsönzés és bizonyos szolgáltatások nyújtása mellett.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Várdomb a nevét feltehetőleg a falu közepén levő dombon, a római korban épült erődítményről (vár a dombon) kapta. Ezt a helyet a római korban Ad Statuas néven említik. Az erődítmény Szekszárd (Alisca) városát védte déli irányból az Eszéket Budapesttel összekötő hadiúton.

A IV. században a népvándorlás hullámai átvonultak ezen a tájon is, a kalandozások után Koppányé, majd a pogánylázadás leverése után a királyoké lett ez a terület. A 150 éves török hódoltság után felégetett falvak, elvadult táj jellemezte az országot. A megfogyatkozott lakosság nagy terheket cipelt. A IV. Károly király által elindított betelepítési hullám Várdombra is hatással volt, ekkor érkeztek a környékre a német-sváb családok. A szájhagyomány generációkon át úgy őrizte, hogy tizenkét Schwarzwald környékéről érkezett család alapította a falut. Feltételezhető, hogy az 1750-es év táján kezdődött a betelepülés és több éven át folyamatosan zajlott. A településszerkezet mai formája, a jellegzetes szalagtelkes egyutcás falukép, feltehetően már a betelepüléskor kialakult.

A mai templomot és a plébániát a Theresianumi Uradalom építette 1787-ben. A templom és a plébánia, majd később az iskola építési költségeit is az uradalom fedezte, Az iskola tannyelve a német volt, csak 1895-től kezdve tanítottak magyarul is.

A település lakói viszonylag egységesnek mondható faluközösségben éltek, ahol szinte magyar szó el sem hangzott, de a későbbiekben – a századfordulót közvetlenül megelőző és az azt követő években is – csupán 3-4 magyar család lakott a községben. Ez az állapot az 1930-40-es évekig fennmaradt. Az iskolában ugyan megtanulták a magyar nyelvet, de a beszélt nyelv a német volt. Az első világháború Várdombtól is követelt véráldozatot. A 27 hősi halott nevét, a templom mellett felállított emlékmű őrzi.

A harmincas évek elejétől óvoda is működött Várdombon. A község közigazgatása a mindenkori országos rendszernek megfelelő felépítésű volt.

Az igazán nagy változást, megrázkódtatást a második világháború okozta a faluközösségnek. Majdnem minden családban gyászoltak. A templom melletti emlékmű 50 áldozat nevét őrzi. A lakosság egy része 1944-ben a megtorlástól félve elmenekült, nagy

részüket viszont (26 családot) 1947-ben és további családokat 1948-ban kitelepítették. A családok nagy része sok megpróbáltatás után Németországban és Ausztriában talált otthonra. Az elmenekült, kitelepített családok otthonaiba a Felvidékről telepítettek be magyar családokat, akik szintén nem jó szántukból hagyták el otthonaikat. Évek teltek el, míg a település lakosai teljesen elfogadták egymást.

1949-ben épült ki a községben a villanyvezeték rendszer és 1962-ben a vízvezetékrendszer. 1964-ben elkészült a kultúrház, 1977-ben az orvosi rendelő épült fel. 1978-tól sok családi otthon épült Várdombon, a település északi részén négy új utca alakult ki, majd a 90-es évek elejétől a falu déli részén nyílt egy új utca a Hegyalja utca. Az iskola épületei fokozatosan bővültek, korszerűsödtek az évek folyamán. 1990-ben megkezdődött a községben a földgázvezeték-hálózat kiépítése. 1995 áprilisában a várdombi lakások zömében megszólalhattak a telefonok. 1995-re a 80-as, 90-es években épült utcák mindegyikében szilárd útburkolat épült. A Magyarországon 1991-ben bekövetkezett átalakulás után Várdomb visszakapta az önállóságát, önkormányzat alakult. 1995 novemberében választást követően Német Nemzetiségi Kisebbségi Önkormányzat alakult Várdombon, amely azóta is folyamatosan működik. Feladatuknak tekintik a nemzetiségi identitástudat erősítését, az ősök hagyományának ápolását, a nemzetiségi oktatás és tevékenység segítését, a faluban folyó kulturális tevékenység támogatását, az öröklött meglévő építészeti emlékek megőrzését. Az évek folyamán több közösségi szervezet is megalakult, ezen szervezetetek jelentős része a mai napig működik és dolgozik a település lakóinak érdekét szem előtt tartva.

A településen már többször megrendezésre került a „Várdombról elszármazottak találkozója”, az egyik alkalommal Várdomb község címerét és zászlaját is felavatták. A várdombi képviselő-testület rendeltben fogadta el a jelképeket, melyek a Tolna Megyei Levéltárban őrzött 1785-ben és 1819-ben keltezett törvényszéki iratokon várdomb községi pecsétlenyomatként lelhetők fel. A címer és a zászló motívumai: tárcsa pajzs bordó cölöppel, ebben aranya színű karózott szőlőtő levelekkel és szőlőfürttel, alatta lebegő arany színű kacorkés. A pajzs felett arany színű Várdomb felírat, alulról arany színű stilizált levélminta.

A település számára fontos a hagyományok ápolása. Több éve megrendezésre kerül a Márton napi, szüreti felvonulás, valamint a német gyökerekre emlékezve, december végén német nyelvű betlehemes énekkel járják a település utcáit a Chriskindspiel angyalkái.

A település környékének páratlanul szép természeti tájait, mint például a Gemenci erdő, a Mórággyi-rög, Sötétvölgy leginkább túrák és kirándulások során ismerheti meg az ide látogató.

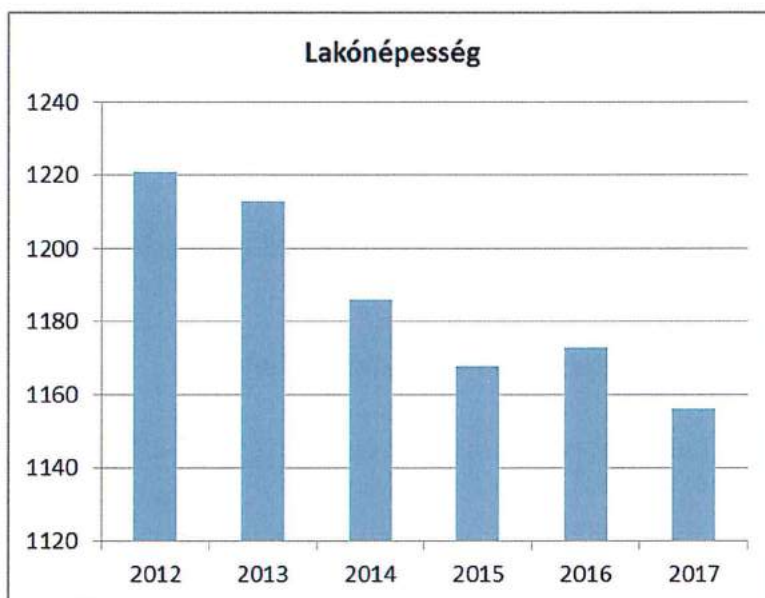
(Forrás: Kiss Tamásné: Volt egyszer rég..., www.vardomb.hu, helyi adatok)

A település demográfiai helyzete

Lakónépesség száma az év végén (2012-2017)

	lakónépesség
2012 (fő)	1221 fő
2013 (fő)	1213 fő
Lakónépesség számának változása (%)	99,3 %
2014 (fő)	1186 fő
Lakónépesség számának változása (%)	97,8 %
2015 (fő)	1168 fő
Lakónépesség számának változása (%)	98,5 %
2016 (fő)	1173 fő
Lakónépesség számának változása (%)	100,4 %
2017 (fő)	1156 fő
Lakónépesség számának változása (%)	98,6 %

(Forrás: Várdomb Község Önkormányzat Népesség-nyilvántartási adatok)

(Forrás: Várdomb Község Önkormányzat Népeség-nyilvántartási adatok)

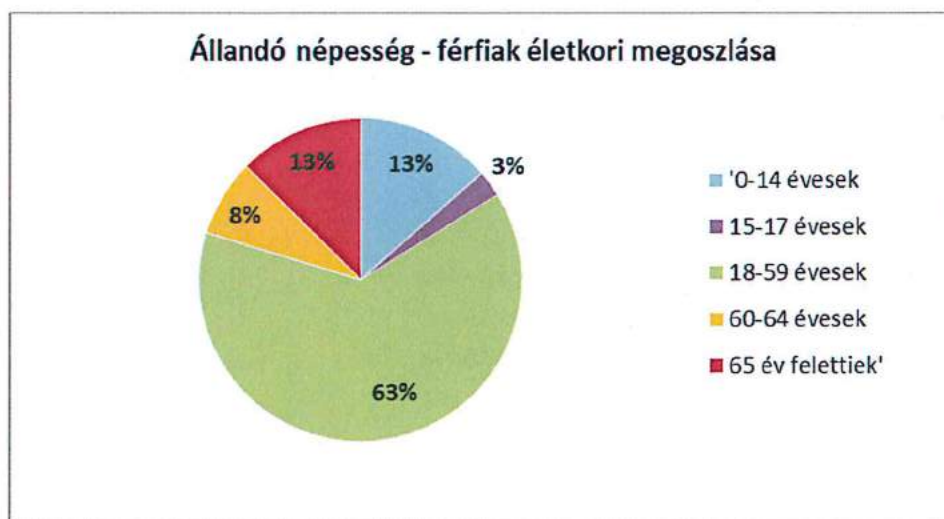
A település lakónépességének száma 2017. december 31-én 1156 fő. A fenti két táblázat alapján megállapítható, hogy 2012. évtől csökkenő tendencia figyelhető meg a lakónépesség számát illetően. Egyedül a 2016-os évben volt némi növekedés a korábbi évhez viszonyítva 5 fővel nőtt a település lakónépességének a száma.

A 2011. évi népszámlálás adatai szerint a település lakónépességének 16,6%-a (189 fő) tartozott valamilyen nemzetiséghez: ebből német 179 fő (15,7%), román 4 fő (0,4%), egyéb népesség száma 6 fő (0,5%).

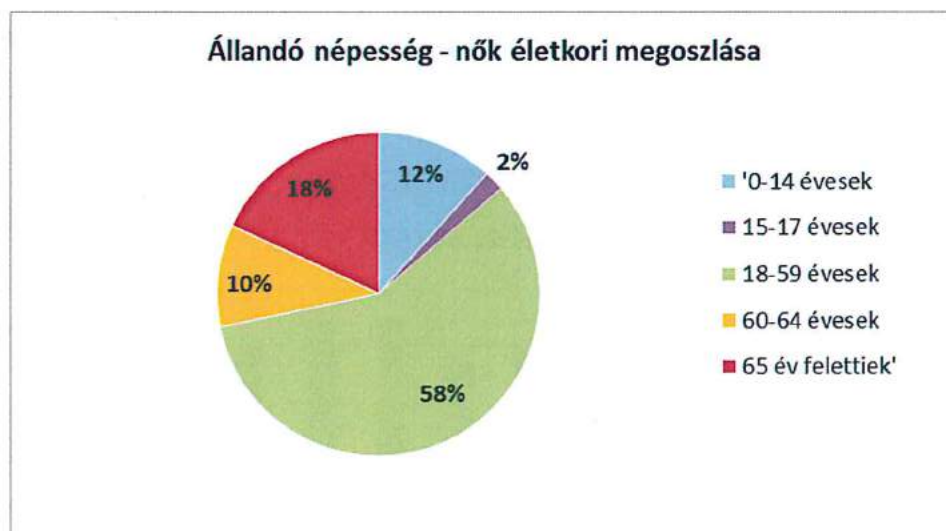
Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	611	597	1 208	50,58%	49,42%
0-2 évesek			42		
0-14 éves	83	70	153	6,87%	5,79%
15-17 éves	16	12	28	1,32%	0,99%
18-59 éves	388	346	734	32,12%	28,64%
60-64 éves	47	61	108	3,89%	5,05%
65 év feletti	77	108	185	6,37%	8,94%

(Forrás: TeIR, KSH-TSTAR)

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR)

(Forrás: TeIR, KSH-TSTAR)

A településen 2016. évben az állandó lakosság száma 1208 fő. A férfiak és a nők száma között nincs jelentős különbség, csupán 1,16 %-kal magasabb a férfiak aránya a nőkhez viszonyítva. Az állandó népességben belül az első három korosztályban (0-14 évesek, 15-17 évesek, 18-59 évesek) a férfiak aránya magasabb a nőknél, azonban a 60-64 éves korosztály esetében már 2 %-kal, a 65 év feletti korosztálynál pedig 5 %-kal magasabb a nők aránya a férfiakénál.

Településünkön a 65 év feletti nők száma 31 fővel, 5 %-kal magasabb a férfiakénál, a nők magasabb aránya a megyei, illetve az országos adatokban is látható. (Tolna megye: állandó népesség 65 év feletti férfi: 16.708 fő, állandó népesség 65 év feletti nő: 26.750 fő, országos adat: állandó népesség 65 év feletti férfi: 685.292 fő, állandó népesség 65 év feletti nő: 1.120.692 fő.)

Öregedési index (2007-2017)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2007	166	174	95,40%
2008	170	155	109,68%
2009	167	149	112,08%
2010	175	147	119,05%
2011	178	146	121,92%
2012	175	149	117,45%
2013	184	142	129,58%
2014	181	140	129,29%
2015	176	147	119,73%
2016	185	153	120,92%
2017	188	148	127,03%

(Forrás: TeIR, KSH-TSTAR)

(Forrás: TeIR, KSH-TSTAR)

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli fő jut. Ez az index megmutatja, hogy Várdomb település népességére mi a jellemző; ha 100 % alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos a népezszerkezet,

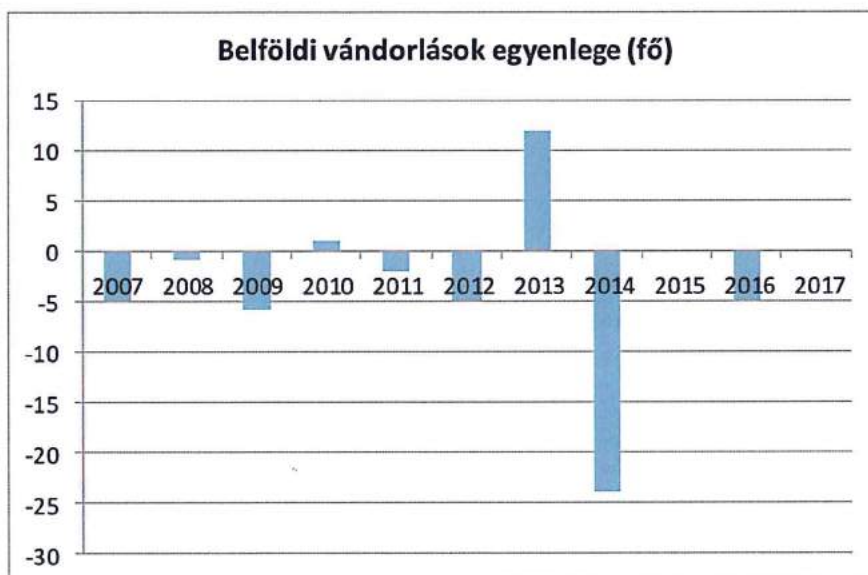
amennyiben az index 100 % felett van, akkor a 65 év felettiiek vannak többen és a település elöregedő.

Várdomb település népességére 2007. évben még a fiatalos népeségszerkezet volt a jellemző, mivel a 0-14 éves korú állandó lakosok száma 174 fő, míg a 65 év felettiiek száma 166 fő. Az időskorúaknál a vizsgált időszakban a növekedés 22 fő. Míg 2007-ben az időskorú lakosok száma 166 fő volt, - a korcsoport a település össznépességének arányában 13 % - addig 2017-ben 188 fő, - a korcsoport a település össznépességének arányában 15,8 %. Ennek eredményként az öregedési index is - 2008. év óta folyamatosan 100 % felett van - jelentős mértékben növekedett a településen. (2017. évben már 127,03 %.) A település népességének elöregedése következtében egyre inkább növekszik a szociális szolgáltatások iránti igény.

Belföldi vándorlások (2007-2016)

Év	Állandó jellegű odavándorlás	Elvándorlás	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma
2007	37	42	-5	-3,92
2008	26	27	-1	-0,79
2009	24	30	-6	-4,79
2010	36	35	1	0,8
2011	27	29	-2	-1,61
2012	26	31	-5	-4
2013	22	10	12	9,7
2014	33	57	-24	-19,8
2015	29	29	0	
2016	23	28	-5	-4,14
2017			0	

TeIR, KSH-TSTAR

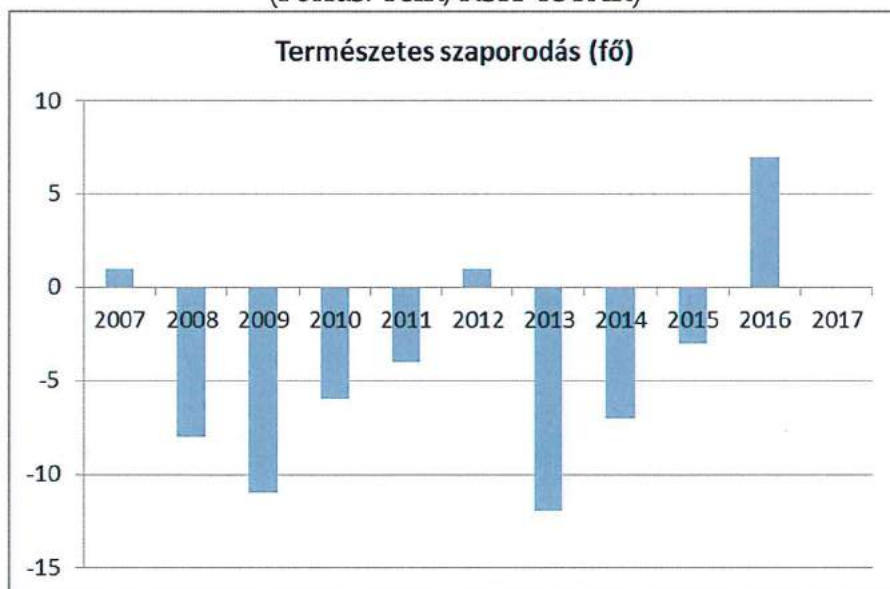

A belföldi vándorlások egyenlege az adott település vonzerejét mutatja, amennyiben az egyenleg pozitív, akkor az odaköltözés, ha negatív, akkor az elvándorlás jellemző a településre. Természetesen a település vonzerejét több tényező együttes hatása is befolyásolhatja. Várdombon a vizsgált időszakban az egyenleg csak a 2010 és 2013-as évben volt pozitív előjelű. A 2014. évben jelentős különbség mutatkozott az állandó jellegű odavándorlások és az elvándorlások száma között, az egyenleg – 24 fő volt. Az azt követő két évben sem változott meg a tendencia, habár a két mutató közötti eltérés mérséklődött. Az állandó népesség csökkenésében szerepet játszik az elvándorlás is, melynek okai között megemlíthető a külföldi munkavállalás, illetve a belső migráció.

Természetes szaporodás (2007-2016)

Év	Élveszületések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás (fő)
2007	9	8	1
2008	4	12	-8
2009	7	18	-11
2010	4	10	-6
2011	7	11	-4
2012	11	10	1
2013	5	17	-12
2014	11	18	-7
2015	7	10	-3
2016	16	9	7
2017			0

(Forrás: TeIR, KSH-TSTAR)

A Magyarországon jellemző népességcsökkenő tendencia Várdomb településre is jellemző, illetve érzékelhető. Településünkön a születések száma a vizsgált időszakban, több évben is elmaradt a halálozások számától, ami ugyancsak a település elöregedését mutatja. A 2016-os évben lényegesen megnőtt a születések száma, ami mindekképpen egy kedvező irányú mozgás a település számára.

Értékeink, küldetésünk

Várdomb Község Önkormányzatának egyik küldetése az ember és ember közötti különbségek felszámolása. Az önkormányzat elismeri és magáénak vallja azon alapvető emberi jogokat és normákat, amelyek szerint minden ember egyenlő származástól, fajtól, vallástól, nemtől vagy bármely más külső vagy örökölt tulajdonságtól függetlenül. Tevékenységével mindent megtesz azért, hogy a társadalmi egyenlőtlenségek felszámolásra kerüljenek, különösen a mélyszegénységben élők és romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élőket érintően.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Várdomb Település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

EU 2020 stratégia

Az Európa 2020 három, egymást kölcsönösen megerősítő prioritást tart szem előtt:

- Intelligens növekedés: tudáson és innováción alapuló gazdaság kialakítása.
- Fenntartható növekedés: erőforrás-hatékonyabb, környezetbarátabb és versenyképesebb gazdaság.
- Inkluzív növekedés: magas foglalkoztatás, valamint szociális és területi kohézió jellemezte gazdaság kialakításának ösztönzése.

Célkitűzései:

- A 20–64 évesek legalább 75 %-ának munkahellyel kell rendelkeznie.
- Az EU GDP-jének 3 %-át a K (kutatás) +F (fejlesztés)-re kell fordítani.
- Teljesíteni kell a „20/20/20” éghajlat-változási/energiaügyi célkitűzéseket (ideértve megfelelő körülmények között a kibocsátás 30 %-kal történő csökkentését).
- Az iskolából kimaradók arányát 10 % alá kell csökkenteni, és el kell érni, hogy az ifjabb generáció 40 %-a rendelkezzen felsőoktatási oklevéllel.
- 20 millióval csökkenteni kell a szegénység kockázatának kitett lakosok számát.

(Forrás: Az Európai Bizottság közleménye: Európa 2020, Brüsszel, 2010.3.3. http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_HU_ACT_part1_v1.pdf)

Nemzeti Reform Program

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia-programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdeni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, és hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek.

A 2018-as Nemzeti Reform Program széles körűen bemutatja azon fő intézkedéseket, amik mind az európai célokat, mind Magyarország hosszú távú jövőjét segítik: a versenyképességet támogató, üzleti környezetet javító lépéseket, valamint a társadalom humán erőforrásait fejlesztő programokat. A 2018. évi Nemzeti Reformprogram bemutatja az egyes kiemelt szakpolitikai intézkedéseket, azok kapcsolódását a fő stratégiai célkitűzésekhez, valamint az eddigiekben elért, illetve az új intézkedésektől elvárt eredményeket.

(Forrás:https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2018-european-semester-national-reform-programme-hungary-hu_2.pdf,
<http://www.kompetenspedagogus.hu/sites/default/files/04-Varga-Aranka-szerk-Eselyegyenloseg-a-mai-Magyarorszagon-pte-btk-nti-2013.pdf>)

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „ A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózás politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése elleni harc, valamint ezen folyamatok megelőzése, felszámolása.

A stratégia célja a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – előremozdítása, hosszú távú terveinek integrálása, kiegészítése valamint egységes célrendszerben történő kezelése, tekintettel a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztési-, és foglalkoztatáspolitikára, valamint a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

(Forrás:<http://www.kompetenspedagogus.hu/sites/default/files/04-Varga-Aranka-szerk-Eselyegyenloseg-a-mai-Magyarorszagon-pte-btk-nti-2013.pdf>)

„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia

A „Legyen Jobb a Gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak kell prioritást élvezniük, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözés a legjobban korlátozza fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke. A harmadik indok az első kettőből adódik. Közös érdek az ország fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődése. Ehhez a gyermekek esélyeinek javítása, piac- és lehetőleg versenyképes felkészültségük, munkához jutásuk általános biztosítása, a ma növekvő társadalmi szakadékok szűkítése szükséges. Mindezeket felismerve fogadta el az Országgyűlés 47/2007. (V. 31.) számú határozatával a „Legyen Jobb a Gyerekeknek” 2007-2032 Nemzeti Stratégiát, melynek fő célja hogy egy generáció alatt a jelenleginek töredékére csökkentse a gyermekek és családjaik szegénységének arányát.

(Forrás:<http://www.kompetenspedagogus.hu/sites/default/files/04-Varga-Aranka-szerk-Eselyegyenloseg-a-mai-Magyarorszagon-pte-btk-nti-2013.pdf>)

Roma Integráció Évtizede Program

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a kormány feladatául tűzi ki, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével

kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani. A stratégiai tervben meghatározott feladatok elsősorban területi (hátrányos helyzetű térségek, települések) és szociális szempontok (pl. hátrányos helyzet, tartós munkanélküliség, alacsony iskolai végzettség, stb.) – illetve ezek metszete – alapján határozzák meg a legfontosabb intézkedéseket, amelyek hosszú távon biztosíthatják a legszegényebbek – köztük nagy arányban romák – valós társadalmi és gazdasági integrációját.

(Forrás: <http://www.kompetenspedagogus.hu/sites/default/files/04-Varga-Aranka-szerk-Eselyegyenloseg-a-mai-Magyarorszagon-pte-btk-nti-2013.pdf>)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta el a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot (88/2009. (X. 29.) OGY határozat). A stratégia az ifjúsági korosztályokkal kapcsolatos állami felelősség összefoglalása a 2009-2024. időszakra vonatkozóan. Részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A stratégia megvalósítása kétéves cselekvési tervek mentén történik, a 2012-2013. évi cselekvési tervről az 1590/2012. (XII. 27.) Korm. határozat rendelkezik.

(Forrás: <http://www.kompetenspedagogus.hu/sites/default/files/04-Varga-Aranka-szerk-Eselyegyenloseg-a-mai-Magyarorszagon-pte-btk-nti-2013.pdf>)

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Várdomb Község Önkormányzata Képviselő-testülete 2018-ban elfogadta a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló 4/2018.(X.1.) önkormányzati rendeletet. A törvényi előírásokon túl, a rendelet célja, hogy településünkön olyan támogatási rendszer működjön, amely az állampolgárok számára a prevenció, a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgálnak. A szociális ellátások, szolgáltatások középpontjában a család áll.

A szegénység elmélyülése, a leszakadó társadalmi csoportok miatt az ellátó rendszernek egyre több követelménynek kell megfelelnie a különböző élethelyzetekből, a lakhatásból, a betegségből, a fogyatékosságból eredő szükségletek, eltartottak, gyermekek gondozásához kapcsolódó költségek emelkedése miatt, ezért a helyi szabályokat és ezek hatásait az önkormányzat folyamatosan vizsgálja.

Várdomb Község Önkormányzata Képviselő-testülete által elfogadott, az esélyegyenlőség szempontjából kiemelt célcsoportokat is érintő rendeletek:

- 8/2008.(XI.20.) A közművelődésről
- 4/2018.(X.1.) A szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályozásáról

- 12/2013.(VII.17.) Az önkormányzat vagyonáról és vagyongazdálkodásáról
- 5/2018.(X.1.) A tanyagondnoki szolgálatról
- 7/2015.(XI.27.) A gyermekétkeztetési és egyéb étkezési intézményi térítési díjak megállapításáról
- 7/2018.(XI.5.) A szociális célú tüzelőanyag ellátásról

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Várdomb Község Önkormányzatának helyi dokumentumai, koncepciói, programjai:

Költségvetési rendelet:

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. §-a értelmében a jegyző által előkészített a következő évre vonatkozó költségvetési rendelet tervezetét a polgármester február 15. napjáig benyújtja a képviselő-testület felé, melyet a testület rendelet formájában hagy jóvá.

Gazdasági program:

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a alapján minden településnek gazdasági programot kell készítenie. A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

Településfejlesztési koncepció:

A koncepció hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására.

Településrendezési terv: Meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését.

Várdomb Község Önkormányzata a korábbi években több pályázati támogatást is nyert, egészségügyi alapellátás fejlesztésére, lakossági könyvtár kialakítására, illetve járda felújításra.

A Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjtemények Kollégiuma 2015. év elején kiírta a **Kistelepülések könyvtárainak szakmai eszközfejlesztése, korszerűsítése** című pályázatot. Az önkormányzat sikeresen pályázott és közel 900 ezer forint összegű

támogatási összeget nyert, melyet a lakossági könyvtár berendezési tárgyainak, bútorzatának megvásárlására fordított.

Az önkormányzat több szempontból is szükségesnek látta – az iskolai és a nyilvános könyvtári szolgáltatás szétválasztását, ezért 2015. évben úgy döntött, hogy az Illyés Gyula Megyei Könyvtár segítségével a közkönyvtári feladatellátásra a közösségi ház épületében alakít ki egy helyiséget. A terem helyreállítási munkáinak, renoválásának költségét – festés, mázolás, laminált padló elhelyezése – az önkormányzat saját forrásból fedezte. Az önkormányzat a pályázat támogatási összegéből polcokat, számítógép asztalt, szekrényt, kárpitos és irodaszéket, valamint egy többfunkciós nyomtatót vásárolt a 2016. január 1-jétől nyilvános könyvtárként funkcionáló helyiségbe. A megyei könyvtártól 3 db olvasói és egy könyvtárosi számítógépet, 1 nagyméretű televíziót és a gyereksarok kialakításához megfelelő berendezést kapott az önkormányzat.

Az újonnan kialakított szolgáltató hely ünnepélyes átadására 2016. január 20-án a Kultúra Napja alkalmából került sor.

Az „Egészségügyi alapellátás fejlesztése Várdomb és Alsónána Községekben” című DDOP-3.1.3/G-14-2014-0030 azonosító számú pályázat keretében – melyet az Új Széchenyi Terv Dél-Dunántúli Operatív Program támogatási rendszeréhez nyújtottunk be – került felújításra a két orvosi rendelő (a közös háziorvosi körzet miatt az alsónánai orvosi rendelő is kivitelezésre került) valamint eszközbeszerzés is történt, annak érdekében, hogy az itt élő emberek minél magasabb színvonalú egészségügyi ellátásban részesüljenek.

A településen évek óta problémát okozott az orvosi illetve védőnői szolgálatnak helyt adó épületek infrastruktúrájának leromlottsága, az akadálymentesítés hiánya, az eszközállomány elavultsága, hiányossága, ezért az önkormányzat tervei között szerepelt a pályázati lehetőségek ilyen irányú kihasználása.

Várdomb Község Önkormányzata a pályázat keretében 49.588.546,-Ft vissza nem térítendő támogatásban részesült, a kivitelezéshez önerőt nem kellett biztosítania az önkormányzatnak. A projekt kivitelezése 2015. év nyarán kezdődött meg és a munkálatok az év novemberében fejeződtek be. Az önkormányzat a pályázati projekt fontos részének érezte a megújuló energiát hasznosító berendezések, technológiák alkalmazását. A tervezéssel érintett épületrészen napelem rendszer került kiépítésre. A tervezés egy másik fő szempontja az épület akadálymentesítése volt, kialakításra került két akadálymentes rámpa és egy akadálymentes mosdó. Az orvosi rendelőhöz tartozó telek keleti részén akadálymentes parkoló került kialakításra. A kivitelezés során a régi rossz és elavult nyílászárókat korszerű, ahol szükséges volt akadálymentes, vagy éppen hangszigetelt nyílászáróra cserélték. Korszerűsítésre került a fűtésrendszer, valamint a tervezéssel érintett részekben a homlokzatok utólagos hőszigetelést, nemes vakolatot kaptak. A projekt során eszközbeszerzésre is sor került: 1 defibrilátor, 2 szűrőaudiométer, 1 Doppler SONOLINE-C, 1 kartotékozó szekrény, 1 hallásvizsgáló készülék csecsemők részére, 2 műtőzsámoly, 1 orvosi asztal, 1 vizsgálóágy.

Az egészségügyi szolgáltatás nyújtása a projekt megvalósulásával egyrészt egy olyan környezetbe került, mely a 21. századi igényeknek megfelelő, korszerű és a településen élő emberek megelégedésére szolgál. Másrészt olyan eszközök állnak rendelkezésre, mely a betegek illetve kismamák és kisgyermekek szélesebb körű ellátását teszik lehetővé.

A település számára folyamatos, megoldandó feladatot jelent a rossz állapotban lévő szilárd burkolatú járdák, közutak felújítása. A pályázatokat folyamatosan figyelemmel kísértük és 2017 májusában önkormányzatunk ismételten – korábbi alkalmakkal sikertelenül - pályázatot nyújtott be **belterületi utak, járdák, hidak felújítására**. A pályázat kedvező elbírálása folytán önkormányzatunk 12.307.246,- Ft vissza nem térítendő támogatásban részesült. A projekt keretében került kivitelezésre a Kis utca szilárd burkolatának felújítása aszfalttal, illetve a Petőfi utca teljes járdaszakaszának a térkővel történő kialakítása. A projekt teljes költsége 16.409.661,-Ft volt, a különbözetet az önkormányzat saját költségvetéséből, önerőből fedezte. A kivitelezés 2018 novemberében fejeződött be. A pályázat eredményeképpen elkészülhetett egy kátyúktól mentes útburkolat a Kis utcában és új járda épült a Petőfi utcában.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Várdomb település a Dél-dunántúli régióban, Tolna megyében, a Szekszárdi járásban található.

Az 1999-ben, a települések polgármesterei által létrehozott Kistérségi társulás 2002-2004-ig Szekszárd Megyei Jogú Város és Városkörnyéki Önkormányzatok Területfejlesztési Társulása néven működött. Ezt követően 2004 végén átalakult a szervezet és Szekszárd és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás lett a neve, majd 2014-ben a 25 település közreműködésével **Szekszárd és Térsége Önkormányzati Társulás** néven alakult meg. A társulás hatáskörébe több települési önkormányzatok által kötelezően, illetve önként vállalt feladat is tartozott. A Társulási Tanács a 2015. december 18-i rendes ülésén minősített többséggel elhatározta a Szekszárd és Térsége Önkormányzati Társulás 2016. január 31. napjával történő jogutód nélküli megszüntetését. A megszűnés oka az volt, hogy a feladat-ellátási oldalról a Társulás feladatköre – a belső ellenőrzési feladatok ellátása kivételével - kiüresedett, a munkaszervezeti feladatok oldaláról nézve a Társulások munkaszervezeti feladatait ellátó Szekszárd Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának munkaterhei viszont jelentős mértékben megnövekedtek.

A megszüntetésre kerülő Szekszárd és Térsége Önkormányzati Társulás tagönkormányzatai a társulásban szerzett tapasztalataik alapján úgy ítélték meg, hogy az önkormányzatok közötti együttműködésre továbbra is szükség van és ennek érdekében - Tolna Város Önkormányzatával kiegészülve – megállapodást kötöttek egymással, és **konzultációs fórumot** hoztak létre.

A polgármesteri konzultációs fórum lehetőséget biztosít az önkormányzatoknak arra, hogy megosszák egymással tapasztalataikat, észrevételeiket, a fejlesztési tervekkel kapcsolatos elképzeléseiket, véleményeiket, ily módon elősegítve a térség fejlődését.

Az önkormányzatok vezetőinek rendszeres tájékoztatása a településeket érintő gazdasági, kulturális, turisztikai tevékenységekről, rendezvényekről a települések közötti kapcsolatot erősíti, továbbá lehetőséget ad közös tervek, ötletek megvitatására, megvalósítására is.

A polgármesteri konzultációs fórum fontos színtere különösen a településfejlesztés, a turizmusfejlesztés, idegenforgalom, térségi közművelődési tevékenységek koordinálásának, a térségi identitás erősítésének, a kulturális örökség megőrzésének, család-, gyermek- és ifjúságvédelem, ifjúsági feladatok térségi szintű koordinálásának, szervezésének, továbbá a térségi foglalkoztatás-politikai célok összehangolásának.

Várdomb Község Önkormányzata egyes önkormányzat által ellátandó feladatot társulásban lát el.

A **Szekszárd és Környéke Alapellátási és Szakosított Ellátási Társulás** keretében lát el egyes gyermekjóléti feladatokat és a családsegítési szolgáltatást, a társulás közös fenntartású intézménye a Humánszolgáltató Központ által.

Az orvosi ügyelet ellátását és a házi segítségnyújtást, a **Bátaszék és Környéke Önkormányzatainak Egészségügyi, Szociális és Gyermekjóléti Intézmény-fenntartó Társulása** fenntartásában lévő Gondozási Központ Bátaszék útján biztosítja az önkormányzat.

Az önkormányzati, hivatali feladatok ellátását 3 település – Ócsény, Várdomb, Pörboly - társulásával az **Ócsényi Közös Önkormányzati Hivatal** végzi.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Várdomb település helyi esélyegyenlőségi programja a Türr István Képző és Kutató Intézet által kiadott „Képzési segédlet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítéséhez” és a „Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítését segítő táblázatok”, valamint a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012.(VI.5.) EMMI rendelet alapján készült.

A helyzetelemzés elkészítéséhez a KSH és a TeIR adatbázis, valamint a népszámlálási adatok szolgáltak alapul. Emellett Várdomb Község Önkormányzata által szolgáltatott adatok, személyes látogatások alkalmával gyűjtött anyagok és az elektronikus média Várdombbal foglalkozó oldalai is hasznos információkkal szolgáltak.

Várdomb 1190 fő állandó lakosságszámú, 1156 fő lakónépességű település, ezért az esélyegyenlőségi szempontból érintett társadalmi csoportok helyzete viszonylag jól követhető.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt új fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerővel kilépjenek. A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között szocializációs különbségek, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és gyakran súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A mélyszegénység hatása a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző

a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él). Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza. A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011. év) megállapítása szerint ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma Szociális és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkársága által 2014 szeptemberében kiadott Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II. (2011–2020) szerint Magyarország Kormánya a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia frissített változatával folytatja azt a hosszútávra tervező felzárkózási politikát, amely alapvető szemléletváltást kíván elérni a szegénység elleni és roma politikában. A Kormányzat célja, hogy a felzárkózási politika integrálja a szegény családban élő gyermekeket, romaügyet és a hátrányos helyzetű térségeket érintő stratégiákat. A szociális biztonság megerősítése a kormányzat legfontosabb feladatai közé tartozik: az elszegényedés veszélyével küzdők segítése nemzetstratégiai ügy, hiszen a szegénység az egész társadalom versenyképességét csökkenti, a hátrányos élethelyzet generációkon keresztül átöröklése az egész társadalom stabilitását veszélyezteti, a munkanélküliség pedig az egész társadalom jólétét megalapozó gazdasági fejlődést gátolja.

A szegénység újratermelődésének megakadályozása érdekében az NTFS komplex megközelítést alkalmaz és a lakhatási szegénység kezelése mellett a szegénységet tartósan megakadályozó foglalkoztatási programokat, valamint a minőségi munkavállalást lehetővé tevő oktatási-képzési programokat indított.

A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2016. júniusi nyomon követési jelentése szerint, beigazolódni látszik, hogy a felzárkózási segítő munka önálló szakmapolitikai területté, komplex ágazatközi beavatkozási rendszerré alakult és összehangolt összkormányzati együttműködésben teljesedik ki. Hatással vannak rá azok a jövedelempolitikai eszközök, például a rezsicsökkentés, az eladósodás elleni védelem, a foglalkoztathatóságot és a tényleges foglalkoztatás növelését szolgáló munkahelyvédelmi és adópolitikai beavatkozások, a családi típusú adózás, stb. amelyeket a kormányzat évek óta működtet.

Vitathatatlan eredménynek mondható, hogy a munkanélküliség és a szegénység elleni küzdelem eredményei mérhető és igazolható módon megjelentek, stabilizálódtak és elérték a megnevezett célcsoportokat. Ezt támasztják alá a KSH és más szervezetek kutatási jelentései, amelyek szerint 2013 óta egyértelműen javulnak a szegénység és társadalmi kirekesztettség, valamint az egyenlőtlenségi mutatók. Az adatokat alátámasztja a lakossági fogyasztás tartós és jelentős bővülése és a gazdasági bizalomindex növekedése is.

A szemléletváltó felzárkózást segítő közpolitikai beavatkozás eredménye, hogy a mélyszegénységben élők jelentős részét sikerült kimozdítani a segélyezési rendszer passzivitásra készítő viszonyaiból, és a közfoglalkoztatásba, illetve a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzési programokba való bevonással oly módon aktivizálni, hogy megkezdődhessen az önálló életvezetési és jövedelemszerzési képesség kialakítása, illetve helyreállítása.

Eredményként értékelhető az is, hogy a felzárkózási eszközrendszer részét képező közoktatási lemorzsolódás csökkentését célzó országos kiterjedésű többszintű és összetett munka már statisztikai módszerekkel is mérhető javulást mutat csakúgy, mint a már említett, képzéssel egybekötött közfoglalkoztatási programok, melyek a tartós munkanélküliek bevonására épülnek. Előrelépés tapasztalható a szociális gazdaság sajátos világában is, valamint más innovatív szociálpolitikai programok területén, mint például a szociális földprogramok. A szegénység ellenes és felzárkózási politika megfelelő irányát, a kormányzati erőfeszítések nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő hatékonyságát jelzik Magyarországon az alábbi adatok:

- 2015-ben a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya 28,2%-volt, ami 3,6 százalékponttal alacsonyabb, mint egy évvel korábban (KSH). A legnagyobb javulás a gyermekek és fiatalok, a nagycsaládosok és egyszülős háztartások, valamint a legalacsonyabb (legfeljebb alapfokú) végzettségűek és a munkával rendelkezők körében tapasztalható.
- Nagymértékben csökkent az alacsony munkaintenzitású, azaz munkaszegény háztartásokban élők aránya 9,7%-ról 7,1%-ra.
- Igen jelentősen, több mint 4,5 százalékponttal csökkent a súlyos anyagi deprivációban élők aránya 24%-ról 19,4%-ra.
 - A legnagyobb arányú csökkenés a megfelelő táplálkozás és az otthon elégtelen fűtése, illetve közel hasonló mértékben személygépkocsi-tulajdonlás és a hiteltörlesztéssel vagy lakással kapcsolatos kiadások esetében volt.
 - A gyermekes családok és a romák esetében a javulás átlagon felüli.
 - Az arány legkisebb mértékben a községekben, kistélepüléseken csökkent.
- A romák esetében a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya két év alatt közel a felére csökkent (a KSH adatai szerint 45-ről 27 %-ra)!
- A közfoglalkoztatási programok többszázezer embert érintettek.
 - A romák becsült 20 %-os aránya (mintegy 70 ezer fő) közel három-négyszerese az országosan becsült 5-7 %-nak.
- Csökkent a végzettség nélküli iskolaelhagyás (2012: 11,8% < >2015: 11,6%)
- 8200 család vesz részt szociális földprogramokban.

A jelentésben azonban az is szerepel, hogy 2015. évre vonatkozó statisztikai adatok szerint (KSH) Magyarországon összesen mintegy 2,735 millió ember élt szegénység által veszélyeztetett helyzetben vagy társadalmi kirekesztődésben, ami nem csupán a hétköznapi fogalmak szerint szegénynek, nélkülözőnek tartott emberek körét jelöli, hanem

azon népességet, amelyet fenyeget a szegénység. A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya a teljes népességhez viszonyítva 28,2% , ami meghaladja az uniós átlagot és a Magyarországhoz hasonló fejlettségű kelet-közép-európai tagállamok közül még mindig a magasabbak közé tartozik.

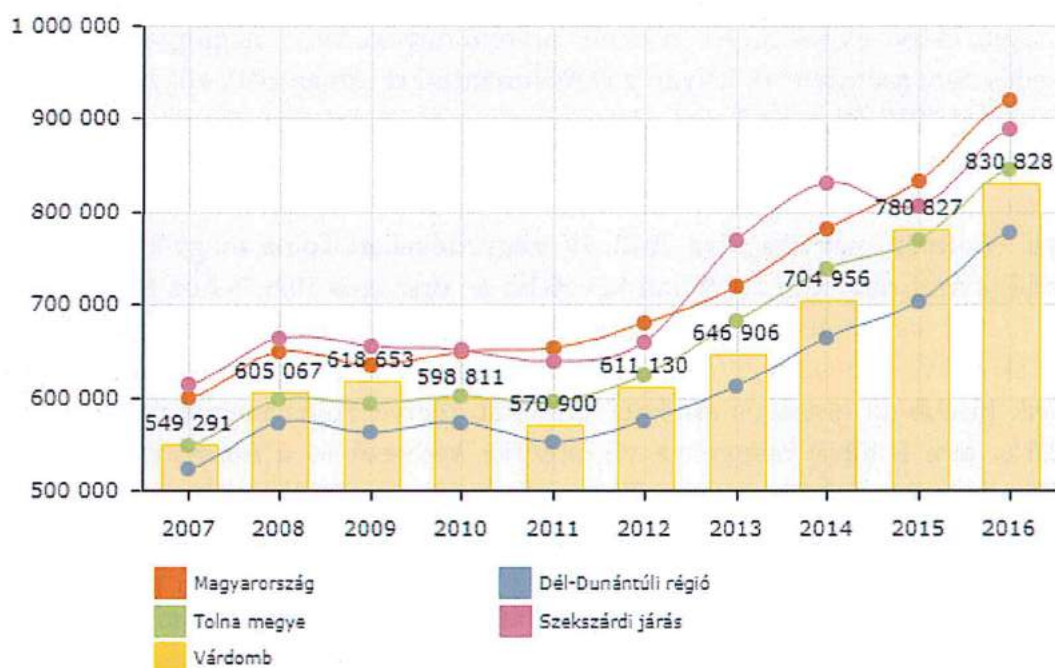
(Forrás: <http://docplayer.hu/40438187-Magyar-nemzeti-tarsadalmi-felzarkozasi-strategia-ii-nyomonkovetesi-jelentes-junius.html>,
<http://www.kompetenspedagogus.hu/sites/default/files/06-Varga-Aranka-szerk-Eselyegyenloseg-a-mai-Magyarorszagon-pte-btk-nti-2013.pdf>, Emberi Erőforrások Minisztériuma Szociális és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság: Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II. Tartósan rászoruló-szegény családban élő gyermekek- romák (2011-2020) Frissített változat)

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján még mindig súlyos problémának minősül a szegénységben élők, köztük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén.

Várdombon a 2011. évi népszámlálás során senki sem vallotta magát romának.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A település egy lakosra jutó éves nettó belföldi jövedelme (a személyi jövedelemadó köteles jövedelemadóval csökkentett értéke egy lakosra vetítve.) 2007-2016-ig terjedő időszakban minden évben jóval elmaradt az országos jövedelmi adatoktól és ez a székszárdi járással való összehasonlításra is igaz. A megyei adatok közelítik meg legjobban a település egy lakosra jutó nettó jövedelmi adatait, a régiós adatok viszont minden évben jóval alacsonyabbak a települési értékeknél. 2012-től egy folyamatos, emelkedés figyelhető meg az egy lakosra jutó nettó jövedelme tekintetében, ami mindenképpen egy kedvező tendencia a település számára.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat legfrissebb 2017. decemberi adatai alapján a nyilvántartott álláskeresők száma országos viszonylatban 254,8 ezer fő, ami több mint 18 ezer fős csökkenés az előző év azonos időszakához képest. Így 2016 decemberéhez képest az álláskeresők száma 6,9%-kal csökkent. A vizsgált időszakban évről évre csökkent – változó arányban – a nyilvántartott álláskeresők száma, 2012- ről 2013-ra 27,2 %-al, 2013-ról 2014-re 5,6 %-al, 2014-ről 2015-re 13,7 %-al, illetve 2015-ről 2016-ra 19 %-al.

A Tolna megyei mutatókat megvizsgálva ugyanez a csökkenő tendencia figyelhető meg. Míg 2012. évben a nyilvántartott álláskeresők száma 14.763 fő volt addig ez a szám 2016. évre már csak 6.907 fő volt, vagyis 53,2 % volt a csökkenési arány.

Várdomb esetében a vizsgált időszakban (2012-2016) ugyancsak csökkenést tapasztalhatunk a nyilvántartott álláskeresők tekintetében. Még 2012-ben 71 fő álláskereső tartottak nyilván a településen addig ez a szám 2016-ban már csak 27 fő.

A KSH adatai szerint a munkanélküliségi ráta a vizsgált időszakban (2012. IV. negyedév-2017. IV. negyedév) országos szinten folyamatos csökkenést mutat, míg 2012. IV. negyedévében 10,6 % volt a mutatószám értéke addig 2017. IV. negyedévében már 3,8 %

volt a munkanélküliségi ráta. Regionális szinten ebben az időszakban ugyancsak csökkenő tendencia figyelhető meg bár regionként és évenként változik a csökkenés aránya, illetve néhány régió, illetve év tekintetében kisebb arányú növekedés is megfigyelhető, viszont ez a növekedés nem számottevő. Ugyan a Dél-Dunántúli régióban 2014-ről 2015-re 0,6 %-kal, illetve 2016-ról 2017 évre 0,3 %-kal nőtt a munkanélküliségi ráta, összességében azonban itt is csökkenés látható mivel a 2012 évi 10,5 %-ról 2017 -re 6,2 %-ra csökkent a mutatószám értéke.

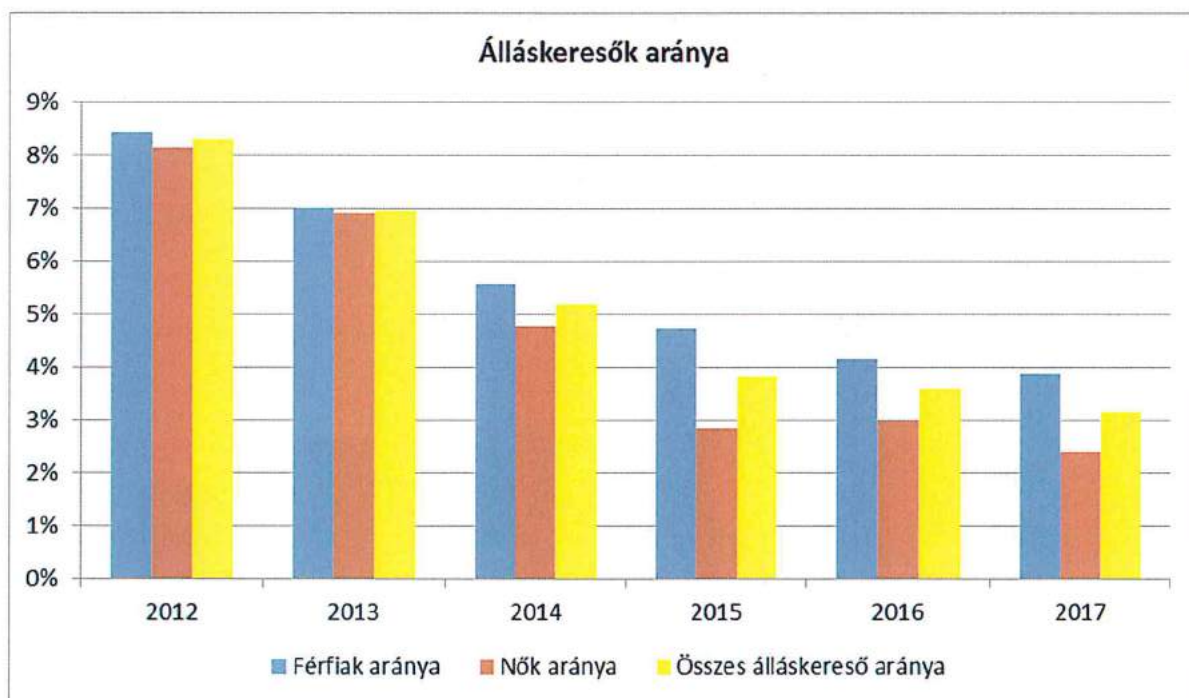
A megyei adatokat megvizsgálva 2012. IV. negyedévében Tolna megyében 7,8 % volt a munkanélküliségi ráta, ami 2,8 %-kal kevesebb az országos 10,6 %-hoz képest és csupán két megye előzi meg ebben a tekintetben Győr-Moson-Sopron és Vas megye. Az öt évvel későbbi 2017. IV. negyedéves adatokat megvizsgálva a megyei munkanélküliségi ráta ugyancsak kisebb az országos értéknél 1,6%-kal, illetve Tolna megye munkanélküliségi rátája 2,2%, ami a többi megyéhez viszonyítva kedvező és a harmadik legkedvezőbb helyzetben lévő megyének számít. Tolna megyében az öt év alatt 7,8 %-ról 2,2%-ra csökkent a munkanélküliségi ráta, ami mindenképpen egy kedvező tendencia.

Várdombon a munkaképes korú lakosságon belül a munkanélküliek aránya 2012 és 2017 között folyamatosan csökken (8,3 %-ról 3,2 %-ra). A nemek megoszlását megvizsgálva, megállapítható, hogy minden évben a férfiak esetében volt magasabb a munkanélküliségi ráta, őket sújtotta jobban a munkanélküliség. Míg 2012-ben 0,3 % volt a különbség a nemek arányszáma között, addig ez az érték 2017-ben már 1,5 % volt.

Munkanélküliségi ráta nemek szerint (2012-2017)

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma (fő)					
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	469	448	917	39,5	8,4%	36,5	8,1%	76	8,3%
2013	471	445	916	33	7,0%	30,75	6,9%	64	7,0%
2014	462	429	891	25,75	5,6%	20,5	4,8%	46	5,2%
2015	460	428	888	21,75	4,7%	12,25	2,9%	34	3,8%
2016	451	419	870	18,75	4,2%	12,5	3,0%	31	3,6%
2017	438	416	854	17	3,9%	10	2,4%	27	3,2%

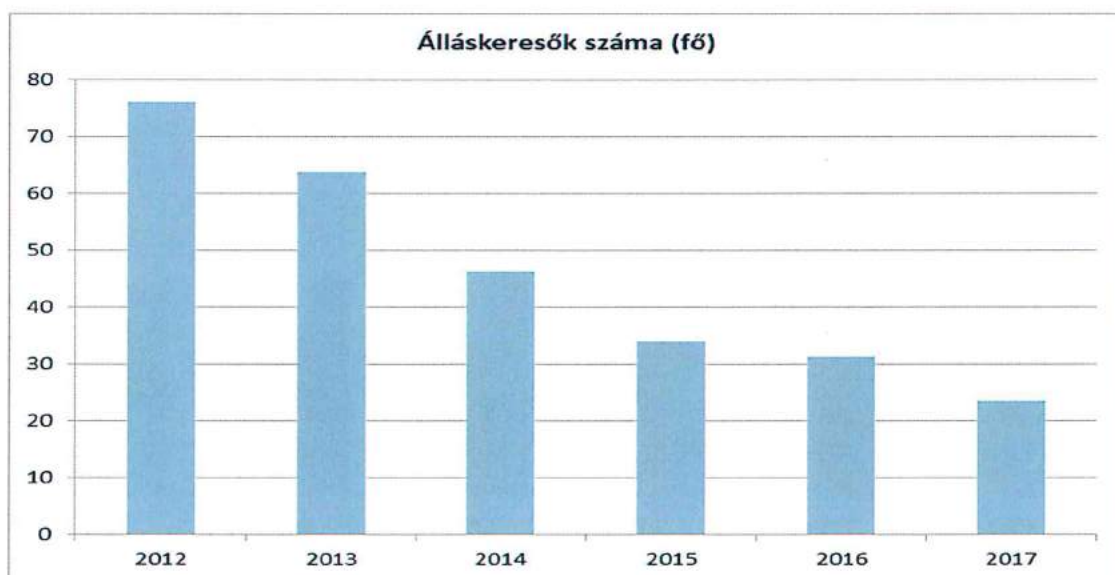
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint (2012-2017)

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		76	64	46	34	31	24
20 év alatti	Fő	1	0,5	0,75	0,25	0,25	0,5
	%	1,3%	0,8%	1,6%	0,7%	0,8%	2,1%
20-24 év	Fő	12,5	8,75	6,25	4,75	3,5	3,25
	%	16,4%	13,7%	13,5%	14,0%	11,2%	13,8%
25-29 év	Fő	13,5	7,5	5,25	4,25	2,25	1
	%	17,8%	11,8%	11,4%	12,5%	7,2%	4,3%
30-34 év	Fő	7,25	7	5,75	4	5,25	3,25
	%	9,5%	11,0%	12,4%	11,8%	16,8%	13,8%
35-39 év	Fő	8	6,25	2,5	0,75	1,5	2,5
	%	10,5%	9,8%	5,4%	2,2%	4,8%	10,6%
40-44 év	Fő	8	8,75	7	4,5	4	3
	%	10,5%	13,7%	15,1%	13,2%	12,8%	12,8%
45-49 év	Fő	8,5	8,75	5,75	4,25	4	2
	%	11,2%	13,7%	12,4%	12,5%	12,8%	8,5%
50-54 év	Fő	6,75	9,25	7,75	3,5	4,25	2,75
	%	8,9%	14,5%	16,8%	10,3%	13,6%	11,7%
55-59 év	Fő	9,5	6,25	4,5	3,5	3,5	2,25
	%	12,5%	9,8%	9,7%	10,3%	11,2%	9,6%
59 év feletti	Fő	1	0,75	0,75	4,25	2,75	3
	%	1,3%	1,2%	1,6%	12,5%	8,8%	12,8%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A korcsoportokat tekintve 2012-ben a 20-24 és a 25-29 éveseket érintette leginkább a munkanélküliség. A vizsgált időszak következő éveiben a legkevésbé érintett korosztály az a 20 év alattiak és az 55-59 és az 59 felettiiek voltak, bár a 2017-es évben az 59 év feletti nyilvántartott álláskeresők száma közel azonos volt a 20-24 és a 30-34 éves korosztályéval. A munkába állás kitolódásával, a hosszabb idejű tanulási időszak miatt, valószínűleg a 20 év alattiak még középfokú, illetve felsőfokú intézménybe jártak ebben az időszakban.

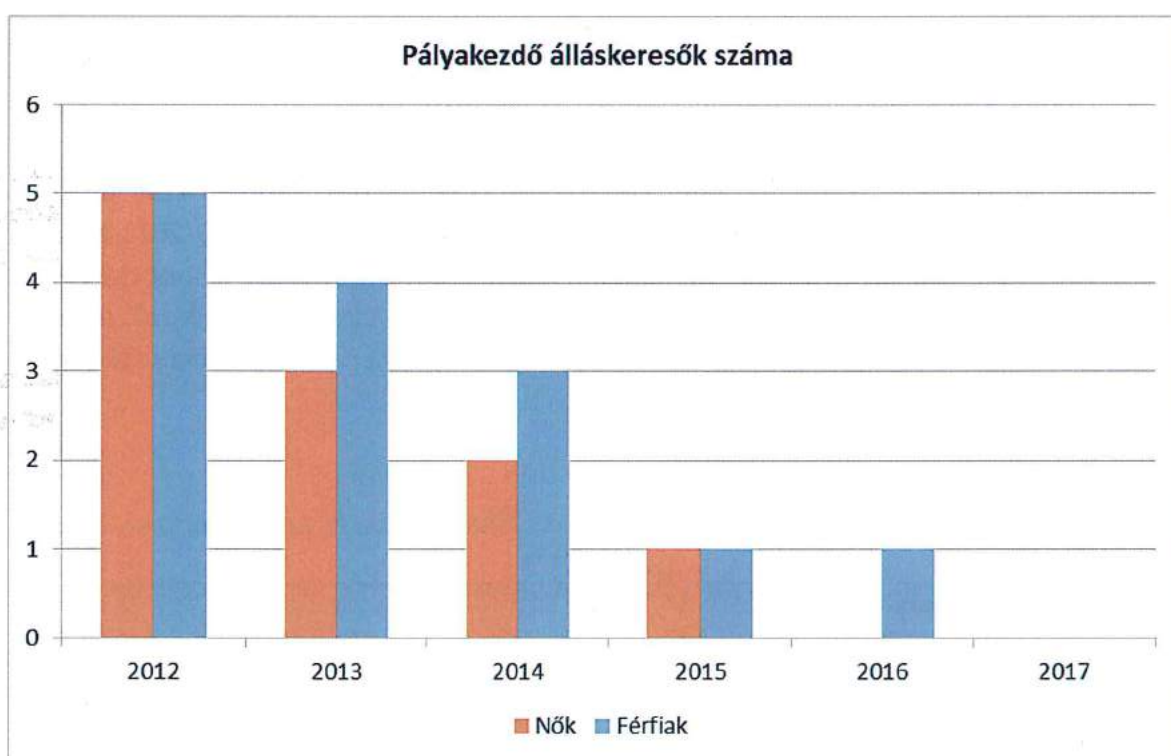
A regisztrált munkanélküliek száma a vizsgált időszakban országos, regionális, megyei és települési szinten is egy folyamatos csökkenő tendenciát mutat. Valószínűleg ebben szerepe volt a korábbi évek közfoglalkoztatásnak, illetve annak hogy egyre több – korábban közfoglalkoztatásban dolgozó – ember tud az elsődleges munkaerőpiacon elhelyezkedni.

A regisztrált munkanélküliek számán belül a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők aránya folyamatosan csökken a településen a vizsgált időszakban. Várdombon a 2012 évben 0,75%-kal magasabb volt a pályakezdő álláskeresők aránya a megyei adatokhoz képest, majd a következő években 0,9%, 0,3%, 6,9% és 2016-ra 8,5%-kal volt alacsonyabb ez a mutatószám a megyeihez viszonyítva.

Pályakezdő álláskereső és a 18-29 évesek száma (2012-2016)

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma					
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	114	100	214	5	4,4%	5	5,0%	10	4,7%
2013	115	104	219	4	3,5%	3	2,9%	7	3,2%
2014	113	97	210	3	2,7%	2	2,1%	5	2,4%
2015	107	87	194	1	0,9%	1	1,1%	2	1,0%
2016	106	82	188	1	0,9%	0	0,0%	1	0,5%
2017			0		#####		#####	0	#####

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A településen 2012-ben és 2015-ben a nyilvántartott pályakezdő nő és férfi álláskereső száma megegyezett, viszont 2013, 2014 és 2016 évben a férfiak voltak többségben. A vizsgált időszak utolsó évében csupán egy férfi nyilvántartott pályakezdő álláskereső volt a településen, ami azt mutatja, hogy a pályakezdő fiatalok szinte mindegyike el tudott helyezkedni a munkaerőpiacon.

A településen és környékén egy- két személyes, kisebb vállalkozások működnek, ezen kívül az önkormányzat és intézményei illetve az iskola biztosít lehetőséget a munkavállalásra, ami a munkaképes korú aktív munkaerőhöz képes csekély, így a

munkavállalók nagy része a 10-12 kilométerre fekvő megyeszékhelyre, Szekszárdra jár dolgozni.

A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján a településen naponta ingázó foglalkoztatottak aránya 77%, ami jelentős arányt képvisel.

A településről – lakóházaikat hátrahagyva – több család hagyta el az országot külföldi munkavállalás céljából. Számukról pontos adat nem áll rendelkezésre, mivel az állandó lakóhelyük változatlanul Várdomb. A vándorlási mutatók azonban azt nem jelzik, hogy ez milyen minőségi változást eredményez a munkaerőpiaci-kínálatban.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Várdomb településen a tartós munkanélküliek (180 napnál hosszabb ideje regisztrált) aránya – azaz az összes regisztrált munkanélküli között milyen arányban vannak a tartós munkanélküliek - 2012-ben a régióhoz képest 4%-kal, 2013-ban 12%-kal, 2015 és 2016-ban pedig 4%-kal volt alacsonyabb. A vizsgált időszak egy évében 2014-ben volt csak magasabb - 1%-kal - a települési mutató a Dél-dunántúli régióhoz képest.

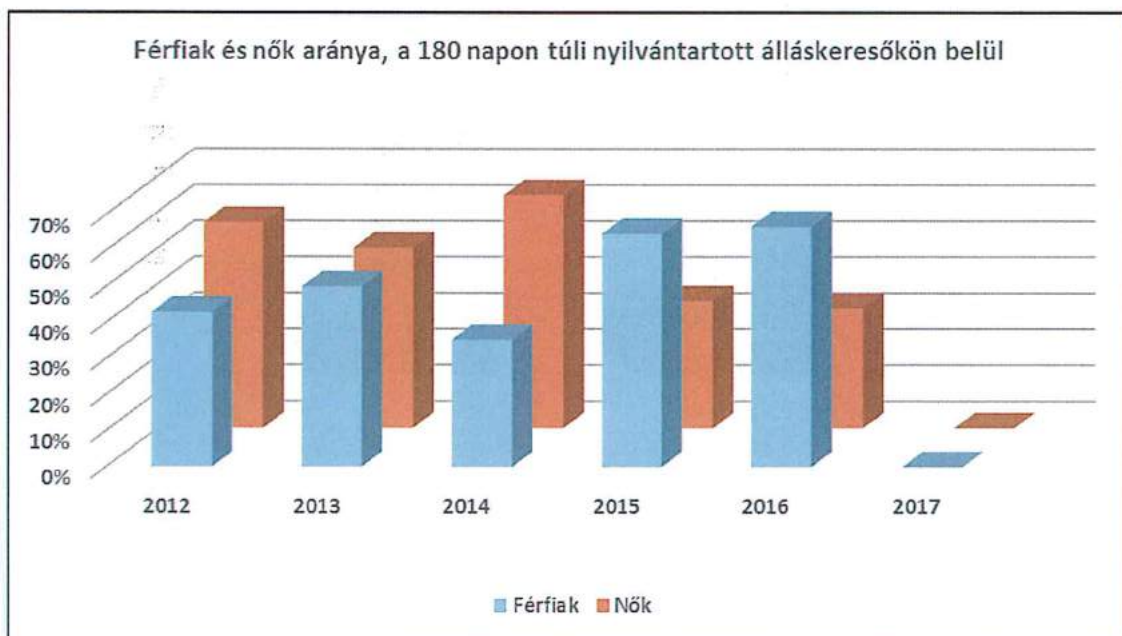
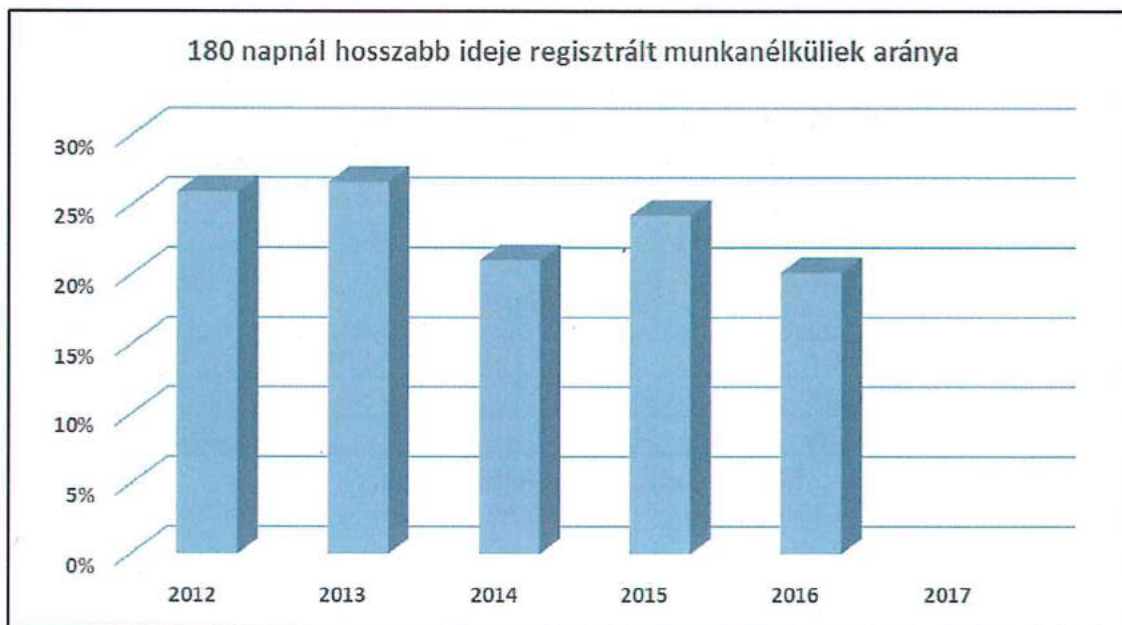
A megyei adatok esetében – ugyanúgy, mint a regionális adatoknál - a 2013-as évben volt jelentős eltérés a településhez képest, 13%-kal alacsonyabb volt a tartós munkanélküliek aránya a megyei mutatóhoz képest.

Várdombon a tartós munkanélküliek aránya 2012-ben közel azonos volt a megyei adatokéval és alacsonyabb volt az országos, régiós, és járási adatoknál, 2013-ban jóval alacsonyabb volt minden területi egységhez képest, 2014-ben nem számottevően, de magasabb volt az országos, régiós, járási, megyei adatoknál, viszont az időszak utolsó két évében alacsonyabb volt a tartós munkanélküliek aránya a négy nagyobb területi egységhez viszonyítva.

180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek száma és aránya nemek szerint (2012-2016)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2012	25,99	15	20	35	42,9%	57,1%
2013	26,67	9	9	18	50,0%	50,0%
2014	21,05	6	11	17	35,3%	64,7%
2015	24,26	11	6	17	64,7%	35,3%
2016	20,16	8	4	12	66,7%	33,3%
2017					#ZÉRÓOSZTÓ!	#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

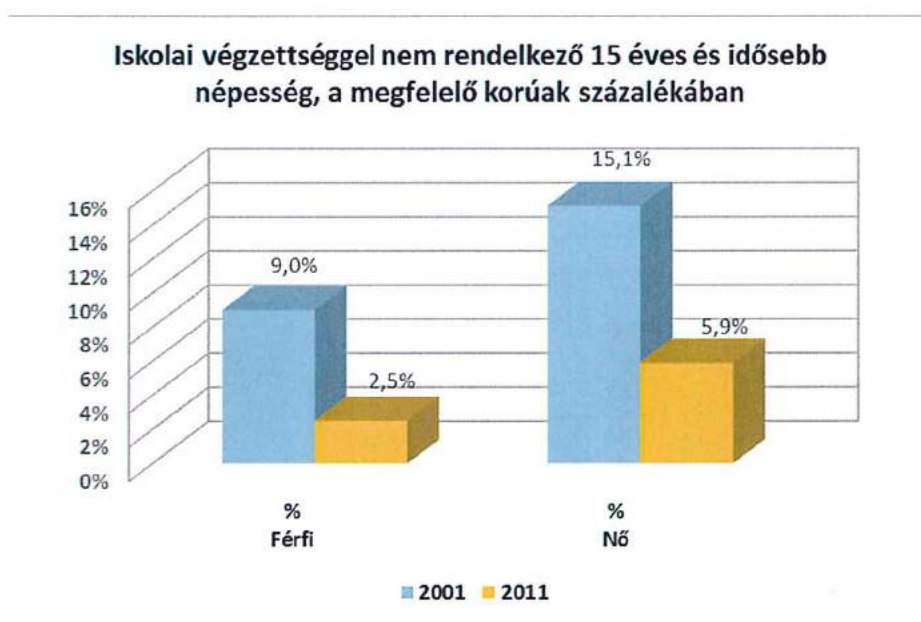
A 180 napon túl nyilvántartott álláskeresők nemek szerinti megoszlásánál a vizsgált időszak első három évében a nők száma nem sokkal, de magasabb volt a férfiak számánál, majd a tendencia megváltozott és 2015 és 2016-ban már a férfiak voltak nagyobb számban a tartós munkanélküliek között.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Általános iskola 8. évfolyamát elvégzett és iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség aránya (2001. és 2011. év)

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	91,0%	84,9%	9,0%	15,1%
2011	97,5%	94,1%	2,5%	5,9%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

A rendelkezésre álló 2001. és 2011. évi népszámlálás adatai alapján látható, hogy az iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség aránya mind a férfiak mind a nők esetében 10 év alatt jelentős mértékben csökkent. Mindkét évben a nők aránya magasabb volt a férfiakénál. A nők esetében a magasabb százalékos arányt indokolhatja az is, hogy a korai gyermekvállalás miatt nem fejezték be az iskolai tanulmányaikat. Az utóbbi évek oktatás-politikájának köszönhetően egyre kevesebb azok száma, akik nem rendelkeznek 8 általános iskolai végzettséggel. Az iskolai végzettséggel nem rendelkezők arányszámában a nyugdíjas, tehát a nem aktív korú korosztály végzettsége is szerepel, így ez az arányszám nem csak az iskolai végzettséggel nem rendelkező aktív korú lakosság számát tükrözi.

**Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint
(2012-2017)**

Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott állás keresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	76		0,0%	15,5	20,4%	60,5	79,6%
2013	64	0,5	0,8%	13,25	20,8%	50	78,4%
2014	46	0,25	0,5%	13,75	29,7%	32,25	69,7%
2015	34	0,25	0,7%	11	32,4%	22,75	66,9%
2016	31	0,25	0,8%	8,75	28,0%	22,25	71,2%
2017	27	0,50	1,9%	8,75	32,4%	17,75	65,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat alapján megállapítható, hogy az aktív korúak közül nyilvántartott állás keresők között a 8 általánosnál alacsonyabb végzettséggel rendelkezők száma (a negyedévek átlagában) elenyésző.

Az általános iskolai végzettséggel rendelkező regisztrált munkanélküliek aránya 2012-től – egy év kivételével – folyamatosan, ha nem is lényegesen emelkedett.

A vizsgált időszak minden évében a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkező nyilvántartott állás keresők aránya volt a legmagasabb, tehát az alacsony iskolai végzettség döntően nem befolyásolta a regisztrált munkanélküliek számának alakulását. A településen a vizsgált időszakban egy fő sem vett részt felnőttoktatásban, így az erre vonatkozó táblázat adatai nullát mutatnak, Várdomb vonatkozásában nem relevánsak.

A korábbi években a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya több alkalommal indított 8 általános iskolai végzettség, illetve szakképzés megszerzésére irányuló képzést, amely lehetőséget kínált a munkanélküliek számára, hogy új szakmák felé orientálódjanak, kompetenciáik fejlődjenek.

Várdombon 8 osztályos alapfokú oktatási intézmény működik, ami mindenképpen kedvező a település számára, hiszen hozzájárul Várdomb népességmegtartó erejének növeléséhez.

Napjainkban az általános iskolai végzettség megszerzése után szinte minden fiatal továbbtanul valamilyen középfokú oktatási intézményben.

c) közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás átalakítása következtében 2011. január 1-jétől megszűnt a közmunkaprogram, a közcélú munka és a közhasznú munkavégzés, melyeket az egységes **közfoglalkoztatás** rendszere váltott fel.

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája, célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen. Lehetőséget jelent a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskeresési vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskeresők átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására. A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény (továbbiakban: Kftv.) határozza meg, hogy melyek azok a tevékenységek, amelyek közfoglalkoztatás keretében végezhetők. A törvényben felsorolt feladatok kizárólag akkor láthatók el közfoglalkoztatás keretében, ha a feladat ellátására törvény nem ír elő közalkalmazotti, közszolgálati vagy kormányzati szolgálati jogviszonyt. A közfoglalkoztatásban végzett tevékenység a fentiekén túl nem lehet nyereségérdekelt, piac- és profitorientált.

A közfoglalkoztatási jogviszony a közfoglalkoztató és közfoglalkoztatott által kötött közfoglalkoztatási szerződéssel jön létre, amelyet írásba kell foglalni. A közfoglalkoztatási jogviszonyra a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény rendelkezéseit a Kftv.-ben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

Jelenleg a hosszabb időtartamú és az országos közfoglalkoztatási programok illetve a mintaprogramok iránti kérelmek benyújtására van lehetőség. A közfoglalkoztatási jogviszonyok legfeljebb 12 hónap időtartamúak lehetnek, amelybe bele kell számítani az azonos naptári évben már közfoglalkoztatásban töltött időtartamot. Támogatás nyújtható a bérköltséghez (közfoglalkoztatási bér, közfoglalkoztatási garantált bér, teljesítménybér, illetve vállalkozás esetében munkabér) és az ahhoz kapcsolódó szociális hozzájárulási adóhoz, valamint közvetlen költségekhez, anyagköltségekhez illetve speciális esetekben a szervezési költséghez a jogszabály által meghatározott mértékben.

Az utóbbi pár évben településünk a hosszabb időtartalmú közfoglalkoztatási program keretében nyújtott be kérelmet és kapott támogatást közfoglalkoztatás finanszírozására. A vizsgált időszakban csökkenő tendencia – egy évet kivéve - figyelhető meg a közfoglalkoztatott létszám tekintetében. Már a 2017-es évben is, de főként 2018-ban egyre inkább az volt tapasztalható, hogy az önkormányzat munkaerő hiányában egyre kevésbé tudott bizonyos önkormányzati feladatokat közfoglalkoztatás keretében megoldani.

Mindez öröndetes, hiszen a közfoglalkoztatás nem cél, csupán egy ideiglenes állapot, ami segít a talpon maradásban, de az elsődleges cél a munkaerőpiacra való visszakerülés.

Közfoglalkoztatásban részt vevők száma (2013-2017)

Év	Közfoglalkoztatásban részt vevők száma	Közfoglalkoztatásban részt vevők aránya az aktív korú lakossághoz képest	Közfoglalkoztatásban részt vevő romák száma
2013	17	1,9%	0
2014	22	2,5%	0
2015	14	1,6%	0
2016	13	1,5%	0
2017	8	0,9%	0

(Helyi, önkormányzati adatgyűjtés)

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Várdomb települést az 56-os számú főútvonal szeli ketté, a megyeszékhely személygépkocsival 10-15 perc alatt megközelíthető. A tömegközlekedés szempontjából a település kedvező helyzetben van a helyközi járatok viszonylag sűrűn közlekednek a közeli nagyváros és a település között.

A településen a potenciális munkalehetőségek száma kevés, az önkormányzat és intézményei és néhány kisebb-nagyobb vállalkozás (posta, mezőgazdasággal foglalkozó cég, élelmiszer bolt, építőipari vállalkozás, őstermelők) kínál munkalehetőséget. Helyi szinten működő foglalkoztatási programok nincsenek a településen.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Várdomb településen a fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programokat nem indítottak. A Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya segíti a 25 év alatti korosztály első munkahelyhez jutását.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaciszolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Felnőtt képző programokat és egyéb munkaerő-piaciszolgáltatásokat, helyi foglalkoztatási programokat a településen nem indítottak.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A 2011-es népszámlás adatai szerint a településen senki nem vallotta magát roma nemzetiségűnek. A mélyszegénységben élő családok száma elenyésző a településen.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésről az önkormányzatnak nincs tudomása.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A jelenlegi szabályozás szerint az álláskereső részére álláskeresői ellátásként álláskeresői járadék, nyugdíj előtti álláskeresői segély, valamint költségtérítés állapítható meg.

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV törvény szerint **álláskeresői járadék** illeti meg azt, aki

a) álláskereső,

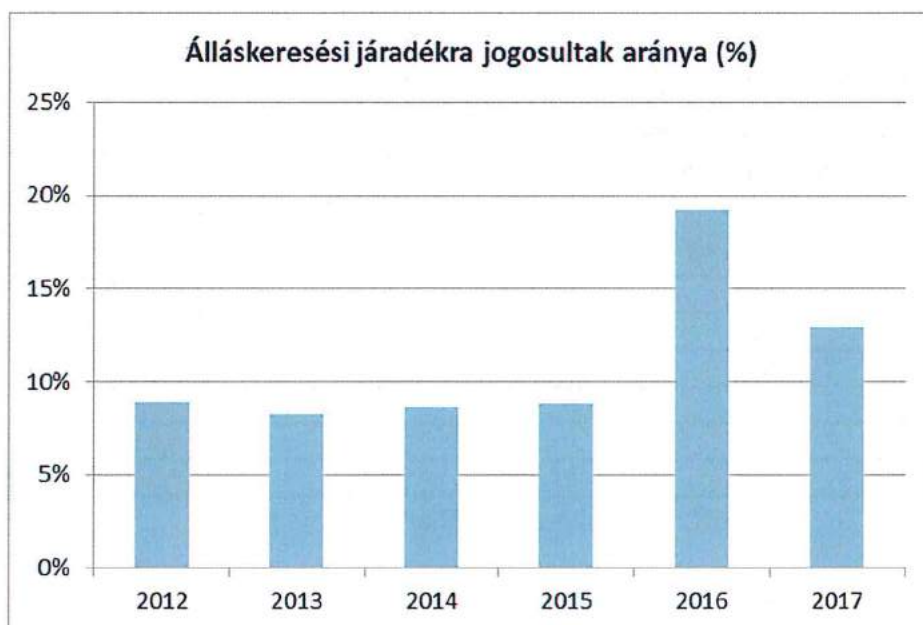
b) az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap - a 27. § (1) bekezdésében meghatározott - jogosultsági idővel rendelkezik,

c) munkát akar vállalni, de önálló álláskeresőse nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani. Az álláskeresői járadék folyósításának időtartama legfeljebb 90 nap.

Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma
(2012-2017)

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyil- vántartott álláskeresők száma	Álláskeresői járadékra jogosultak	
		Fő	%
2012	76	6,75	8,9%
2013	64	5,25	8,2%
2014	46	4	8,6%
2015	34	3	8,8%
2016	31	6	19,2%
2017	27	3,5	13,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A vizsgált időszakban a településen egy kedvező tendenciájú csökkenés figyelhető meg a regisztrált munkanélküliek számában. Az álláskeresői járadékra jogosultak aránya a 2013-as évben volt a legalacsonyabb 8,2%. A 2016-os évben volt egy a többihez viszonyítva magasabb kiugrás, hiszen akkor a nyilvántartott álláskeresőök 19,2%-a volt jogosult álláskeresői járadékra. A hat év átlagát tekintve az álláskeresői járadékra jogosultak aránya 11%.

A jogszabály szerint az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresői segély állapítható meg, ha

- a) rendelkezik a 25. § (1) bekezdésének d) pontjában, meghatározott feltételekkel, és
- b) a kérelem benyújtásának időpontjában a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, és legalább 45 napon át álláskeresői járadékban részesült és az álláskeresői járadék folyósítási időtartamát kimerítette, vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresői járadék folyósítását az állami foglalkoztatási szerv - kereső tevékenység miatt - megszüntette és az álláskereső álláskeresői járadékra ismételten nem szerzett jogosultságot,
- c) az álláskeresői járadék folyósításának kimerítését, vagy a b) pontban meghatározott megszüntetését követően három éven belül betöltötte a b) pontban meghatározott életkort, és
- d) rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és
- e) korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

Álláskeresői segélyben részesülők száma (2012-2017)

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma	Álláskeresői segélyben részesülők (fő)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2012	917	1	0,1%
2013	916	0,75	0,1%
2014	891	2,25	0,3%
2015	888	3	0,3%
2016	870	3,25	0,4%
2017	854	3,5	0,4%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Várdombon az aktív korú népességből (15-64 év) 2012-ben csupán 1 fő (0,1%) részesült álláskeresői segélyben. A segélyben részesülők száma a vizsgált időszakban ugyan növekedett, de nem számottevően. A 2016 és 2017-es években volt a legmagasabb az álláskeresői segélyben részesülők aránya, de az aktív korú lakossághoz viszonyítva számuk nem jelentős.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Sztv.) 25. § -a szerint a szociális rászorultság esetén, a jogosult számára pénzbeli szociális ellátásként nyújtható támogatások:

- időskorúak járadéka – járási hivatalok állapítják meg
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás – járási hivatalok állapítják meg
- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás – járási hivatalok állapítják meg
- ápolási díj – járási hivatalok állapítják meg
- települési támogatás – képviselő-testület állapítja meg

Az Sztv. 47. §-a szerint természetbeni szociális ellátásként a járási hivatal alanyi közgyógyellátást, illetve normatív közgyógyellátást, és egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot állapít meg. A haláleset szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete a jogszabályban meghatározott esetben köztemetés formájában gondoskodik az elhunyt személyi közköltségen történő eltemettetéséről.

Aktív korúak ellátása

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

- a) aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- b) aki vakok személyi járadékában részesül, vagy

- c) c) aki fogyatékosági támogatásban részesül [az a)-c) pont szerinti személy a továbbiakban együtt: egészségkárosodott személy], vagy
- d) akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresői ellátás) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- e) akinek esetében az álláskeresői ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Flt. alapján álláskeresői ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy
- f) aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- g) akinek esetében az ápolási díj, a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött,

feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

A törvény 35. §-a szerint az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították - a 37. §-ban foglaltak szerinti kivétellel - **foglalkoztatást helyettesítő támogatásra** jogosult. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személy az állami foglalkoztatási szervnél kéri az álláskeresőként történő nyilvántartásba vételét, valamint köteles az állami foglalkoztatási szervvel együttműködni.

Az Sztv. 37. §-a szerint az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján

- a) egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- b) 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani, **egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra** jogosult.

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-jétől jelentős mértékben átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai elválasztásra kerültek. Az önkormányzatok által nyújtható támogatás neve **települési támogatás** lett, amelynek jogosultsági feltételeit, típusait az önkormányzatok rendeletben határozhatják meg.

Az aktív korúak ellátásának megállapítását a Járási Hivatalok hatáskörévé tette a jogszabály, ezzel egyidejűleg, március 1-jével megszűnt a rendszeres szociális segély,

helyébe az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás lépett. Ezt azok kaphatják meg, akik egészségkárosodottak vagy 14 év alatti gyermek felügyeletét másképp nem tudják ellátni. Az aktív korúak ellátását illetően tehát kétfajta ellátástípus különböztetünk meg, az egyik ellátás típus a foglalkoztatást helyettesítő támogatás a másik ellátás típus pedig az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás.

Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők száma (2012-2017)

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) (2015. március 1-től az ellátás megszűnt)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában
2012	16,5		1,80%
2013	10,75		1,17%
2014	9		1,01%
2015	8,25	1	0,93%
2016	7,25	1	0,83%
2017	7,25		0,85%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Rendszeres szociális segély 2015. március 1-jétől megszűnt, a jogosultak egy része – felülvizsgálat alapján – egészségkárosodási és gyermekvédelmi támogatásra lett jogosult. A rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma 2012-től csökkenő tendenciát mutat. A március 1-től bevezetésre kerülő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők száma települési szinten elenyésző, 2015 és 2016 években csupán 1 fő részesült a településen ebben a támogatási formában. Az aktív korúak ellátásának másik típusa a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, melyre vonatkozóan a településen nem állnak rendelkezésre adatok.

Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (2012-2016)

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2012	48
2013	22
2014	44
2015	55
2016	44
2017	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma 2012-ben 48 fő volt, a lakónépesség 3,9% -a. 2013-ban volt egy erőteljes visszaesés, de ezt követően két éven keresztül újra növekedett a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma. 2016-ban a lakónépesség 3,7%-a vagyis 44 fő volt jogosult közgyógyellátásra.

A képviselő-testület az Sztv. rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján - pénzbeli vagy természetbeni formában - **települési támogatást** nyújt. Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen

- a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- b) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- c) a gyógyszerkiadások viseléséhez,
- d) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

Várdomb Község Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló 4/2018.(X.1.) önkormányzati rendelet II fejezete szabályozza helyi szinten a települési támogatást, mely ellátás természetben és pénzbeli ellátásként is megállapítható az arra jogosult részére. Települési támogatás keretében lakhatás céljára szolgáló települési támogatás, rendkívüli települési támogatás és temetési támogatás állapítható meg.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Várdomb település lakásállománya a korábbi években már kialakult a 2012-es bázis évhez viszonyítva minimálisan növekedett. 2008-ban további hat telek került kialakításra a Kis utcában, melyeket az önkormányzat az évek során értékesített, és hat darab új lakóház épült fel ebben az utcában. A település egy lakóháza 2012-ben lakhatatlanná vált. Ezt követően nem volt olyan lakóház, amely elégtelen lakhatási körülményeket biztosított volna.

Lakásállomány (2012-2016)

Év	Lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2012	439	1
2013	439	
2014	441	
2015	442	
2016	442	
2017	-	

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A település szociális lakás állománnyal, egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlannal nem rendelkezik.

Az utóbbi időben a főutcán egyre több régi lakóházat vásárolnak meg és újítanak fel, ez a település számára kedvező tendencia. Emellett jelenleg nem mutatkozik jelentős igény új ingatlanok építésére, ami igény felmerül, azt kielégítik az egyénileg kialakított telkekkel, illetve vannak olyan utcák ahol hiányos a beépítés, ezek a területek is alkalmasak új lakóépület építésére.

A mindenkori településrendezési tervben megjelölésre kerül új építési telkek kialakítására alkalmas terület.

Az önkormányzat tulajdonában lévő három ingatlan közül az egyiket orvosi szolgálati lakásként használják, míg a másik két ingatlant bérlakásként használják. Mindhárom épület összkomfortos.

Lakásfenntartási támogatásban részesülők száma (2012-2015)

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma
2012	43
2013	35
2014	26
2015	18
2016	n.a
2017	n.a

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A lakásfenntartási támogatásban részesülők száma 2012-től 2015-ig, évről évre csökkent. A szociális törvény alapján biztosított normatív lakásfenntartási támogatás 2015. március 1-jétől megszűnt, ezt követően a településen, helyi rendeletben szabályozott módon, lakhatás céljára szolgáló települési támogatás kerülhet megállapításra az arra jogosult háztartás részére. Adósságcsökkentési támogatásban a településen senki nem részesült a vizsgált időszakban.

Várdomb Község Önkormányzata Képviselő-testülete a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló 4/2018.(X.1.) önkormányzati rendelete alapján a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez **lakhatási célú települési támogatást** biztosít. A rendeletben meghatározott feltételek szerint az áram, gáz, víz fogyasztási díjához, lakbérhez vagy albérleti díjhoz lakhatás céljára szolgáló települési támogatás állapítható meg. A támogatást elsősorban természetbeni ellátás formájában biztosítja az önkormányzat. 2015-ben 7, 2016-ban 10, 2017-ben pedig 7 háztartás részesült lakhatási célú települési támogatásban, elsősorban gáz és villamosenergia fogyasztás díjához igényelték a támogatást. Az önkormányzat az utóbbi pár évben sikeresen pályázott szociális tüzelőanyag vásárlására, a téli időszakban tűzifával támogatta az igényt benyújtó családokat.

Várdomb Község Önkormányzata lakásépítési, felújítási támogatást nem nyújt.

Várdomb községben teljes körűnek mondható a közműkiépítettség, víz, villany, földgáz, szennyvízcsatorna hálózattal rendelkezik, összes lakóutcája szilárd burkolatú. A szennyvízcsatorna vonatkozásában a csatlakozási arány jónak mondható, szegregált lakórész a településen nincs. Ugyan a településen be van vezetve a földgáz, mégis elég sok háztartás fűt fával, vagy más egyéb tüzelőanyaggal.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Várdomb településen telepek, szegregátumok nincsenek.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Várdomb település lakosságának egészségügyi ellátásáról 1 fő háziorvos gondoskodik, aki ellátja a háziorvosi, valamint az iskola-egészségügyi teendőket is. Az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátást Bátaszék Város Önkormányzatával, társulás formájában látja el az önkormányzat. A fogorvosi ellátást ugyancsak társulás formájában Bátaszék Várossal együtt biztosítjuk.

Az egészségügyi szakellátás helyben (kórház, sürgősségi ellátás, emlő-szűrő, tüdőszűrő, méhnyak szűrő szakrendelés, fogyatékos személyek rehabilitációja) nem biztosított, ezeket az ellátásokat a megyeszékhelyen, Szekszárdon biztosítják a település lakosságának.

A település védőnőjének ellátási területe nemcsak Várdomb település hanem Decs-Szőlőhegy és Alsónána települések is hozzá tartoznak. A védőnő végzi el a különböző korosztályú gyermekek státuszvizsgálatát, a szükséges szűrő és egészségmegőrző vizsgálatokat, tanácsokat ad a szülőknek a helyes életmód, táplálkozás kialakítására, valamint az iskolában tanuló serdülő korosztály számára különböző témákban tart előadást. Az utóbbi években a művelődési házban is tartanak különböző egészségmegőrző előadásokat, és szűrővizsgálatokat például látás, hallás csonttritkulással kapcsolatban.

Az önkormányzat minden köznevelési intézményben, bölcsődében megszervezi és biztosítja a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak.

Az önkormányzati sporttevékenység magában foglalja a testnevelés és sportkultúra valamennyi formáját, a gyermekek és felnőttek test kulturális, rekreációs és szabadidős tevékenységétől, a rendszeres testmozgástól a technikai és szellemi sportokon át a versenysportig, beleértve a testnevelés, testedzés és az egészségmegőrzés minden kapcsolódó területét.

Az általános iskola fenntartója jelenleg a Szekszárdi Tankerületi Központ, 2013-tól kikerült az önkormányzat fenntartásából. Az intézmény az önkormányzat tulajdonában lévő épület régi tornatermét használja testnevelési, sportolási célra. A tankerület egy sikeres pályázatnak köszönhetően többek között felújította a tornatermet és a hozzátartozó öltözőt, valamint a sportpálya új aszfalt felületet kapott. Ugyan a tornatermet elsősorban az iskolás korosztály használja sportolási célra, de előfordul, hogy szerveznek aerobik vagy más típusú sportolási lehetőséget is a településen. Az önkormányzatnak egy szabadtéri sportpályája van, melyet többnyire az általános iskolások a testnevelési óráik során vesznek igénybe, de a lakosság is bármikor használhatja sportolási célra.

Várdomb községben a szociális alapszolgáltatások keretén belül az önkormányzat biztosítja a szociális étkeztetést. Míg 2012-ben 20 fő vette igénybe az ellátást addig 2017-ben ez a szám már 50 fő volt. Főként az egyedülálló, idős korosztály veszi igénybe az ellátást, de vannak olyanok is, akik az egészségi állapotuk miatt kérelmezik az étkeztetést. Várdomb Község Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló 4/2018.(X.1.) önkormányzati rendelet 25. § 1) bekezdése szerint étkeztetésben kell részesíteni azt a rászorultat, aki

- a) a 65. életévét betöltötte és egyedülálló,
- b) a 70. életévét betöltötte és a vele egyháztartásban élők is e kor felettiek,
- c) súlyosan mozgáskorlátozott
- d) rokkantsági ellátásban vagy járadékban részesül
- e) fogyatékosági támogatásban részesül,
- f) pszichiátriai beteg és ezt szakorvosi véleménnyel igazolja
- g) hajléktalan
- h) szenvedélybeteg és ezt szakorvosi véleménnyel igazolja

és azt önmaga, illetve eltartottja részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képes biztosítani.

A szociális étkeztetés vásárolt élelmezés formájában a Várdombi Bölcsőde, Óvoda és Konyha intézményével kötött megállapodás formájában biztosított.

A házi segítségnyújtás feladatait ugyancsak társulás formájában, az általa fenntartott Gondozási Központon keresztül látatja el az önkormányzat. A családsegítés és nappali ellátás feladatait a Szekszárd és Környéke Alapellátási és Szakosított Ellátási Társulás keretében, megállapodás alapján látja el az önkormányzat.

Várdomb községben a szociális alapszolgáltatások keretén belül 2014. december 1-től működik **tanyagondnoki szolgálat**, melynek célja hogy az intézményhiányból eredő települési hátrányokat enyhítse, valamint az alapvető szükségletekhez való hozzájutást segítse.

A tanyagondnoki szolgálat kiemelt és rendszeres feladatai:

- Közreműködés az étkeztetésben: meleg étel kihordása
- A külterületi és egyéb belterületi lakosok segítése igény és lehetőség szerint: bevásárlás, háziorvoshoz illetve kórházba való szállítás, gyógyszer kiváltása, csekk feladás vagy postára való szállítás
- Közösségi és szociális információk továbbítása a külterületi lakosoknak: hirdetések, szórólapok eljuttatása, észrevételek továbbítása a hivatalhoz
- Együttműködés a védőnői szolgálattal, a családsegítő szolgálattal és a házi segítségnyújtókkal
- Emellett a tanyagondnok egyéb feladatokat is ellát, így hivatali ügyintézés, anyag és árubeszerzés, közfoglalkoztatottakkal való együttműködés.

Az ellátottak száma az indulás óta megnövekedett, a 2017-es adatok alapján a rendszeres ellátottak száma 11 fő, ebből 10 nyugdíjas és 1 fiatal szülő, akit rendszeresen szállított a tanyagondnok a gyermekével a községben lévő bölcsődébe. Az elmúlt évek tapasztalatai alapján elmondható, hogy a tanyagondnoki szolgálat céljait elérve, eredményesen működik.

Várdombon ápolást, gondozást nyújtó intézmény, rehabilitációs intézmény, lakóotthon, átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, egyéb speciális szociális intézmény nincs.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Várdomb község rendezvényeit az iskola, óvoda, Együtt Várdombért Egyesület, Nagycsaládosok Egyesülete, Német Nemzetiségi Önkormányzat és Várdomb Község Önkormányzata közösen, egymással együttműködve szervezi meg és bonyolítja le.

Várdomb 2018. évi rendezvényei

• Január 22. Regionális Weöres Sándor versmondó emlékverseny	Művelődési Ház
• Február 10. Iskolai farsang	Művelődési Ház
• Február 17. Óvodás Farsang	Művelődési Ház
• Március 14. Az 1848/49-es megemlékezés	Iskola
• Április 11. Költészet napi rendezvény „Mondom a magamét”	Könyvtár
• Május 11. Baba-Mama Klub- Süni zene	Könyvtár
• Május 18. Bibuczi meseszínház	Művelődési Ház
• Június 2. Nyárköszöntő-Arany fakanál főzőverseny, gyereknap	Tájház
• Augusztus 18. Focikupa, nyárázó szabadtéri bál	Iskola udvar
• Augusztus 19. Kenyérszentelés, Milleneumi Emlékfal koszorúzása	Templom
• Szeptember 15. Ars Sacra Fesztivál- Nyitott Templomok Napja	Templom, Tájház
• Szeptember 19. Kirándulás Szabadkára	
• Szeptember 29. Őszi gyalogtúra	Várdomb környéke
• Október 4. Anyatejes Világnapi ünnepség-Baba Mama Klub	Könyvtár
• Október 5. Idősek napi rendezvény	Művelődési Ház
• Október 19. Megemlékezés az 1956-os forradalomról, koszorúzás	
• November 9-10. Márton napi rendezvény	Művelődési Ház
• November 17. Szent Erzsébet napi játékonysági délután	Művelődési Ház
• November 21. Holló Együttes gyerekkoncert	Művelődési Ház
• December 7. Mikulás ünnepség kicsiknek	Művelődési Ház
• December 8. Adventi kirándulás Szegedre	
• December 14. Várdombi Advent rendezvény	Művelődési Ház
• December 31. Szilveszteri Bál	Művelődési Ház

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Etnikai konfliktusok nem fordulnak elő. A korábbi években a közbiztonság növelése érdekében (tekintettel a nagy átmenő forgalomra) térfigyelő rendszer került kiépítésre, melynek karbantartása folyamatos.

Minden évben a Szekszárdi Rendőrkapitányság megküldi az előző év munkájáról készült beszámolót.

Várdomb településen a közrend és közbiztonság fenntartása a déli körzeti megbízotti csoport feladata. A csoport öt fő jól képzett, tapasztalt rendőrből áll, akik az ellenőrzésük alá tartozó területeken párban látnak el szolgálatot. Munkájuk végzéséhez rendelkezésre állnak a megfelelő állapotú szolgálati gépjárművek, valamint a szolgálat ellátásához szükséges technikai eszközök, berendezések is biztosítottak.

Várdombon az elmúlt évben 8 esetben indult büntetőeljárás, melyből három esetben az eljárás megszüntetésre került mivel nem minősült bűncselekménynek. A fennmaradó öt esetből jogtalan elsajátítás két esetben történt – kerítés kivágásával 4 darab baromfit vittek el, telephely alumínium tetejét tulajdonították el. Internetes csalás is történt, valamint Várdomb térségében 50 tő cannabis növényt foglaltak le a rendőrök.

Várdomb községet elkerüli a nagyvárosi bűnözés, rendkívül alacsony a bűnelkövetések száma, ez nemcsak a rendőri munkának, hanem a kamerarendszer működésének illetve a polgárőrök és az önkormányzat közreműködésnek, támogatásának is köszönhető.

A polgárőrség 2013-as megalakulása óta elhivatottan őrzi és védi a várdombi lakosok nyugalma és értékeit, miközben a pályázati lehetőségeket maximálisan igyekszik kihasználni.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A **Várdombi Nagycsaládosok Egyesülete** 2002-ben alakult. Céljai közé tartozik a nagycsaládosok sajátos érdekeinek képviselése, szolgálata, az élet és az anyaság tiszteletére nevelés, a házasságért és a jövő generációjáért érzett felelősség erősítése, a nagycsaládok egymást segítő és ismerő közösségé szervezése.

Feladatainak tartja:

- elősegíteni a nagycsaládosok valós társadalmi helyzetének felmérését és bemutatását,
- ösztönözni az egymást követő nemzedékek harmonikus viszonyának kialakítását,
- segíteni a több generációs együttélési feltételek megteremtését.

Az egyesület céljai megvalósítása érdekében együttműködik más civil szervezetekkel. Tagjai az országos nagycsaládos egyesületnek, aki információval, hasznos tanácsokkal látja el az egyesületet és különböző tanfolyamokat is szervez. Az országos rendezvényeken a körülményei és a lehetőségeihez képest igyekszik részt venni. Programok szervezésével (családi nap, különböző kirándulások, mikulás ünnepség) színesítik az egyesület és a település életét.

Bevételi forrásaik szűkösek, tagdíjból, adományokból, pályázatokból származik.

Az adományok többnyire az országos egyesületen keresztül jutnak el az egyesülethez, de kapnak adományt helyi lakosoktól, magánemberektől is.

Az **Együtt Várdombért Egyesület** 2006-ban alakult meg, 2007. november 1-én jegyezték be hivatalosan a működését. Jelenleg 120 fővel működik az egyesület és aktívan jelen van a település kulturális, közösségi életében.

Céljai:

- a község kulturális és épített műemlékvédelmi örökségének megóvása,
- a településen működő civil szerveződések összefogása,
- művelődési ház működtetése,
- a nemzeti kulturális tevékenységek támogatása, rendezvények szervezése,
- a közösség hátrányos helyzetű csoportjai társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése,
- szociális és mentálhigiénés feladatok ellátása,
- természetvédelmi és környezetvédelmi tevékenység.

Ezek a célok magukban hordozzák a folyamatosság igényét, a fennmaradásért, az elért eredményekért, fejlődésért folyamatosan tenni kell. Az új kihívásoknak való megfelelés, az új tervek megvalósítása folyamatos feladatot jelent az egyesület számára.

Az egyesület bevételi forrásai a tagdíjból, támogatói hozzájárulásokból, a felajánlott személyi jövedelemadó 1 %-ból származik. Az egyesület ezen felül igyekszik kihasználni a pályázati lehetőségeket is.

Az Együtt Várdombért Egyesület megalakulása minőségi változásokat eredményezett a település kulturális, közösségi életében. Széles körű feladatvállalásával – kultúrház fenntartása, programok szervezése, rászorultak támogatása – segíti, színesebbé teszi a településen élő emberek életét.

Az önkéntes munka tekintetében, jellemzően a szakközépiskolás diákok végeznek önkéntes munkát a településen, főként az önkormányzatnál és intézményénél szervezési-rendezési feladatokat látnak el.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Várdombon roma nemzetiségi önkormányzat nem működik.

Várdomb község Német Nemzetiségi önkormányzata 1996. április 1-jén alakult meg, a képviselő-testület tagjainak száma 3 fő.

Megalakulásuk célja: Várdomb községben a nemzetiségi identitástudat erősítése, az ősök hagyományának ápolása, a nemzetiségi oktatás és tevékenység segítése, a településen folyó kulturális tevékenység támogatása, az öröklött meglévő építészeti emlékek megőrzése.

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező és önként vállalt közfeladatait a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX törvény 115-116. §-ai rögzítik.

A helyi nemzetiségi önkormányzat néhány kötelező közfeladata:

- a nemzetiségi feladatokat ellátó intézménye fenntartásával kapcsolatos feladatellátás,
- a saját kezdeményezésére más önkormányzat által átruházott feladat- és hatáskör ellátása, ideértve az átvett intézmény fenntartásával kapcsolatos feladatellátást,
- a más szervtől átvett intézmény fenntartásával kapcsolatos feladatok ellátása,
- a képviselt közösség érdekképviselésével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira,
- a nemzetiségi önkormányzat illetékességi területén lévő, a nemzetiségi közösséghez kötődő kulturális javak megőrzése érdekében szükséges intézkedések kezdeményezése,
- közreműködés a fejlesztési tervek előkészítésében,
- a nemzetiségi nyelven folyó nevelésre és oktatásra irányuló igények felmérése.

A helyi nemzetiségi önkormányzat - a rendelkezésére álló források keretei között – néhány önként vállalt közfeladata:

- nemzetiségi intézmény alapítása,
- kitüntetés alapítása, odaítélése feltételeinek és szabályainak meghatározása,
- nemzetiségi pályázat kiírása, ösztöndíj alapítása,
- önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi oktatási és kulturális öngazgatással összefüggő ügyekben, a helyi írott és elektronikus sajtó, a hagyományápolás és közművelődés, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX törvény 79-86. §-ai rögzítik. A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Anyagi okok miatt átmeneti fűtési nehézségek	Rászorulóknak természetbeni szociális segélyezése, tűzifa támogatás
A célcsoport elhelyezkedési nehézségei	Tájékoztatás, állásbörze

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az Országgyűlés 47/2007. (V. 31.) számú határozatával döntött a „**Legyen Jobb a Gyermekeknek**” 2007-2032 Nemzeti Stratégiáról, melynek fő célja hogy egy generáció alatt a jelenleginek töredékére csökkentse a gyermekek és családjaik szegénységének arányát.

A „Legyen Jobb a Gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak kell prioritást élvezniük, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözés a legjobban korlátozza fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke. A harmadik indok az első kettőből adódik. Közös érdek az ország fenntartható gazdasági és társadalmi fejlődése. Ehhez a gyermekek esélyeinek javítása, piac- és lehetőleg versenyképes felkészültségük, munkához jutásuk általános biztosítása, a ma növekvő társadalmi szakadékok szűkítése szükséges.

Már születésünk pillanatától esélyegyenlőség állhat fenn, hiszen nem mindegy, hogy milyen családba születünk, hazánk keleti vagy nyugati térségében, tanyán, kis vagy nagy településen, kis vagy nagyvárosban. Az esélyegyenlőségre ebben a helyzetben is törekedni kell, a cél az, hogy mindenki egyenlő eséllyel jusson el az ellátásokhoz, rendelkezzen a kellő információval, tisztában legyen vele, hol érdeklődhet, tudja, hogy milyen ellátások illetik meg, van e- választási lehetősége. Hol és milyen módon igényelheti a különböző ellátásokat, hova fordulhat segítségért.

Az utóbbi években született szociális vonatkozású jogszabályokban megvalósult a jogalkotó azon törekvése, hogy az irányelveknek megfelelő, az egyenlő esélyeket biztosító jogszabályok szülessenek.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat a gyermekek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával egy bizonyos fokú védelmet biztosít. A helyi rendszer megfelelő működése a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül (esetenként civil szervezetek bekapcsolódásával-pl: Nagycsaládosok Egyesülete) valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul.

A településen a 18 év alatti gyermekek száma az állandó lakosság tekintetében 2013-ban 178 fő, 2014-ben 173 fő, 2015-ben 177 fő, 2016-ban 181 fő, és 2017-ben pedig 178 fő volt. A 18 év alatti gyermekek száma hullámzó, a 2013 évhez viszonyítva számuk nem csökkent, ugyanannyi volt. A védelembe vett gyermekek száma a településen alacsony. Jelenleg az óvoda és a bölcsőde intézményében 1 fő védelembe vett gyermek jár. A védelembe vett gyermeket gondozó szülő illetve gondviselő folyamatos kapcsolatot tart a Szekszárd Megyei Jogú Város Humánszolgáltató Központjának családgondozójával. Az óvoda és iskola nevelői, védőnő, jegyző, családgondozó, polgármester, háziorvos vagyis a jelzőrendszer tagjai folyamatos kapcsolatban állnak egymással, bizonyos meghatározott időközönként összeülnek és a családgondozó irányításával megbeszélik a településen meglévő problémákat, illetve a kapcsolattartás a megelőzést is szolgálja. A településen egy fő védőnő teljesít szolgálatot, aki ellátja az iskolai védőnői feladatokat is. A védőnő leterheltsége a jogszabályi maximum alatt van. A településen egy háziorvos rendel, akinek ellátási területe Alsónána községre is kiterjed, házi gyermekorvos nincs a településen.

A gyermekek napközbeni ellátását a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) szabályozza.

Kuckó Bölcsőde

A községben és annak környékén élő kisgyermekes szülők megélhetését és munkavállalási lehetőségeit nehezítette, hogy a közelben nem volt megoldott a 3 évesnél fiatalabb

gyermek napközbeni, szervezett keretek közötti ellátása. A bölcsődei gondozás-nevelés beindítása e hiányt célozta meg, segítve ezzel a kisgyermekes anyák munkahelymegtartását, munkavállalását.

A várdombi óvodával egy épületben található bölcsőde 2008-ban kezdte meg a működését. A Gyvt. alapján az intézmény alapfeladata, a személyes gondoskodás keretein belül, biztosítani 1 éves kortól 3, illetve 4 éves korig a kisgyermek napközbeni ellátását – nevelését, gondozását, felügyeletét, étkeztetését – bölcsődei alapellátás formájában. A bölcsődei szolgáltatás igénybevétele, a bölcsődei felvétel egész évben folyamatos. A bölcsőde 6-17 óráig tart nyitva.

A mindennapi feladatokat 2 fő kisgyermeknevelő és 1 fő technikai dolgozó látja el. A felvehető gyermeklétszám **12 fő**.

A nevelési év tárgy év szeptember 1-től tárgy évet követő év augusztus 31-ig tart. Az intézményben sajátos nevelést igénylő gyermeket nem gondoznak.

Az intézmény tárgyi feltételei biztosítottak, az intézmény akadálymentesített. A bölcsőde udvarral is rendelkezik a szabadban történő mozgás és játék lehetőség biztosításához. Az intézmény főzőkonyhája által a kisgyermek megfelelő étkeztetése biztosított.

A karbantartási szünet a nyár folyamán két hét.

Az intézményben működik a „saját kisgyermeknevelő” rendszer, amely a személyi állandóság elvén nyugszik. A csoport gyermekeinek egy része (5-6 gyermek) tartozik egy kisgyermeknevelőhöz. A nevelés-gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a feljegyzéseket, ő tartja számon az újabb fejlődési állomásokat. Ebben a rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermeke egyéni igényeit, problémáit, szokásait.

Az ünnepi alkalmakkor a nevelők feldíszítik a csoportszobát az ünnepre utaló saját kezűleg, illetve a gyerekekkel együtt készített dekorációkkal. A bölcsődében megtartott ünnepek: Márton nap, készülődés az Adventre, Mikulás nap, Farsang, Húsvét, Anyák napja, Gyermeknap.

A bölcsődei dolgozók számára kiemelkedő fontosságú a szülővel való kapcsolattartás, tájékoztatás, hiszen ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei gondozás-nevelés kialakításában és a családokat segítő gyermeknevelésben. Tájékoztatást kaphatnak, illetve észrevételt tehetnek a bölcsődei munkára vonatkozóan a gyermek érkezésekor vagy távozásakor, a szülői értekezletek alkalmával, üzenőfüzet, hirdetőtábla, szervezett programok útján.

Az intézménybe történő felvétel folyamatos, mivel évközben az óvodáskorú gyermekek szülői igény alapján óvodába kerülnek. Az intézménybe elsősorban várdombi - illetve annak közvetlen környezete - gyermekeket vesznek fel, férőhely esetén Tolna megye egész területéről lehet felvenni gyermekeket.

A kisgyermeknevelők jól ismerik a korosztály fejlődésének jellemzőit, a gyermekek egyéni igényeit. Nevelőmunkájukban a gyermekközpontú szemlélet, a segítő magatartás érvényesül. A kisgyermeknevelők felelősséget vállalnak a kicsi gyerekek érzelmi, értelmi, szociális fejlődéséért, testi-lelki jólétéért. A nevelők állandó jelenléte, figyelme, segítő magatartása biztonságot nyújt a gyerekeknek.

A bölcsődében változatos, színes játékkészlet segíti az önálló, szabad játékot, a gyermekek aktivitásának, kreativitásának kibontakozását. Nagy hangsúlyt fektetnek a gyermekek korának megfelelő önállósodásra, a helyes higiénés szokások, viselkedési szabályok elsajátítására, a készségek, képességek fejlesztésére. A korszerű étkeztetés, helyes táplálkozási szokások kialakítása, az életkornak megfelelő tápanyagszükséglet kielégítése fontos az intézmény számára.

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (2012-2017)

Év	Önkormányzati bölcsődék száma	Bölcsődébe beírt gyermekek száma	Szociális szempontból felvett gyermekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2012	1	11	1	0
2013	1	9	1	0
2014	1	11	2	0
2015	1	5	1	0
2016	1	11	2	0
2017	1	9	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

A törvény (Gyvt.) szerint a gyermekek napközbeni ellátásaként az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői munkavégzésük - ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is -, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint,

jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által, akár több csoportban nyújt szakszerű gondozást és nevelést.

Várdombi lakóhellyel rendelkező védelembe vett gyermek, nem magyar állampolgár gyermek jelenleg nem jár a bölcsődébe.

Családi napközi nincs a településen.

Óvoda

A Várdombi Bölcsőde, Óvoda és Konyha intézményi keretein belül – fenntartója Várdomb Község Önkormányzata - működik a várdombi óvoda, melybe a helybéli gyermekeken kívül Decs-Szőlőhegyről, Sárpilisről és Bátaszékről is járnak be gyerekek. Az óvodában három fő óvodapedagógus és egy fő dajka foglalkozik a gyerekekkel. Az intézmény személyi ellátottsága teljes. Az óvoda 07:00-16:30-ig tart nyitva. Nyáron az intézmény 2 hétig a karbantartási szünet idejére bezár, ezen időtartalom alatt az intézmény óvodai ügyeletet biztosít. A férőhelyek száma 30 fő, jelenleg egy óvodai csoporttalmeg. A beíratott gyermekek létszáma 25-30 fő között mozog. Elmondható, hogy az óvoda kihasználtsága teljes.

A településen lakó beíratott óvodások közül senki sem hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű. Az óvodába egy védelembe vett gyermek jár, valamint egy nem magyar állampolgárságú gyermek.

Az óvodában a 3-7 éves korú gyermekek életkori sajátosságait, fejlődés-neveléslélektani jellemzőit figyelembe véve, az óvodások testi és érzelmi biztonságának megteremtésére és megőrzésére törekednek. Az óvoda épülete akadálymentesített. A csoportszobák világosak, jó elrendezésűek tágasak. Esztétikus és biztonságos, a gyermek életkorához igazodó berendezési tárggyal rendelkezik. Az udvar nem túl nagy, de barátságos, az előírásoknak megfelelő, a mozgásfejlesztéshez szükséges fajátékok megtalálhatóak benne. Alapvető játék-fejlesztő eszközökkel rendelkezik az óvoda, melyet minden évben igyekeznek fejleszteni, természetesen a költségvetés keretein belül.

Az óvoda pedagógiai alapelvei közül néhány:

- A gyermek személyiségéből, megnyilvánulásából kiindulva olyan szeretetteljes, befogadó, elfogadó, segítő óvodai légkör megteremtése, amelyben a gyermeket megbecsülés, szeretet és bizalom övezi.
- Az óvodapedagógus azonosulási minta óvodásai számára, elfogadó nevelői attitűdje kíváncsi.
- Az óvoda mindennapjaiban a gyermeki játék elsődlegességének hangsúlyozása.
- A másság elfogadása, tiszteletben tartása (fejlődési különbségek), ahol a pedagógia tapintat jellemző minden felnőttre, aki a gyermekkel kapcsolatban áll.

- A más-más környezetből érkező gyermekek egyenlő eséllyel vegyenek részt a színvonalas nevelési folyamatban. (hátránycsökkentés)
- Lehetőség és segítség biztosítása a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatásához, ahol jellemző a pedagógusra a problémák iránti érzékenység és megoldáskeresés.
- Egészséges életmód feltételeinek megteremtése, ahol a gyermekek testileg-lelkileg felkészülhetnek az iskolába lépésre, a társadalomba való beilleszkedésre.
- Környezettudatos magatartás alakítása, formálása.

Óvodai nevelés adatai (2012-2017)

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma
2012	36	1	33	1	29	0
2013	33	1	30	1	24	0
2014	34	1	30	1	24	0
2015	42	1	30	1	27	0
2016	36	1	30	1	23	0
2017	40	1	30	1	25	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Iskola

Az iskola társult intézmény, melynek a neve: Várdomb-Alsónána Általános Iskola. Két feladat-ellátási helyből áll. A Várdombi iskola 1-8 évfolyamon, 7 osztott és 1 összevont osztállyal működik.

Osztályok létszáma 11-21 fő közötti. Átlaglétszám Várdombon 16,28 fő.

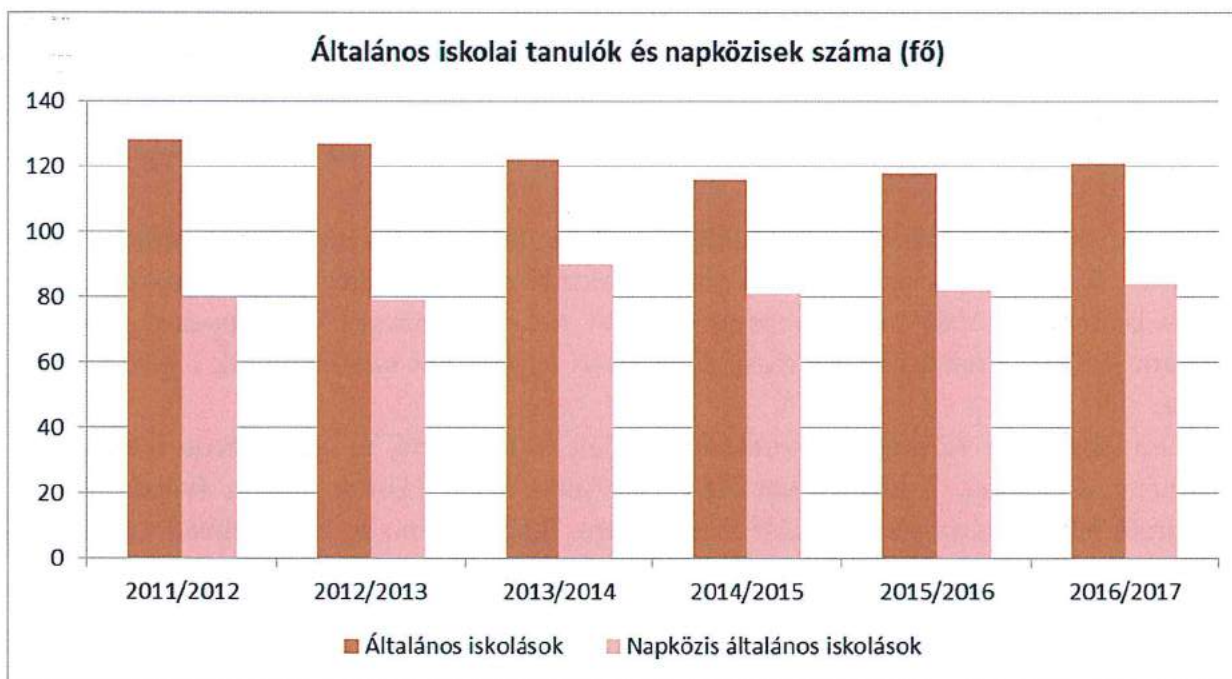
Az alapító okirat alapján az iskola férőhelyeinek száma Várdombon 160 fő.

A várdombi iskola beiskolázási körzete Várdomb, Alsónána község és Decs- Szőlőhegy közigazgatási területe, de járnak ide gyerekek Szekszárdról, Decsről, Sárpilisről, Alsónyékről és Bátaszékről is. Várdombon a tanulók 60 %-a bejáró, a nem körzetes bejárók száma 20%.

**Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma
(2011/2012-2016/2017)**

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt)	
	fő	fő	fő	fő	%
2011/2012	56	72	128	80	62,5%
2012/2013	51	76	127	79	62,2%
2013/2014	45	77	122	90	73,8%
2014/2015	47	69	116	81	69,8%
2015/2016	44	74	118	82	69,5%
2016/2017	50	71	121	84	69,4%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek (2011/2012-2016/2017)

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2011/2012	0	8	1
2012/2013	0	8	1
2013/2014	0	8	1
2014/2015	0	8	1
2015/2016	0	8	1
2016/2017	0	8	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázatból látható, hogy az iskolai létszám a bázis évtől 2014/2015 tanévig bezárólag csökkenő tendenciát mutat, majd ezt követő két tanévben lassú növekedés látszik. A várható létszámokat vizsgálva csekély számú növekedés várható a 2019/2020. tanévtől.

Az iskola vezetősége mindig arra törekedett, hogy biztosítsa a minőségi munkavégzés feltételeit. A tantestület magas színvonalú szakmai munka iránti igényét mutatja az a döntés is, mellyel 1986-ban bevezetésre került az Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP) felmenő rendszerben, és azóta is e program szerint folyik a pedagógiai munka.

1990-ben Várdomb Község Önkormányzata lett a fenntartó és egy közös igazgatású intézmény (2 óvoda, 2 iskola) jött létre. 1997-ben a két önkormányzat (várdombi és alsónánai) iskolafenntartói társulást hozott létre. 2008-ban pedig bölcsődével bővült az intézmény. Az iskola 2013. január 1-től állami fenntartásba került (KLIK), majd 2017. szeptember elsejétől a Szekszárdi Tankerületi Központ lett a fenntartó.

A várdombi iskola újjáépítése, bővítése, akadálymentesítése, a két épületből egy épületbe költöztetése 2008-ban kezdődött és ezt követő 4 évben folytatódott. Sajnos a beruházás anyagi forrás hiányában nem fejeződött teljesen be, így a tornaterem és a hozzákapcsolódó vizesblokk megépítésére akkor már nem került sor.

Jelenleg az iskolában jól felszerelt, igényes és esztétikus környezetben folyik a nevelő-oktató munka.

Az intézménynek a helyi társadalomból a tanulókon keresztül a szülőkkel és a nagyszülőkkel van szorosabb kapcsolata, amely nem konfliktusmentes, de alapjában véve az együttműködés jellemzi.

Az iskola kapcsolata a helyben működő civil szerveződésű csoportok mindegyikével jó, egymást kölcsönösen segítő. Feltétlenül ki kell emelni a Várdombi Német Nemzetiségi Önkormányzat iskolát támogató munkáját, amely a német nemzetiségi nyelvvel kapcsolatos (színházlátogatás, hagyományok ápolása, nyelvtanulás) tevékenységek támogatására terjed ki. Ugyancsak példaértékű az Együtt Várdombért Egyesülettel való együttműködés, amely a különféle rendezvények közös szervezését jelenti. Az iskolai alapítvány elsősorban a gyermekek tanulmányi kirándulását, az élményszerű tanulást és taneszközök beszerzését támogatja.

A termelő és szolgáltató egységek tulajdonosai is kisebb-nagyobb mértékben anyagilag támogatják az iskolát, amely egyre szerényebb mértékűvé vált, hiszen gazdasági kapcsolatuk nincs már az intézménnyel.

Az iskolának kultúraközvetítő szerepe is fontos a kistelepülésekben, így Várdombon is, ezért az intézmény rendezvényeinek nagy része nyitott a lakosság számára is. A cél: példaértékű kulturális, szórakozási és sportprogramok biztosítása a falu lakosainak; ismerjék meg jobban az iskolát; a rendezvények kapcsán kerüljenek közelebb az emberek egymáshoz és a faluhoz.

Az általános iskola köznevelési és egyéb alapfeladatai:

- 8 évfolyamos általános iskolai nevelés-oktatás, ÉKP program
- nappali rendszerű iskolai oktatás
- német nemzetiségi nyelvoktatás
- sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése-oktatása (mozgásszervi fogyatékos, érzékszervi fogyatékos, értelmi fogyatékos, beszéd-fogyatékos, halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavar, egyéb pszichés fejlődés zavarral küzdők)
- integrációs felkészítés
- hátránykompenzálás, tehetséggondozás
- a mindennapos testnevelés megszervezése
- tanügy-igazgatási feladatok pontos elvégzése
- munkáltatói feladatok
- munkaszervezés, HR feladatok
- takarékos gazdálkodás

További tevékenységek, feladatok:

- a kötelező tanórákon túl a szabadon választható és kötelezően választható tanórák körének és az egyéb foglalkozások körének megszervezése, biztosítása

- az egyéb foglalkozások körén belül található: egyéni és csoportos fejlesztő órák, egyéni és csoportos felzárkóztató órák, tehetséggondozó, tehetségfejlesztő órák, napközi megszervezése, biztosítása,
- a 16:00 óráig tartó nevelés-oktatás megszervezése
- 17:00 óráig tartó felügyelő megszervezése
- tanulók érdeklődési körének megfelelő szakkörök biztosítása: színjátszás, rajzsakkör, kézműves szakkör, társastánc, sportkörök
- hit- és erkölcsoktatás megszervezése
- tanulók fizikai fittség mérésére
- idegen nyelvi kompetenciamérésére, matematika és szövegértés kompetenciamérésére történő felkészítése, mérése
- tanulók versenyeztetése
- munkapedagógia
- ökoiskola, környezetvédelem, környezettudatos életre nevelés
- önképzésre, alkotásra nevelés,
- a szabadidő kulturált eltöltésére nevelés, szabadidős programok szervezése
- aktív innovációs tevékenység
- iskolai könyvtár működése.

Az iskola tanulói évek óta kiemelkedő eredményeket érnek el az atlétika, asztalitenisz, és a versmondás területén. Az iskola immár 30 éve a kultúra napján rendezi meg a Weöres Sándor Versmondó Emlékversenyt, amelyen a 3 korcsoportban a megye különböző részéről, de más megyéből is, 60-70 gyermek mond verset.

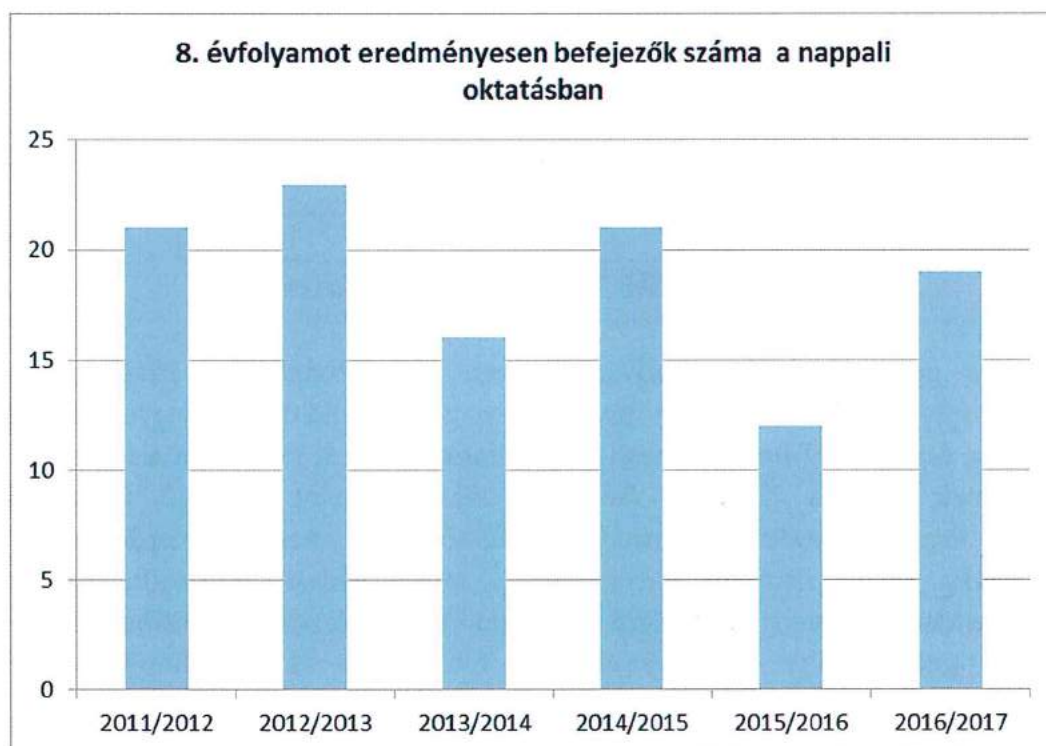
Sikeresen szerepelnek az iskola tanulói rajzpályázatokon és egyéb területeken is. 2018. évben nyerte el az iskola a Legkreatívabb Tolna Megyei Iskola címet.

Az iskola által az egyik legkedveltebb környékbeli verseny a Babits verseny, ahonnan matematikából és rajzból hoztak el 1-1 első helyet az iskola tanulói.

A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban (2011/2012-2016/2017)

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
	Fő
2011/2012	21
2012/2013	23
2013/2014	16
2014/2015	21
2015/2016	12
2016/2017	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A továbbtanulást tekintve a nyolcadik osztályos tanulóink a sikeres pályaeorientációs tevékenységnek köszönhetően akadálymentesen haladnak tovább gimnáziumba,

szakgimnáziumba vagy szakközépiskolába. Általában minden évben felvesznek mindenkit oda, amit elsőnek megjelölt. Legtöbben érettségit adó középiskolába jelentkeznek. A nyomon követési adatok igazolják, hogy megállják a helyüket.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A kérdés nem releváns, szegregált, telepszerű lakókörnyezet nincs Várdombon.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (2012-2017)

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma
2012	54,5
2013	46,5
2014	30,5
2015	29,5
2016	31,5
2017	21

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos számának vizsgálatakor egy erőteljes csökkenés figyelhető meg. Míg 2012-ben 54,5 gyermek részesült támogatásban, addig 2017-ben már csak 21 gyermek, számuk több mint a felére csökkent. A 21 gyermek részére 2017-ben összesen 256.000 forint összegű támogatás lett felhasználva Erzsébet utalvány formájában. Ebből 17,5 gyermek alapösszegű és 3,5 gyermek pedig emelt összegű természetbeni támogatásban részesült. (alapösszegű támogatás: rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek kapja, emelt összegű támogatás: aki a gyermekvédelmin felül kérte és megállapításra került a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet)

2017. december 31-én fennálló jogosultság alapján 20 gyermek részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, ebből korosztályi bontás szerint: 0-2 éves - 3 fő, 3-5 éves - 3 fő, 6-13 éves – 12 fő, 14-17 éves – 2 fő (melyből egy gyermek tartósan beteg), 18 és a feletti – 0 fő.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult családok száma a gyermekek száma szerint: 5 – 1 gyermekes család (mind az 5 egyedülálló szülő), 6 – 2 gyermekes család (ebből 2 egyedülálló szülő), 1 – 3 gyermekes család (egyedülálló szülő).

Az egy főre jutó családi jövedelem szerinti bontás: az öregségi nyugdíj legkisebb összegének (továbbiakban: ÖNYM, évek óta 28.500 forint) felét sem éri el: 3 fő, az ÖNYM fele, illetve annál több, de az ÖNYM összegét nem éri el: 12 fő, az ÖNYM-et eléri, de annak 130%-át nem haladja meg: 3 fő, az ÖNYM 130%-át meghaladja, de annak 140%-át nem haladja meg: 2 fő.

A településen élő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, valamint hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számát tekintve az elmúlt 5 év viszonylatában egy erőteljes csökkenő tendencia tapasztalható. A minimálbér növekedése, a munkanélküliség csökkenése, illetve az hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény egy főre eső jövedelmi határa minimálisan növekedett – így egyre kevesebb azon családok száma, akik jövedelmi szempontból megfelelnek - eredményezi azt, hogy egyre kevesebb gyermek jogosult rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre. Ebből az is következik, hogy mivel csökkent a gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma, ezért a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma is csökkent, mivel 2013. szeptember 1-jétől megváltoztak a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet jogosultsági feltételei. Míg korábban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők hátrányos helyzetűnek számítottak, a jogszabályváltozást követően már nem volt elegendő ez a kritérium.

A gyermekvédelmi törvény 67/A. § -a rendelkezése alapján:

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül **egy fennáll**:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű:

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül **legalább kettő fennáll,**
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet, sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók száma (2013/2014-2017/2018)

Tanév	SNI	BTM	HH	HHH	Veszélyeztetett
2013/ 2014	31	10	37	25	6
2014/ 2015	35	6	9	2	12
2015/ 2016	34	4	11	9	10
2016/ 2017	28	10	13	9	13
2017/ 2018	24	10	14	3	7

(Forrás: Várdomb-Alsónána Vezetői Program)

A hátrányos helyzetű gyermekek száma 23 fővel, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma pedig kiugróan magas arányban, 22 fővel csökkent az öt iskolai tanév alatt. Ennek egyik lehetséges oka – korábban már említésre került – a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet megállapítási szabályainak 2013. szeptember 1-től való megváltozása.

Védelemben vett várdombi lakóhellyel rendelkező, illetve nem magyar állampolgárságú gyermek nem jár a várdombi iskolába.

Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma (2013-2017)

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma
2012	N.A	N.A	N.A	N.A	N.A
2013	9	42	25	63	0
2014	7	40	25	60	0
2015	7	36	24	86	0
2016	24	32	23	120	0
2017	21	34	30	113	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma 2013-as évhez viszonyítva majdnem duplájára nőtt 2016-ra, melyhez nagyban hozzájárult, hogy fokozatosan, évről évre egyre több évfolyamra került kiterjesztésre az ingyenes tankönyvellátás, 2018-ban már az 1-9. évfolyamon juthatnak ingyen tankönyvekhez a diákok. A vizsgált időszakban senki nem részesült óvodáztatási támogatásban.

Az iskolában a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált oktatása is jelen van, elengedhetetlen részét képezi az iskolában folyó munkának a gyógypedagógiai és a szakszolgálati feladatok ellátása is, amelyeket önrőből, illetve a szakszolgálat segítségével biztosítanak. Az IPR program - 2008-ban vezették be – a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekekre koncentrálódik, kimeneti célja, hogy szakmát adó intézménybe kerüljenek a célcsoport gyermekei.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Várdombon 1 fő védőnő látja el a védőnői feladatokat, leterheltsége megfelelő.

Védőnői álláshelyek száma (2012-2017)

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2012	1	79
2013	1	77
2014	1	78
2015	1	76
2016	1	81
2017	1	74

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A védőnői munka az alapellátás részeként, a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés. A védőnő a gondozási feladatait önállóan végzi. Tevékenysége során szakmailag együttműködik a házi gyermekorvossal (háziórvossal), a közoktatást, a gyermekjóléti, szociális és családsegítést végző intézmények illetékes szakembereivel.

A védőnői munka egyik területe a nővédelem, ami magába foglalja a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadást, az anyaságra való felkészülés segítését.

A várandósgondozás keretén belül a védőnő vezeti a várandós nők nyilvántartását, a nyilvántartásba vett személyeket otthonukban meglátogatja. Figyelemmel kíséri a várandós nő családi és szociális, munkahelyi körülményeit, egészségi és pszichés állapotát, szükség esetén az állapotos nő beleegyezésével, kezdeményezi azok megváltoztatását. Tájékoztatja a várandóst a rá vonatkozó jogszabályokról és jogosultságokról. A védőnő a gondozás során tudomására jutott mindazon körülményekről tájékoztatja az állapotos nő kezelőorvosát, amelyek befolyásolhatják a magzat egészséges fejlődését, kezdeményezi a kórházba utalást, a szociális segélyezést, illetve anyaoththonba történő elhelyezést.

A védőnő feladata az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig, a törvényes képviselővel előzetesen egyeztetett gondozási terv alapján a családlátogatás, védőnői tanácsadás keretében célzott és szükséglet szerinti gondozás végzése. Továbbá a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulásának, a gyermek nevelésének és szocializációjának segítése, valamint a gyermek fejlődéséhez igazodóan az egészséges életmódhoz szükséges ismeretek nyújtása.

A védőnő hatósági eljárást kezdeményez a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása vagy egyéb súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén.

Az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermek látogatása, illetve betegségének figyelemmel kísérése a védőnő feladata.

Részt vesz a családgondozás keretében az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában.

Az iskola-egészségügyi munkát a körzethez tartozó oktatási intézményben látja el a védőnő. A gyermekek testi, szellemi fejlődésének ellenőrzése, regisztrálása a vizsgálatok alkalmával valósul meg. Figyelemmel kíséri az egészségügyi vagy szociális okból veszélyeztetett tanulókat. Kiemelt feladata az egészségfejlesztés és nevelés, elsősorban az egészséges életmód támogatása, a népegészségügyi program és az iskolai egészségfejlesztési terv megvalósulása érdekében.

A védőnő havonta egyszer a könyvtárossal együttműködve Baba-Mama Klubot tart a településen lakó anyukák és gyermekeik részére, ahol a szülők a felmerülő problémáikat megbeszélhetik, tapasztalatot cserélhetnek, új információkhoz juthatnak. A közösségi élmény hozzásegíti mind az anyát, mind a gyermeket hogy impulzusokhoz, ingerekhez jusson.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Várdomb településen egy fő háziorvos látja el a gyermekeket és a felnőtteket is.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az óvodában fejlesztő pedagógus segíti a gyermekek felzárkóztatását. A nem óvodás korú gyermekek speciális ellátási igényeit szükség szerint a közeli nagyvárosban Szekszárdon látják el.

d) gyermekjóléti alapellátás, gyermekvédelem

Várdomb településen a gyermekjóléti szolgáltatást Szekszárd Megyei Jogú Város Humánszolgáltató Központ Családsegítő és Gyermekjóléti Központ Család-és Gyermekjóléti Szolgálat családgondozója látja el. A családsegítő hetente egy alkalommal tart ügyfelfogadást az önkormányzat épületében kialakított helyiségben. Ezeken a napokon a gondozásába tartozó családokat szükség szerint meglátogatja.

Várdomb állandó lakosság száma 2017. december 31-én	18 év alatti állandó lakosok száma 2017. december 31-én
1190 fő	178 fő

A település állandó lakosságának közel 20%-a 18 év alatti.

A gyermekjóléti szolgáltatás célja:

A gyermek családban történő felnevelésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése.

A cél, hogy a szociális munka sajátos eszközeivel segítséget nyújtson a családoknak a mindennapi életüket fenyegető gazdasági, társadalmi negatív hatások kivédéséhez. A családgondozó arra törekszik, hogy a családok, kliensek képessé váljanak arra, hogy a különböző problémákat önállóan, saját erejükből oldják meg, szociális működőképességük erősödjön.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata

Általános feladatok

- egyéni esetkezelés, csoportos szociális munka, közösségi szociális munka,
- családokkal és egyénnel végzet szociális segítő tevékenység
- közvetítés más ellátásokba, szolgáltatásba
- szabadidős és prevenciós programok szervezése, koordinálása,
- észlelő és jelzőrendszert működtet,
- felkérésre környezettanulmány készítése,
- hivatalos ügyek intézésében való segítségnyújtás,
- adományok gyűjtése, azok közvetítése.

A szolgáltatásokkal kapcsolatos szakmai tevékenységek

- esetmegbeszélés, esetkonferencia, konzultáció, szakmaközi megbeszélések,
- éves szakmai tanácskozás,
- szakmai műhelyek,
- beszámoló és intézkedési terv készítése.

A speciális ellátáshoz való hozzájutást a Humánszolgáltató Központ Családsegítő és Gyermekjóléti Központja által biztosított szolgáltatásként vehetik igénybe az ügyfelek.

Szakmai tevékenység

Családsegítés keretein belül munkatársunk/munkatársaink a

- Veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő és jelzőrendszert működtetnek
- Fogadják a beérkezett jelzéseket és felkeresik az érintett személyt, illetve családot
- Tájékoztatást nyújtanak az igénybe vehető szolgáltatásokról
- Szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást nyújtanak
- Szociális és egyéb adatokat gyűjtenek az érintettek megfelelő tájékoztatása érdekében
- Megszervezik pénzügyi és természetbeni ellátásokhoz való hozzájutást
- Segítséget nyújtanak az egyének és családok kapcsolatkézségének javításához
- Családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló, közösségépítő, családterápiás, konfliktuskezelő közvetítői programokat szerveznek.
- Speciális támogató, önszorgító és szabadidős csoportokat szerveznek

Ügyintézés: az ügyfelek körében előfordul, hogy nem önkormányzati- forrásból elérhető pénzügyi szociális ellátások valamelyikét szeretnék igényelni. Ezek az ügyfelek az ügyintézésben kérik a családgondozó segítségét például nyomtatványok kitöltése, fénymásolás, információ az ügymenetekről.

Csoportokkal végzett szociális munka

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársa a nyár folyamán egy-két alkalommal szabadidős programokat hirdetett meg, a helyi könyvtárossal közösen.

Kapcsolattartás a jelzőrendszerrel tagjaival.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat a családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelző rendszert működtet.

Ennek érdekében kapcsolatot tart fenn intézményekkel, akik jelzéssel élhetnek a szolgálat felé. Ezek az intézmények egészségügyi szolgáltatók, oktatási-, nevelési intézmények, személyes gondoskodást nyújtó intézmények, rendőrség, társadalmi szervezetek.

A 2017-es évben a családsegítő felé beérkezett jelzések nagy számban személyesek voltak, az ügyfelek személyesen keresték fel őt, és kértek segítséget anyagi, életvezetési, ügyintézési, munkaügyi, valamint gyermeknevelési problémáik miatt. Előfordult, hogy a szomszédok, a helyi lakosság is jelezett a családsegítőnek.

A működéssel kapcsolatos adatok

Tanácsadás/konzultáció: 112 alkalom

Ügyfelek száma: 12 fő

Ebből új ügyfelek száma: 2 fő

Régi ügyfelek száma: 10 fő

Családlátogatások száma: 72 alkalom

Családon belüli bántalmazással kapcsolatos jelzések száma: nem volt 2017-ben.

A gondozott gyermekek veszélyeztetettségének okai elsősorban a szülők életvitelének, valamint a gyermekek nem megfelelő magatartásának tudható be.

A családsegítő a családokkal való kapcsolata során kísérletet tesz arra, hogy megnyerje a gyermek, illetve a szülő együttműködését, és a szociális segítő munka biztosításával támogassa őket abban, hogy az aktuális problémáik, valamint a gyermekek veszélyeztetettségének mértéke csökkenjen.

A családok problémái, amelyeket valamilyen módon kezelni kell az esetek többségében nem önmagukban jelennek meg, hanem halmozottan fordultak elő. Sok esetben a szülők közötti egyet nem értés, valamint a család életvitele miatt keletkeztek a gyermeknevelési problémák.

A családsegítő az egyéni esetkezelések módszerével és a rendszeres családlátogatások alkalmával próbált segítséget nyújtani a szülő/szülők és a gyerekek részére.

A szülőknél és a gyerekeknél az esetek nagy részében különböző ügyekben információkra, tanácsadásra, segítő beszélgetésekre, hivatalos ügyintézésben történő segítségnyújtásra, illetve gyermeknevelési, életvezetési és életmódbeli tanácsra, volt szükségük. A családsegítő a családokat saját otthonukban felkeresve segítette a felmerülő problémák megoldásában. A családlátogatás során a szülőt/szülőket gyermeknevelési, életmód - és életvezetési tanácsokkal látta el.

2017-es évben a jelzőrendszer által küldött jelzések száma Várdomb községben:

Megnevezés	Küldött jelzések száma
Egészségügyi szolgáltató	1
Ebből védőnői jelzés	1
Személy gondoskodást nyújtó szociális szolgálat	0
Napközbeni kisgyermek ellátást nyújtók	0
Átmeneti gondozást biztosítók	0
Közüktatási intézmény	2
Rendőrség	0
Ügyészség, bíróság	0
Pártfogó felügyelet	0
Társadalmi szervezet, egyház, alapítvány	0
Áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezet	0

Állampolgár	8
Önkormányzat, jegyző, gyámhivatal	0
Munkaügyi hatóság	0
Összesen	11

A 2017-es évben Várdombon 11 db jelzés érkezett a Család és Gyermekjóléti Szolgálatához. Fontos szerepe van a problémák megoldásában a jelzőrendszeri tagok időben nyújtott információinak és a megoldásban való aktív közreműködésüknek.

A 2017-es évben 9 alkalommal tartottunk helyi esetmegbeszélést, a bölcsőde, óvoda vezetővel, az iskolai igazgatóval, valamint a védőnővel.

Prevenációs szolgáltatások adatai 2017. évben Várdomb településen.

Megnevezés	Szakmai tevékenységek	Szolgáltatásban részesülők halmazott száma
Játszóház	0	0
Klub, csoport	8	25
Korrepetálás	0	0
Iskolai szünidős táborok	0	0
Összesen	8	25

A szabadidős programok szervezése, kivitelezése, valamint az ezekhez való hozzájárás segítése az elsődleges prevenció egyik legfontosabb eszköze. Amennyiben a gyermeknek hasznos elfoglaltságot lehet kínálni a szabadidő eltöltésére, a csavargás, csellengés helyett, akkor nagyobb az esély arra, hogy a későbbiekben ne váljon klienssé.

e) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A jelzőrendszer tagjain keresztül a családgondozó segít a krízishelyzetben lévő családok helyzetének javításában, problémáinak megoldásában. A megyeszékhelyen, Szekszárdon található a Hétszínvilág Otthon, amely egy integrált intézmény, jelenleg vegyes profillal működik, ápoló-gondozó otthoni és rehabilitációs intézményi valamint lakóotthoni ellátást nyújt értelmileg sérült emberek számára. Az ellátás sajátossága, hogy a megyében egyedül csak ebben az otthonban látnak el kiskorú fogyatékkal élő személyeket.

f) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az iskolai oktatás - mindennapos testnevelés (úszás) – keretein belül a gyermekek egészségfejlesztési, sportolási tevékenysége egyrészt megoldott, másrészt szabadidejükben az iskola melletti sportpálya szükség szerint egész évben igénybe vehető. Hetente egyszer a tornateremben aerobik órát tartanak, illetve ping-pongozásra is lehetőség van a művelődési ház egyik termében. A szabadidő hasznos eltöltésére lehetőség kínálkozik a helyi lakossági könyvtárban is, havonta új programok szervezésével várják a gyermekeket és felnőtteket egyaránt. A könyvtárban elhelyezett számítógépeket is szívesen és előszeretettel használják a gyermekek.

Az Együtt Várdombért Egyesület több alkalommal szervezett - különböző úticéllal – kirándulásokat. A nyári szünidőben sokszor gondot okoz a szülők számára, hogy a kisebb gyermekek felügyeletét hogyan oldják meg. (kevés szabadság, nagyszülői segítség hiánya) Megoldást kínálna egy nyári tábor megszervezése a településen, ami hasznos időeltöltést kínálna a gyermekek számára és a szülőknek is segítséget jelentene. A nyári tábor lebonyolításában az esetlegesen önkéntes munkára jelentkező szakközépiskolás diákok is beegíthetnének.

g) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Várdomb Község Önkormányzatával szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megindítására nem került sor.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Az integrált oktatás, különleges gondozás a gyermekek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – a korai fejlesztés és gondozás, a fejlesztő felkészítés az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretein belül került megszervezésre.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók nyilvántartása a szülő által benyújtott nyilatkozat alapján történik.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A gyermekek nyári szünidejében a hasznos időeltöltés hiánya.	Nyári szünidőben tábor szervezése, a könyvtáros irányításával, esetlegesen önkéntes munka bevonásával.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Az önkormányzat és annak intézményei csak nagyon kevés, vagy semmilyen adattal, információval, nem rendelkeznek a gender szempontok és problémák tekintetében. A nők és férfiak közötti egyenlőség vizsgálatához azonban a lehető legrészletesebb adatok, információk szükségesek az önkormányzat tevékenysége szempontjából releváns területeken és témakörökben.

A nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem mindig könnyű észrevenni. Előfordul az is, hogy maguk a nők – különösen, ha vezető pozíciót töltenek be – tiltakoznak a leghevesebben, amikor arról esik szó, hogy az otthoni, munkahelyi vagy a közéleti szférában személyesen ő maguk, vagy a nők általában hátrányt szenvednének el a férfiakhoz képest. Bármilyen nehéz is a nemek helyzetére érzékeny elemzést lehetővé tevő adatokat gyűjteni (a nagy adatgyűjtő szervek, mint például a KSH sem kéri kellő részletességgel) mégis meg kell próbálnia lehető legpontosabb információkat, adatokat beszerezni.

Magyarország esélyegyenlőségi politikáját Brüsszel a közösségi esélyegyenlőségi akcióprogramon keresztül segíti. A nők és férfiak közötti esélyegyenlőséggel foglalkozó Negyedik Középtávú Akcióprogramhoz való csatlakozás elősegíti a magyar jogalkotás és jogalkalmazás közelítését az EU és a tagállamok gyakorlatához.

Az Akcióprogram célja:

- a nemek közötti egyenlőség elvének érvényesítése minden közösségi és tagállami szakpolitikában
- a gazdasági és szociális szféra minden egyes szereplőjének ösztönzése a férfiak és nők esélyegyenlőségének érvényesítésére,
- a férfiak és a nők esélyegyenlőségének elősegítése a gazdasági életben, valamint az oktatás, a szakképzés és a munkaerőpiac területén,
- a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára,
- a nemek kiegyensúlyozottabb részvétele a döntéshozatalban,
- a jogérvényesítés elősegítése.

(Forrás: <http://mathom.dura.hu/dura/eselyegy/eselyegyenloseg.html#11>)

A férfiak és nők egyenjogúságát az Alaptörvény a korábbi Alkotmányhoz hasonlóan külön is kiemeli. Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak.

A tárgykört valamennyi jelentősebb emberi jogi dokumentum érinti, emellett külön egyezményeket is alkottak róla. Ilyen a nők politikai jogairól szóló New Yorki Egyezmény (1953), amelyet az 1955. évi 15. törvényerejű rendelet hirdetett ki, és amely a választásokon történő részvétellel, illetve a közhivatal viselésének jogával foglalkozik. Magyarország folyamatosan valósította meg a férfiak és nők közötti különbségtétel felszámolását. Ide tartozik a választásokban történő azonos részvétel (1945. évi VIII. törvény), az állampolgárság megszerzése kapcsán a leszármazás elvének azonossága az apa és az anya részéről (1957. évi V. törvény), de ide sorolható a családjogi törvény több szabálya, valamint a 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről több rendelkezése, amely utóbbi a munkához való jog és az egyenlő bérezés kapcsán önállóan is felmerül. Emellett említendő a Büntetőtörvénykönyv több tényállása is a nők sérelmére elkövetett cselekmények kapcsán. A családjogi rendelkezésekkel összefüggésben külön témakör a házasságkötés joga, amelyet a magyar jog kizárólag különneműek kapcsán ismer el. A jogfejlődés külön pontját képezi az Egyenlő Bánásmód Hatóság létrehozása.

A nők és a férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség minden bizonnyal a legmélyebben gyökerező, legnehezebben tetten érhető, a társadalom részéről a leginkább, a legtisztább lelkiismerettel támogatott igazságtalanság. Nem könnyű fellépni ellene.

Ahhoz, hogy egyáltalán szembenézhessünk a problémákkal, első és legfontosabb lépésként háttérelmzéseket kell készíteni. Látnunk kell, hogy egy sor gazdasági, szociális, gyermekvédelmi, munkaügyi, bűnözési, egészségügyi problémának nincs megoldása, ha nem gender-érzékeny eszközökkel nyúlunk hozzájuk. Az adatok elemzése, az általuk tükrözött társadalmi folyamatok feltárása segít megérteni, hogy a nők és a férfiak közötti egyenlőtlenségek – a látszattal és a gyakran hangoztatott ideológiákkal szemben – nem lelki, nem is biológiai alapokon nyugszanak elsősorban, hanem politikai, hatalmi, gazdasági természetűek van.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A településen 2016. évben az állandó lakosság száma 1208 fő. A férfiak és a nők száma között nincs jelentős különbség, csupán 1,16 %-kal magasabb a férfiak aránya a nőkhez viszonyítva. Az állandó népességben belül 0-14 évesek, 15-17 évesek, 18-59 évesek esetében a férfiak aránya magasabb a nőknél, azonban a 60-64 éves korosztály esetében már 2 %-kal, a 65 év feletti korosztálynál pedig 5 %-kal magasabb a nők aránya a férfiakénál. A 2017-es évben a nemek szerinti megoszlás változik 594 fő férfi és 596 fő nő állandó lakosa van a településnek. A korosztályi összetétel vizsgálatánál ugyanaz a helyzet, mint 2016. évben az első három korosztály esetében magasabb a férfiak aránya, a 60-64 éves és a 65 év

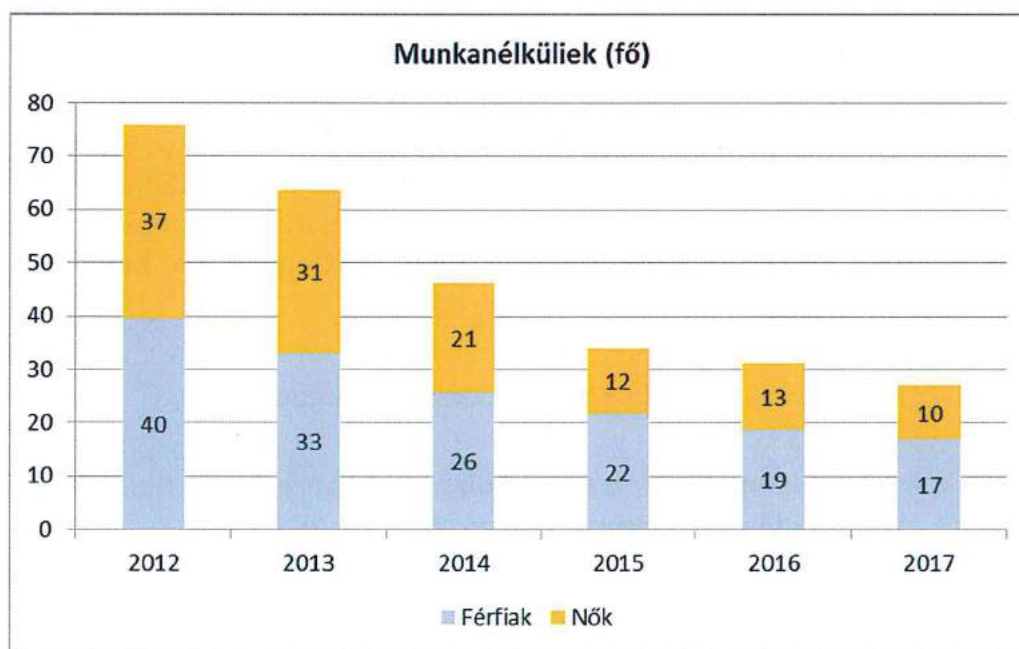
feletti esetben pedig magasabb a nők aránya, ezek alapján megállapítható, hogy a nők átlagosan magasabb életkort élnek meg, mint a férfiak.

Az aktív korosztály (15-64) nem szerinti összetételét megfigyelve, a vizsgált időszak (2012-2017) minden évében a nők voltak kevesebben és ugyanez mondható el a nyilvántartott pályakezdő álláskereső megoszlására is.

Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében (2012-2017)

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők
2012	469	448	429	411	40	37
2013	471	445	438	414	33	31
2014	462	429	436	408	26	21
2015	460	428	438	416	22	12
2016	451	419	432	406	19	13
2017	438	416	421	406	17	10

Forrás: TeIr és helyi adatgyűjtés

A munkavállalási korú férfiak száma a vizsgált időszak minden évében magasabb volt a nőkhöz képest, 2012-ben 21 fővel, 2013-ban 26 fővel, 2014-ben 33 fővel, 2015-ben 32 fővel, 2016-ban 32 fővel, és 2017-ben 22 fővel. Ugyanez a tendencia figyelhető meg a foglalkoztatottak nemek szerinti megoszlásánál.

Ha megvizsgáljuk a munkavállalási korúak és a munkanélküliek egymáshoz viszonyított arányát, akkor azt láthatjuk, hogy 2012 és 2013 években ez az arány közel azonos, sőt 2013-ban teljes az azonosság. (Nők 2012-ben 8,3 %, Férfiak 8,5 %, 2013-ban mindkét nem esetében 7%)

A 2014-es évtől azonban – ha nem is lényeges a különbség – a munkavállalási korúak és a munkanélküliek egymáshoz viszonyított aránya minden évben a férfiaknál magasabb, őket sújtotta jobban a munkanélküliség. A férfiaknál 2017-ben a munkaképes korúak 3,9 %-a volt munkanélküli, a nők esetében ez az arány 2,4 % volt, ami nem jelentős.

A településen található, nőket is foglalkoztató munkahelyek jellemzően a közsféra és a szolgáltatási szektor. Az önkormányzatnál jelenleg 10 fő női és 2 fő férfi foglalkoztatott dolgozik közalkalmazotti, köztisztviselői státuszban. A közfoglalkoztatásban jelenleg két nő dolgozik, a férfi munkaerő kínálat minimalitása miatt egy ideje nem volt férfi közfoglalkoztatottja az önkormányzatnak. Az intézmények esetében az óvodában, bölcsődében, a főzőkonyhán csak női alkalmazottak vannak, az egészségügyi intézményben egy fő férfi és két fő nő látja el a feladatokat. Az iskolában foglalkoztatott munkaerő nemek szerinti megoszlása is hasonló csupán két fő férfi tanár dolgozik az iskolában.

Bár pontos adattal nem rendelkezünk a gyermeküket egyedül nevelő férfiak és nők számáról, az látható – kistépülés révén, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők és egyéb nyilvántartásokból - hogy a gyermeküket egyedül nevelők többsége nő.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Települési szinten nem szerveztek foglalkoztatást segítő képzési programokat. A Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya a legutóbbi alkalommal, a GINOP 6.1.1-15-ös kódszámú "Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése" c. program keretében élelmiszer- és vegyi áru eladó tanfolyamot indított, Várdombon egy hölgy tett sikeres vizsgát a képzés keretében.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Általános iskola 8. évfolyamát elvégzett és iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség aránya (2001. és 2011. év)

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	91,0%	84,9%	9,0%	15,1%
2011	97,5%	94,1%	2,5%	5,9%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

Mindkét nem esetében javuló tendencia mutatkozik az eltelt tíz év viszonylatában, míg 2001-ben a nők 84,9 %-a rendelkezett legalább 8. évfolyamot elvégzett általános iskolai végzettséggel, addig ez az arány 2011-ben már 94,1 % volt. A férfiaknál, 2001-ben a 15 éves és idősebb népesség 91 %-a, 2011-ben már 97,5 % -a rendelkezett általános iskolai végzettséggel.

Ugyanez a javuló tendencia figyelhető meg az iskolai végzettséggel nem rendelkezők esetében, mindkét nem tekintetében. A férfiaknál 6,5%-kal, a nőknél nagyobb arányban, 9,2 %-kal csökkent az iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb lakosok száma.

Látható az is, hogy mindkét évben a nők kedvezőtlenebb helyzetben voltak a férfiakhoz viszonyítva, mivel nagyobb százalékban (2001-ben nők 15,1 %, férfiak 9 %; 2011-ben nők 5,9 %, férfiak 2,5 %) nem rendelkeztek iskolai végzettséggel.

Várdombon összességében elmondható, hogy nem magas az alacsony iskolai végzettségűek száma. Arra vonatkozóan nem rendelkezünk adattal, hogy milyen arányt képvisel a nyugdíjas korú lakosság száma az alacsony iskolai végzettség tekintetében.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A település nem rendelkezik kimutatással a férfiak és nők bérezésére vonatkozóan. Az önkormányzat nem tesz különbséget női, illetve férfi munkaerő bérezését illetően. A kisgyermekes anyák visszatérése biztosított és támogatott az önkormányzati és az általa fenntartott intézményekben.

Munkaerőpiaci helyzetükről nem készült felmérés, nem állnak rendelkezésre adatok.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A településen 2008. február 1-től működik a bölcsőde, ami segíti a kisgyermekes szülők megélhetését és munkavállalási lehetőségeit. A Gyvt. alapján az intézmény alapfeladata, a személyes gondoskodás keretein belül, biztosítani 1 éves kortól 3, illetve 4 éves korig a kisgyermekek napközbeni ellátását – nevelését, gondozását, felügyeletét, étkeztetését – bölcsődei alapellátás formájában. A bölcsődei szolgáltatás igénybevétele, a bölcsődei felvétel egész évben folyamatos. A bölcsőde – bár a létszám többször változik – teljes kihasználtsággal működik, a szomszédos településről is járnak ide gyerekek.

Az óvoda is teljes kihasználtsággal működik, a férőhelyek száma 30 fő. Nyitva tartásával igyekszik megfelelni a szülők igényeinek. Családi napközi nem működik a településen.

A helyben foglalkoztatott nők a munkahelyek jellegéből adódóan nem tudják igénybe venni a rugalmas munkaidő beosztást, távmunkát, mely a nők családban betöltött szerepének gyakorlását támogatná.

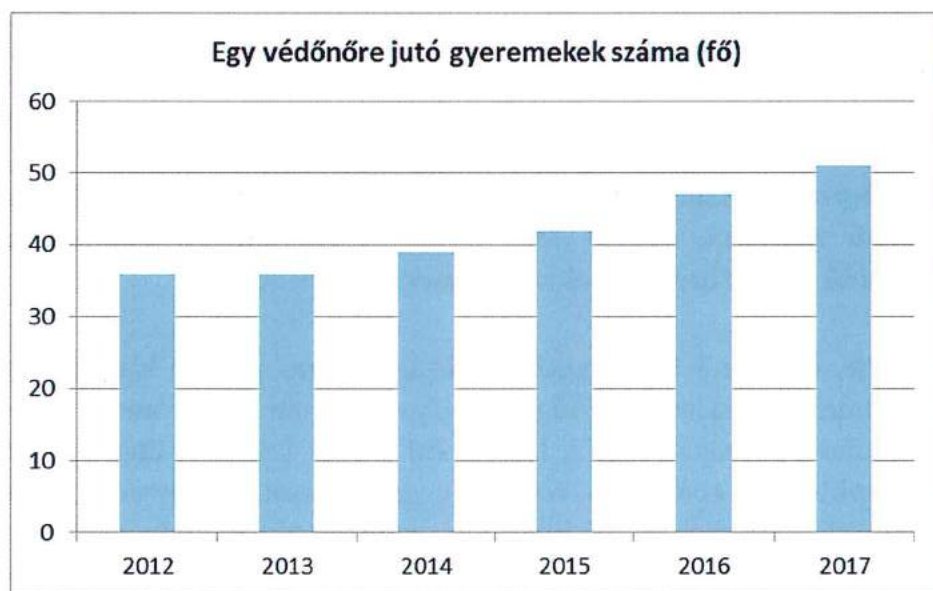
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában valósul meg. A szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyára és gyermekére fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban megkezdik: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Mind ezek segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében.

Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe (2012-2017)

Év	Védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2012	1	36	36
2013	1	36	36
2014	1	39	39
2015	1	42	42
2016	1	47	47
2017	1	51	51

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A diagrammon is jól látható, hogy a 0-3 éves korosztályba tartozó gyermekek száma évről évre nő a településen, 2017-ben már 51 fő volt a 0-3 éves korú gyermekek száma.

A gyermekek gondozása főként az első években többnyire, de nem kizárólagosan az anyák feladata. Főként az anyák alakítják és formálják az „új” család működését, ezen belül a gyermek egészséges lelki és testi fejlődését, a család egészségtudatosságát, egészséges fejlődését. Az anya adja a gondoskodást, a szeretetteljes légkört az „ún” érzelmi klímát a család életéhez.

A gyermek érkezésével számos változás következik be a család életében, az anyára és az apára is új feladatok hárulnak. Sokszor nem könnyű „megfelelni” ezeknek a feladatoknak, kialakítani egy új egészséges működést.

A nők többségében, az első gyermek megszületését követően az anya kezdeti bizonytalanságai felvetik a kérdést: „Vajon jó anya vagyok”. A védőnő segít ezeket a bizonytalanságokat eloszlatni, tanácsaival, szakértelmével támogatja az anyát és ezen keresztül a családot. A településen havonta egyszer Baba Mama Klub működik a védőnő koordinálásával. Az anyák megoszthatják, egymással a tapasztalataikat, beszélgetnek az őket foglalkoztató témákról, a közösségi élmény révén egy kis időre kiszakadhatnak a mindennapi rutinszerű feladatok ellátásából.

A klub foglalkozások megrendezése során a szülők részéről igényként jelentkezett egyes gyermekneveléssel kapcsolatos témakörök részletes megbeszélésére.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Mind a nyugati, mind a magyar statisztikai adatok azt mutatják, hogy minden ötödik nő él vagy élt valaha olyan kapcsolatban, ahol partnere rendszeresen testileg bántalmazta őt. Ezt az adatot tovább súlyosbítja, hogy a testi erőszak csak a jéghegy csúcsa. A folyamatos lelki erőszakban élő nők száma ennél jóval magasabb. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban, az otthon falai között folyó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára, pedig a segítségnyújtást.

A Szekszárdi Rendőrkapitányság minden évben beszámol az előző év munkájáról. Várdombon 2017-es évben 8 esetben indult büntetőeljárás, melyből három esetben az eljárás megszüntetésre került mivel nem minősült bűncselekménynek. A fennmaradó öt esetből jogtalan elsajátítás két esetben történt, volt internetes csalás, illetve kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmény elkövetésére került még sor.

A településen nem fordult elő családon belüli erőszak, nőket érő erőszakról nincs tudomása az önkormányzatnak.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások legközelebb a megyeszékhelyen, Szekszárdon érhetőek el.

Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Humánszolgáltató Központ szakmailag önálló gyermekjóléti részintézményeként hozta létre a Családok Átmeneti Otthonát, amely Szekszárdon, a Csatári u. 70/b. szám alatt található.

Az otthon átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, amely a gyermekjóléti alapellátás keretében biztosítja az átmenetileg otthontalanná vált szülő és gyermeke számára a lakhatást, amennyiben elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított és emiatt a gyermeket el kellene választani szülőjétől. Befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét. A szülő és gyermeke számára az

együttes lakhatást külön lakószobában biztosítják. A családok befogadására 7 lakószoba áll rendelkezésre. Az Otthon lakóinak életvitelszerű tartózkodást (hideg-melegvíz szolgáltatás, mosási-, főzési lehetőség), szociális és mentálhigiénés gondozást, jogi- és pszichológiai tanácsadást, fejlesztőpedagógiai foglalkozást biztosít. A férőhelyek száma: 20 fő (gyermekkel együtt). Az átmeneti befogadás maximális ideje 12 hónap, indokolt esetben további 6 hónappal meghosszabbítható. Szolgáltatásait elsősorban Szekszárdról, valamint Szekszárd Járás területéről érkező családok vehetik igénybe, azonban szabad férőhely esetén az intézmény az ország egész területéről fogad családokat. A Családok Átmeneti Otthona dolgozói folyamatos munkarendben dolgoznak, így napi 24 órában szakképzett munkatársak segítik a bentlakó családok életét.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Várdomb Község Önkormányzata képviselő-testületében - a legutóbbi választás óta (2014. október) – változatlanul a 7 fő képviselő között összesen 2 fő nő foglal helyet. Várdomb Község Német Nemzetiségi Önkormányzatának képviselő-testületében viszont csak nők töltik be ezt a pozíciót. Az önkormányzatnál, az általa fenntartott intézményekben, illetve az iskolában is többségében női alkalmazottak dolgoznak. A településen működő civil szervezetek közül kettőnek női vezetője van (Együtt Várdombért Egyesület, Nagycsaládosok Egyesülete), egyedül a Várdombi Polgárőr Egyesületnek van férfi vezetője.

Megállapítható, hogy településünkön nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket fokozottan érintő társadalmi problémák Várdomb településen nem jellemzőek, ezért az önkormányzat tervei között nem szerepel ilyen irányú intézkedés.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Kevés a gyermekneveléssel kapcsolatos, szülői készségeket fejlesztő program	Szülői készségek fejlesztését célzó közösségi tevékenységek, programok megvalósítása

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az emberi jogi kérdések térnyerésével párhuzamosan az esélyegyenlőségi szempontok fokozatosan középpontba kerültek, velük együtt az életkor alapú diszkrimináció is. Az Európai Unió a tagországok számára fontos esélyegyenlőségi ajánlásokat fogalmaz meg a szakpolitikai stratégiák fejlesztése érdekében.

Az Egyenlő Bánásmód Hatóság (EBH) megbízásából az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézete 2010-ben és 2013-ban bonyolította le „Az egyenlő bánásmóddal kapcsolatos jogtudatosság növekedésének mértéke – fókuszban a nők, a romák, a fogyatékos és az LMBT- emberek” című, országos reprezentatív mintavételen alapuló kutatás két hullámát, amely egy komplex, a hátrányos megkülönböztetés különböző dimenzióinak feltárását célzó kutatássorozat része volt.

A kutatássorozat célja a különböző élethelyzetekben tapasztalt, hátrányos megkülönböztetést eredményező gyakorlatok és ok-okozati összefüggések feltárása volt, különös figyelemmel a nők, a romák és a fogyatékos emberek védett csoportjaira. A hatósági stratégiák szempontjából a kutatási program további fontos célja a jogtudatosság vizsgálatával azoknak az aktuális folyamatoknak a feltérképezése, melyek iránymutatásul szolgálhatnak a diszkrimináció csökkentésében, a társadalmi szemléletformálásban.

Az MTA Társadalomtudományi Kutatóintézete 2017 tavaszán, a kutatássorozat harmadik hullámaként egy újabb, országosan reprezentatív kérdőíves felmérést végzett. E kutatás során a korábbi évekhez képest némileg szűkebb kérdéskör vizsgálatára volt lehetőség, így elsősorban az egyénileg megélt diszkriminációt, a diszkrimináció társadalmi észlelését, illetve az egyenlő bánásmód jogi háttérével kapcsolatos ismereteket és attitűdöket és az EBH ismertségét vizsgálták.

A kutatás legfontosabb eredményei közül néhány:

2017-ben négy védett tulajdonság szerepelt a személyesen megélt diszkrimináció leggyakoribb okai között: (1) életkor, (2) vagyoni helyzet, (3) egészségi állapot, (4) társadalmi származás. Ezek mellett gyakori diszkriminációs okok közé tartozik még a nem, bőrszín, faj, nemzetiségi-etnikai kisebbséghez tartozás, politikai nézet és a foglalkoztatás jellege is.

Minél alacsonyabb valakinek az iskolai végzettsége annál valószínűbb, hogy tapasztalt már diszkriminációt élete során, továbbá az 50-59 éves korosztály diszkriminációs érintettsége is kiugró. Ebben a korcsoportban az emberek több mint felét (51,4%) érte már hátrányos megkülönböztetés. Emellett a kedvezőtlenebb munkaerő-piaci státusz és jövedelmi helyzet is megnöveli a diszkrimináció esélyét.

A kutatás tágabb kontextusban, a hátrányos megkülönböztetéssel okozott és a diszkrimináció jogi fogalmán kívül eső sérelmeket és azok megnyilvánulási formáit is vizsgálta. Ebben a körben az etnikai hovatartozás, a fogyatékoság és az életkorhoz kötődő sérelmek említése volt a leggyakoribb a személyes tapasztalatok alapján.

A kutatás a személyesen megélt diszkriminációs tapasztalatok mellett vizsgálta azt is, hogy a válaszolók mennyire látják elterjedtnak a diszkrimináció előfordulását társadalmi szinten. Az észlelt társadalmi diszkriminációban első helyen a roma származás szerepelt, a válaszolók 14,5%-a volt tanúja ilyen eseménynek. Második leggyakrabban említett diszkriminációhoz vezető tényező az életkor (10,3%), harmadik pedig a fogyatékoság volt (5,3%).

Az egyenlő bánásmóddal kapcsolatos törvény létezésének ismerete 2017-re némiképpen csökkent. Továbbra is a 60 évnél fiatalabb életkor és a magasabb iskolai végzettség a leginkább meghatározó abban, hogy valaki milyen valószínűséggel van azzal tisztában, hogy létezik törvény az egyenlő bánásmódról.

Az emberek közel fele (46%) úgy vélte, hogy a diszkrimináció és az egyenlő bánásmód kérdésével Magyarországon nem foglalkoznak eleget. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság (EBH) ismertsége 2013-hoz képest valamelyest, 46%-ról 42%-ra csökkent, azonban még így is jóval magasabb annál az értéknél, amit az első, 2010-es kutatásban mértek.

(Forrás: Az egyenlő bánásmóddal kapcsolatos jogtudatosság 2017 - Kutatási eredmények – Tanulmány, Szerzői: Neményi Mária, Ságvári Bence, Tardos Katalin)

Az idős embereket az élet több területén éri hátrányos megkülönböztetés. A legjelentősebb az idősök foglalkoztatásbeli diszkriminációja, mely súlyos következményekkel járhat, ezen kívül igen gyakori még az egészségügyben elszenvedett hátrányos megkülönböztetés.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) és a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény is tiltja az életkor alapú diszkriminációt. Tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy a kor alapú megkülönböztetés az új állások betöltésénél, a létszámleépítésekénél, és az elbocsátásoknál is gyakori jelenség.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A vizsgált időszak első évében (2012. év) a település állandó lakosságának 28,2 %-a részesült nyugdíjban vagy nyugdíjszerű ellátásban, ennek 12 % -a férfi és 16,2 % -a nő volt. A többi évet megvizsgálva közel azonos arányokat láthatunk. A 2013-as és 2014-es években az állandó lakosság 27,9 %-a 2015-ben 27,3 %-a és 2016-ban 28%-a részesült valamilyen nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban. A nemek szerinti megoszlásra jellemző, hogy a vizsgált időszak minden évében Várdomb településen a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülőkből a nők magasabb arányt képviseltek, mint a férfiak. (2013-ban:

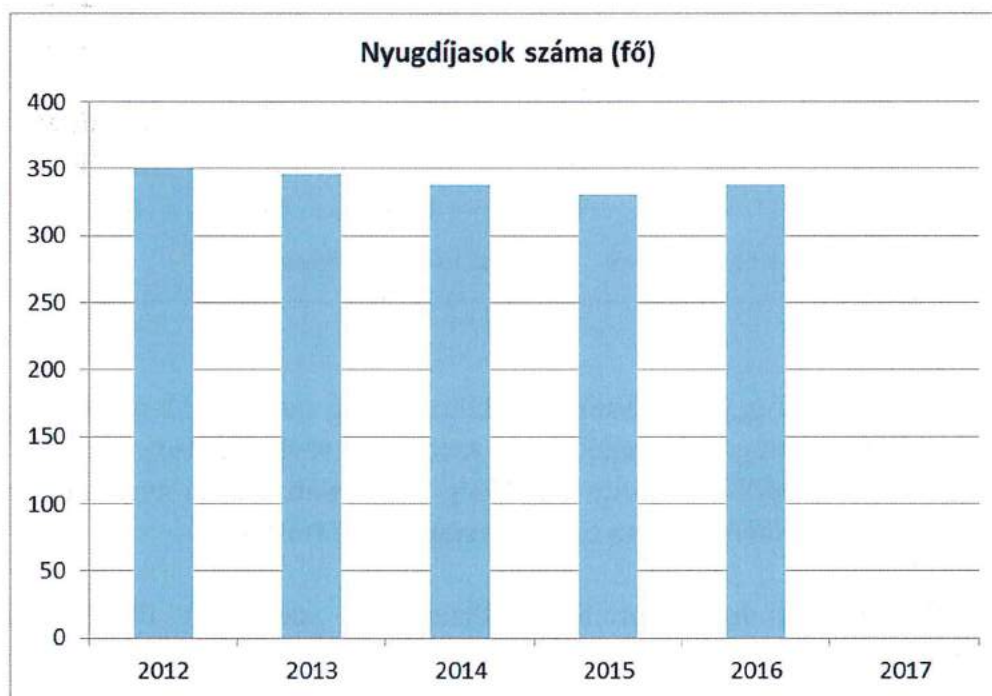
férfi - 11,4 %, nő - 16,5 %, 2014-ben: férfi - 11,2 %, nő - 16,7 %, 2015-ben: férfi – 10,6 %, nő – 16,7 %, 2016-ban: férfi – 10,9 %, nő – 17,1 %)

Ez a mutató is egyértelműen azt a tendenciát támasztja alá, hogy a nők magasabb életkort élnek meg a férfiaknál.

Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma
(2012-2016)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2012	149	201	350
2013	141	205	346
2014	136	202	338
2015	128	202	330
2016	132	206	338
2017	N.A	N.A	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

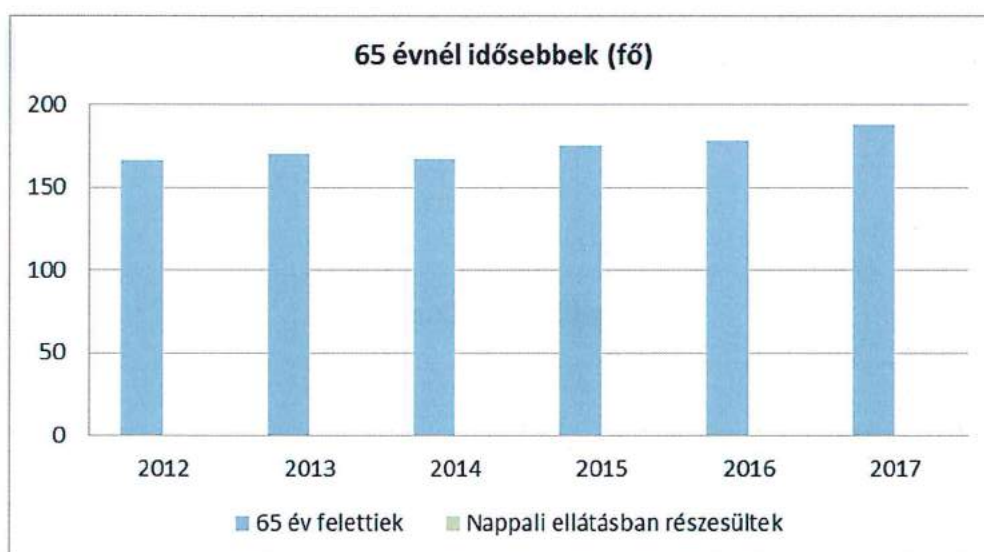

- b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

**65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma
(2012-2017)**

Év	65 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	Fő	Fő	%
2012	166	N.A	#ÉRTÉK!
2013	170	N.A	#ÉRTÉK!
2014	167	N.A	#ÉRTÉK!
2015	175	N.A	#ÉRTÉK!
2016	178	N.A	#ÉRTÉK!
2017	188	N.A	#ÉRTÉK!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázatból jól látható, hogy a 65 évnél idősebb népesség száma 2012-ről 2017-re 22 fővel növekedett, mindez magával hozza a szociális szolgáltatások iránti kereslet megnövekedését. A településen nincs lehetőség a nappali ellátás biztosítására, így a vizsgált időszakban egy időskorú sem részesült nappali ellátásban.

Az Együtt Várdombért Egyesület több alkalommal szervezett fürdőlátogatásokat, kirándulásokat, melyeken az idősebb korosztály képviselői is szívesen vettek részt. A Nyugdíjasklub tagjai aktívan működnek közre a különböző rendezvények lebonyolításában, például rétest sütöttek a Szent Erzsébet napi jótékonyági délutánra, sós süteményt a költészet napja alkalmából, gőzgombócot készítettek egy könyvtár által szervezett programon. A könyvtármozi gyakori részvevői, melynek keretében régi filmeket néznek meg közösen. Az egyesület és az önkormányzat együtt szervezi meg minden évben az Idősek napját, melyre a település 65 év feletti lakosait hívják meg és

látják vendégül, a gyerekek ünnepi műsorral készülnek. Évről évre egyre több időskorú vesz részt a rendezvényen.

Az elmúlt évben egy új, nagyszerű kezdeményezés indult a településen, minden héten a művelődési ház egyik termében szenior örömtánc foglalkozást tart egy várdombi hölgy lakosunk, aki oktatói vizsgával is rendelkezik. A Szenior Örömtánc az idős szervezethez igazított, kíméletes sporttevékenység és „agytorna”, ami eredményesen késlelteti a demencia és az Alzheimer-kór kialakulását. A mozgás és az együttlét örömét, a memória frissítését ígéri a csatlakozóknak.

Várdombon a kezdetek óta nagy az érdeklődés a foglalkozás iránt, a részvétel mindenki számára ingyenes.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (2012-2017)

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2012	76	11	14%	35	N.A	#ÉRTÉK!
2013	64	7	11%	18	N.A	#ÉRTÉK!
2014	46	5	11%	17	N.A	#ÉRTÉK!
2015	34	8	23%	17	N.A	#ÉRTÉK!
2016	31	6	20%	12	N.A	#ÉRTÉK!
2017	27	5	19%	0	N.A	#ÉRTÉK!

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

Várdombon, az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma 2012-ről 2017-re felére csökkent, ami kedvező változás a településre nézve. Ha megvizsgáljuk az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek arányát a regisztrált munkanélküliekhez viszonyítva, akkor láthatjuk, hogy 2015-ben volt a legmagasabb ez az arányszám 23% volt, az ezt követő években némi csökkenés volt tapasztalható, 2017-ben a regisztrált munkanélküliek közel 1/5-e volt 55 év feletti, főben kifejezve ez 5 főt jelentett.

Az 55 év feletti tartós munkanélküliek számára vonatkozóan nem rendelkezik a település adatokkal. A jó egészségi állapotban lévő idősek, nyugdíjasok közül néhányan szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet, vannak, akiknek van rá lehetőségük - főként, ha speciális tudással rendelkeznek – viszont a legtöbb esetben a munkaerő-piacon erre kevés az esély.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

- a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése, kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A házi segítségnyújtást, a Bátaszék és Környéke Önkormányzatainak Egészségügyi, Szociális és Gyermekejóléti Intézmény-fenntartó Társulása fenntartásában lévő Gondozási Központ Bátaszék útján biztosítja az önkormányzat. A házi gondozók – egy teljes és egy részmunkaidős – segítik az egyedül élő időseket, rászorulókat a hivatalos ügyeik intézésében, elvégzik a napi bevásárlást, a háziorvosnál felírják a gyógyszert és ki is váltják, a postán befizetik a közüzemi számlákat. A rászoruló fekvő betegeknél a szükséges ápolási teendőket elvégzik, beadják az ápolat gyógyszereit. A ház körüli kisebb

munkákban (pl. mosogatás, hólapátolás) segítenek. Tájékoztatást adnak a helyi kulturális eseményekről, az időskorúakat, rászorulókat érintő lehetőségekről, ezzel biztosítva, hogy a bekapcsolódjanak a település közösségi életébe és minden őket érintő információ eljusson hozzájuk. A fizikai segítségnyújtáson felül nagyon fontos feladatuk az idős emberek mentális segítése, gondozása. Több egyedül élő, idős ember alig várja, hogy ha csak kis időre is, de valaki beszélgessen vele, meghallgassa, egyáltalán oda figyeljen rá. A házi gondozók segítenek a családtagokkal való kapcsolattartásban. Sajnos a házi gondozás keretén belül nem minden a korosztályt érintő problémát lehet megoldani.

A házi segítségnyújtást a településen 2016. évben 17 fő, 2017-ben 23 fő vette igénybe, egy év alatt hat fővel nőtt a házi gondozásban részesülők száma.

Várdombon az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés az idősebb korosztály számára is biztosított, a településen egy háziorvosi praxis működik. A szakrendeléseket, szűrővizsgálatokat és a kórházi ellátást a 12 km-re lévő megyeszékhelyen, Szekszárdon tudják igénybe venni a várdombi lakosok. A környéki településeken (Decs, Bátaszék, Szekszárd) van lehetőség a bentlakásos szociális ellátást igénybe venni, sajnos szinte minden intézményben várakozási lista van, előfordul, hogy több hónapot is kell várni az otthonban való elhelyezésre.

b) idős emberek informatikai jártassága

Az idős emberek informatikai jártasságáról felmérés nem készült a településen, erre vonatkozóan az önkormányzat nem rendelkezik adatokkal.

Alapfokú számítástechnikai tanfolyamot szerveztek a könyvtárban kifejezetten az időskorú lakosság számára, az öt alkalmas 20 órás tanfolyamon több várdombi lakosunk is részt vett.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok nincsenek a településen.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Várdomb település nem rendelkezik részletes statisztikai adatokkal a nyugdíjas lakosságról. A szociális alapszolgáltatások közül az étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a tanyagondnoki szolgáltatás működik a településen. Célként határozható meg az önkormányzat számára a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egyedül élő idős emberek problémái - elmagányosodás	Szociális ellátások bővítése, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igényfelmérése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Egy társadalom fejlettségének alapvető fokmérője, hogy miként viszonyul a fogyatékkal élő polgáraihoz, mennyiben veszi figyelembe döntései során azoknak az érdekeit, szempontjait, akik valamilyen hátránnyal kénytelenek élni.

Hazánkban a fogyatékos személyek száma a 2001-es népszámlálási adatok szerint 577 ezer fő, amely a népesség 5,7 százalékát teszi ki. Szakértői becslések és a nemzetközi tapasztalatok ezzel szemben azt mutatják, hogy a lakosság átlagosan 10 százaléka él valamilyen fogyatékkal - a valós szám tehát hazánkban is inkább az 1 milliót közelítheti.

A fogyatékos személyek demográfiai összetételére jellemző, hogy közöttük jelentősebb számban vannak időskorúak, mivel a fogyatékos személyek nagy része nem születésétől fogva sérült, hanem életkora előrehaladtával – betegség vagy baleset következtében – vált azzá. A fogyatékos személyek között a 60 évnél idősebbek aránya 44,8 százalék. A fogyatékos személyek 17 százaléka születése óta él valamilyen fogyatékkal.

Emberi jogi szempontból kétségkívül a – hazánk által az elsők között ratifikált – Fogyatékkal élő személyek jogairól szóló ENSZ-Egyezmény a legnagyobb jelentőségű **nemzetközi dokumentum**. Az Egyezmény paradigmaváltást jelentett mind a hazai, mind a nemzetközi fogyatékosügy területén: a korábbi évtizedekre jellemző atyáskodó, paternalista szemléletmód helyett az emberi jogi megközelítést állította középpontba. Ennek lényege, hogy a fogyatékos emberek nem jótékonykodás alanyai, hanem jogok birtokosai, akiket elsősorban nem segélyekkel és kedvezményekkel, hanem az önrendelkezés, az önálló életvitel, valamint a munkához és a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtésével kell támogatni.

A hazai jogszabályok területén a **fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény** tekinthető alapidokumentumnak. A törvény elsődleges célkitűzése a fogyatékos személy jogainak biztosítása, ezáltal esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének előmozdítása. Sok más rendelkezése mellett a törvény meghatározza a fenti célok elérése érdekében végrehajtandó intézkedések főbb területeit, akadálymentesítési kötelezettséget ír elő a kormányzati és önkormányzati közszolgáltatások fenntartói számára. Emellett

konkrét jogosultságokat is biztosít a fogyatékos emberek számára. Ezek közül – a teljesség igénye nélkül – a rehabilitációhoz, segédeszközökhöz, támogató szolgálat igénybe vételéhez, korai fejlesztéshez, illetve az integrált vagy védett munkaerőpiaci részvételhez való jog emelhető ki.

A szabályozás lényeges eleme még a **fogyatékosági támogatás**, amely nem alanyi jogon, hanem az olyan, súlyosan fogyatékos személy részére járó pénzbeli juttatás, aki önálló életvitelre egyáltalán nem képes, illetve mások állandó segítségére szorul. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

A törvény alapot teremtett a mindenkori fogyatékosügyei szakpolitika tervezése számára. Előírta ugyanis, hogy az Országgyűlés hosszútávú stratégiát – 7 éves időtávra szóló **Országos Fogyatékosügyi Programot** – köteles alkotni, amelyet a mindenkori kormány 3-4 éves, ún. középtávú intézkedési tervben bont konkrét kormányzati intézkedésekre. A Program négy célterületen fogalmaz meg elérendő célokat:

- társadalmi szemléletformálás,
- a fogyatékos személyek és családjuk életminőségének javítása,
- a társadalom életében való aktív részvétel,
- rehabilitáció

(Forrás: <http://emberijogok.kormany.hu/fogyatekkal-elok>)

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás egyik feltétele, hogy az állampolgárok- köztük a fogyatékossgal élő emberek – számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén, a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatás és munkavállalás, a sport és a szórakozás területén is.

A fogyatékossgal élő emberek számára megszervezendő hatékony ellátórendszer kialakításához szükség van helyi, megyei, regionális szinten szerveződő civil szervezetekre, amelyek a klasszikus érdekvédelmi feladatok ellátása mellett aktívan szerepet vállalnak az államtól átvállalt közfeladatok megvalósításában, valamint együttműködő partnerei kívánnak lenni a területen dolgozó valamennyi állami és nem állami szereplőnek.

Biztosítani kell az esélyegyenlőséget az intézményes ellátások szolgáltató jellegének erősítésével, az intézmények kiépítésével, korszerűsítésével és átalakításával.

Lehetővé kell tenni, hogy a fogyatékkal élő emberek egyenlő eséllyel érvényesülhessenek az élet valamennyi területén, kiemelt prioritásként a minőségi közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális ügyek, közlekedés) egyenlő hozzáféréseinek megteremtése fogalmazható meg.

Az egyenlő esélyű hozzáférés nemcsak liftek, rámpák, speciális táblák vagy éppen hangos térkép alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekinti. Ennek egyik igen fontos eszköze az esélyegyenlőségi tervek elkészítése és az abban foglaltak végrehajtása is.

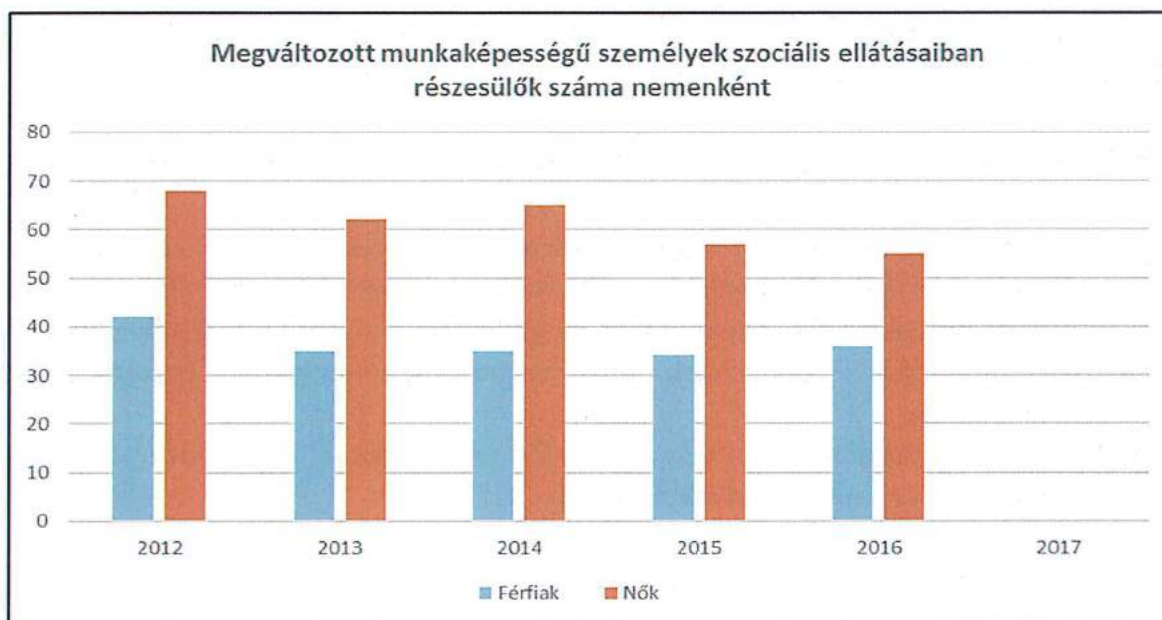
Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, látássérült, hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmozottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érhető tájékoztató füzetek...) Ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely magába foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több.

7.1 A településen fogyatékosággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Várdomb település nem rendelkezik felméréssel a településen élő fogyatékkal élőkrol.

Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként (2012-2016)

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők	Összesen
2012	42	68	110
2013	35	62	97
2014	35	65	100
2015	34	57	91
2016	36	55	91
2017	N:A	N.A	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti adatokból megállapítható, hogy a megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülő férfiak száma a bázis évhez viszonyítva 6 fővel csökkent 2016-ra, míg a nők esetében ez a csökkenés 13 fő, valamint az is látható, hogy a nők nagyobb számban részesültek ebben a szociális ellátásban. A vizsgált időszak minden évében 4 % körüli volt a munkaképes korúak és a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők aránya.

A településen nem élnek olyan fogyatékkal élő személyek, akik nappali ellátásban részesülnek.

- a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A településen nincs védett munkahely, a közfoglalkoztatottak között nincs megváltozott munkaképességű személy.

- b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatás területén való hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk a település vonatkozásában.

- c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A település közintézményeiben az akadálymentesítés nem teljeskörű. Az iskola, az óvoda, a bölcsőde, valamint az orvosi és védőnői rendelő akadálymentesített. A pályázati

lehetőségeket kihasználva az önkormányzat épületének, valamint a művelődési háznak az akadálymentesítését még meg kell oldani.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő emberek legnagyobb részének sokszor egyetlen megélhetési forrása az általában alacsony összegű rokkantsági nyugdíj, rokkantsági járadék, rehabilitációs ellátás, illetve kiegészítő juttatásként – amennyiben megfelelnek a jogszabályi feltételeknek - a fogyatékosági támogatás. A gyermekek tartós betegség esetén magasabb összegű családi pótlékban részesülnek.

Várdomb Község Önkormányzata a településen élő fogyatékkal élők számára pénzbeli és természetbeni ellátást és kedvezményeket nem nyújt.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Ma már jogszabály írja elő kötelező jelleggel az akadálymentesítést, melynek betartatása az építésügyi hatóság feladata. Általános elvárásként jelenik meg, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban az egyenlő esélyű hozzáférés biztosított legyen.

Az önkormányzat tulajdonában lévő középületek közül az általános iskola, bölcsőde és óvoda, az orvosi és védőnői rendelő teljesen akadálymentesített. Az önkormányzat és a művelődési ház épületének akadálymentesítése sajnos még nem megoldott.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Várdomb Község Önkormányzata saját honlapot üzemeltet, ahol elérhetők a friss hírek, információk, dokumentumok. Az önkormányzati ügyfelek részére az elektronikus ügyintézés feltételei biztosítottak. A közszolgáltatások és kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés teljes körű biztosítása érdekében az önkormányzat és a művelődési ház akadálymentesítését tűzi ki célul az önkormányzat. A település szolgáltatói (élelmiszerbolt, posta) sajnos eddig még nem tudták megoldani az épületeik akadálymentesítését.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A nem közintézményekben működő munkahelyek akadálymentesítettségére vonatkozóan nem áll rendelkezésre adat.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Az önkormányzat tulajdonában lévő járdák, utak nem akadálymentesítettek, sok helyen elég rossz állapotúak, viszont az új beruházások, felújítások során az akadálymentesítés figyelembe vett és fontos szempont.

- e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A fogyatékkal élő személyek részére a településen nem áll rendelkezésre helyi szolgáltatás, nincs nappali intézmény.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A közintézmények akadálymentesítése nem teljes körű.	Pályázat lehetőségek figyelemmel kísérése, pályázat benyújtása a közintézmények akadálymentesítésének folytatására.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az Együtt Várdombért Egyesület kiemelten közhasznú egyesületként kezdte meg működését 2007 év végén. Az egyesület fő tevékenysége a helyi művelődési ház, mint közösségi tér működtetése, ezt a feladatot, mint kötelező önkormányzati feladatot átvette az önkormányzattól. Az egyesület a megalakulása óta aktívan részt vesz a település kulturális közösségi rendezvényeinek a megszervezésében, lebonyolításában. Civil szervezetként olyan pályázati lehetőségeket, forrásokat is ki tud használni, melyek az önkormányzat számára nem elérhetőek.

Céljai között fogalmazta meg többek között a település hátrányos helyzetű csoportjai társadalmi esélyegyenlőségének elősegítését. Ezen cél egyik méltó gyakorlati

megvalósulása a minden évben megrendezésre kerülő Szent Erzsébet napi jótékonyági délután, melynek bevételeiből a rászoruló családokat támogatja az egyesület.

Az önkormányzat, valamint annak intézményei, a nemzetiségi önkormányzat, az oktatási intézmények, az egyház és a civil szervezetek közötti együttműködés folyamatos és jól működő, hiszen minden partner a település érdekeit, fejlődését tartja szem előtt.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Az önkormányzat a település érdekeit szem előtt tartva együttműködik a térség településeivel. Várdomb Község Önkormányzata egyes önkormányzat által ellátandó feladatot társulás formájában lát el.

A Szekszárd és Környéke Alapellátási és Szakosított Ellátási Társulás keretében biztosít egyes gyermekjóléti feladatokat és a családsegítési szolgáltatást, a társulás közös fenntartású intézménye a Humánszolgáltató Központ által.

Az orvosi ügyelet ellátását és a házi segítségnyújtást, a Bátaszék és Környéke Önkormányzatainak Egészségügyi, Szociális és Gyermekjóléti Intézmény-fenntartó Társulása fenntartásában lévő Gondozási Központ Bátaszék útján biztosítja az önkormányzat.

Az önkormányzati, hivatali feladatok ellátását 3 település – Őcsény, Várdomb, Pörboly - társulásával az Őcsényi Közös Önkormányzati Hivatal végzi.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A településen működő Német Nemzetiségi Önkormányzat a hagyományok ápolása, a különböző rendezvények megszervezése mellett, képviseli a német nemzetiség érdekeit, közvetíti értékeit, segíti a német nyelv oktatását, tanulását. Tevékenységük során az esélyegyenlőség megtartására törekednek.

Várdomb Község Német Nemzetiségi Önkormányzata együttműködik Várdomb Község Önkormányzatával, az Együtt Várdombért Egyesülettel, a Római Katolikus Egyházközség Várdombbal, a Nagycsaládosok Egyesületével, a Várdombi Könyvtárral, valamint a Tolna Megyei Német Kisebbségi Önkormányzatok Szövetségével.

A nemzetiségi önkormányzat az óvoda és az általános iskola német nemzetiségi rendezvényeit, a nemzetiségi célok megvalósulását egész évi munkája során igyekszik támogatni. Ezen kívül támogatják a szekszárdi Deutsche Bühne Ungarn német nyelvű előadásain való részvételt és színházlátogatást, lehetőséget biztosítanak német nyelvű kiadványok (Neue Zeitung, Deutscher Kalender) olvasására az általános iskola és a település könyvtárában. Az elmúlt évben támogatták 6 általános iskolás gyermek német nyelvű táborban való részvételét. Ezen kívül segítik az általános iskolásokat és óvodásokat kézműves foglalkozások, nemzetiségi napok megtartásában, illetve a Várdombi Német Nemzetiségi Táncscsoportot is támogatták már új ruhák megvásárlásában, valamint hozzájárultak a fellépések úti- és egyéb költségeihez is.

Havonta egyszer lehetőséget biztosítanak sváb beszélgetésekre, olyan várdombiak számára, akik még beszélik a nyelvet, szeretnék feleleveníteni, bővíteni ismereteiket vagy

csak nosztalgiából hallgatni nagyszülei nyelvét. Már évek óta ünnepség keretében emlékeznek meg a Várdombról kitelepített lakókról. Az elmúlt évben a Márton nap alkalmából két napos rendezvényt szerveztek zenés, táncos mulatsággal, hagyományos német nyelvű szentmisével és ekkor emlékeznek meg a Várdombot benépesítő sváb ősookról. Decemberben a korábbi évekhez hasonlóan a Chriskindlspiel angyalok látogatták meg és vittek karácsonyi hangulatot néhány várdombi otthonba.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A településen működő három civil szervezet kapcsolódik, illetve részt is vesz néhány közfeladat ellátásában. A civil szervezetek képviselik tagságukat, a kitűzött célok mentén végzik feladataikat, lehetőségeikhez mértén támogatják a településen élő rászorulókat az esélyegyenlőség szempontjából kiemelt célcsoportokat.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for-profit szereplők részvételéről a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásban az önkormányzatnak nem áll rendelkezésére adat.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

Várdomb Község Önkormányzata önálló honlappal rendelkezik, a www.vardomb.hu oldallal, melyen a települést érintő fontos információk, megtalálhatóak. A honlapon elérhető, olvasható a korábban elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program. (röviden: HEP) Várdomb Község Önkormányzata Képviselő-testülete által elfogadott új HEP feltöltésre kerül a honlapra és minden érdeklődő számára hozzáférhető lesz, ez alapján az esélyegyenlőségi folyamatokat, intézkedéseket megismerhetik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

Emellett a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság HEP oldalára is feltöltésre kerül. (<https://hep.szgyf.gov.hu/Members/ProjectHome.aspx?ProjectId=2238>)

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítését megelőzte a helyzetelemzés és az adatgyűjtés, melyben részt vettek az önkormányzat dolgozói, a szociális, gyermekjóléti, köznevelési szakemberek, civil szervezetek vezetői, valamint 2018. október 25-én HEP Fórumot tartott a helyi esélyegyenlőségi referens, melyen az előbbieken említett partnerek is képviseltették magukat. A személyes és egyéb (telefon, online) kapcsolattartás során megfogalmazódtak a településen élő célcsoportok problémái, esélyegyenlőség biztosítása kapcsán felszínre kerülő akadályok, valamint a lehetséges fejlesztési

lehetőségek irányai is meghatározásra kerültek. Az adatgyűjtés kiterjedt a helyi dokumentumokra, a települést érintő területekre.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

A település lakosai és szervezetei számára elérhetővé válik az elfogadott, a település honlapján közzétett Helyi Esélyegyenlőségi Program. A hatékony, a tervezett intézkedések érvényesülését a helyi esélyegyenlőségi referens és a munkacsoport tagjai biztosítják, a törvényi előírás szerint kétevente áttekintik és szükség esetén felülvizsgálják a program intézkedési tervét.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegén- ységben élők	Anyagi okok miatt átmeneti fűtési nehézségek	Rászorulóknak természetbeni szociális segélyezése, tűzifa támogatás
	A célcsoport elhelyezkedési nehézségei	Tájékoztatás, állásbörze
Gyermekek	A gyermekek nyári szünidejében a hasznos időeltöltés hiánya.	Nyári szünidőben tábor szervezése, a könyvtáros irányításával, esetlegesen önkéntes munka bevonásával.
Idősek	Egyedül élő idős emberek problémái - elmagányosodás	Szociális ellátások bővítése jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igényfelmérése
Nők	Kevés a gyermekneveléssel kapcsolatos, szülői készségeket fejlesztő program	Szülői készségek fejlesztését célzó közösségi tevékenységek, programok megvalósítása
Fogyatékkal élők	A közintézmények akadálymentesítése nem teljes körű.	Pályázat lehetőségek figyelemmel kísérése, pályázat benyújtása a közintézmények akadálymentesítésének folytatására.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Rászorulóknak természetbeni szociális segélyezése, tűzifa támogatás	Helyi Önkormányzat Felelős: Simon Csaba polgármester
	Tájékoztatás, állásbörze	Helyi Önkormányzat Felelős: Simon Csaba polgármester
Gyermekek	Nyári szünidei tábor megszervezésének támogatása	Helyi önkormányzat Lakossági könyvtár Felelős: polgármester, könyvtáros
Idősek	A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kialakításának igényfelmérése	Gondozási Központ Helyi önkormányzat Felelős: polgármester
Nők	Szülői készségek fejlesztését célzó közösségi tevékenységek, programok megvalósítása	Helyi önkormányzat Védőnői Szolgálat Lakossági Könyvtár Felelős: polgármester
Fogyatékkal élők	Akadálymentesítés folytatása	Helyi önkormányzat Pályázati író Felelős: polgármester

Jövőképünk

Várdomb Község Önkormányzatának legfontosabb célja a településen élő állampolgárok jólétének, életminőségének folyamatos javítása, olyan támogatói környezet működtetésével, amely

- erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a társadalmi szolidaritást,
- kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára,
- tudatos és partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők megélhetését segítsük, valamint a foglalkoztatási arány további javítására törekszünk.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek védelmét, ezen belül fontosnak tartjuk biztosítani a gyermekek nyári szünidőben történő hasznos időeltöltését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek biztosítására, valamint az életkorral járó sajátos igényeik kielégítését célzó ellátások szükség szerinti bővítésére.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a gyermeket vállaló szülők, anyák terheinek csökkentését, az anyák gyermekneveléssel kapcsolatos készségeinek fejlesztő támogatását. Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők érdekképviselésére, akadálymentes környezetük biztosítására.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Rászorulóknak természetbeni szociális segélyezése, tűzifa támogatás	Anyagi okok miatt átmeneti fűtési nehézségek	A rászorulóknak fűtési nehézségeinek csökkentése	Nyilvántartás vezetése	Rászorulóknak természetbeni tüzelőanyaggal való segítése, tűzifa támogatás nyújtása	polgármester	2024.12.31.(rászorultság, igény alapján)	A településen élő rászorulóknak fűtési nehézségei enyhülnek, megoldódnak	tüzelőanyag beszerzése, (pénzügyi forrás-költségvetés, adomány) kiszállítása	5 év
2	Állásbörze	A célcsoport elhelyezkedési nehézségei	Munkanélküliség csökkentése a célcsoportban	Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia és az 1991. évi IV. törvény (Ft.)	Előadóval való egyeztetés, szórólapok kiküldése, helyszíni előkészítése	polgármester	2024.12.31.	A programokon való részvétel arányának növekedése, munkanélküliség csökkenése a célcsoportban	helyszíni biztosítása, előadó meghívása	5 év
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Nyári szünidei tábor	A gyermekek nyári szünidejében a hasznos időeltöltés hiánya.	A gyermekek hasznos időeltöltése, szülők tehermentesítése	„Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia	Nyári tábor megszervezése, könyvtár, önkéntesek és Illyés Gyula Megyei Könyvtár	polgármester,	2019.08.31. minden nyáron egy alkalommal	10-12 gyermek hasznos nyári időeltöltése	Költségvetés, önrész	5 év

					bevonásával					
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Kisgyermeket nevelő anyák, szülői készségeinek fejlesztése	Kevés a gyermekneveléssel kapcsolatos, szülői készségeket fejlesztő program	A szülői készségek fejlesztése, gyermeknevelés, egészség tudatosság	Nem releváns	Szülői készségek fejlesztését célzó program megszervezése, előadók meghívása, tájékoztatók kiküldése	polgármester	2019.07.31.	Szülők részvétele a programsorozaton	Pályázati forrás, (anyagi) technikai feltételek biztosítása az önkormányzat részéről)(helyiség, szórólap)	5 év
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	A jelzőrendszere s házi segítségnyújtás kialakításának igényfelmérése	Egyedül élő idős emberek problémái - elmagányosodás	Szociális szolgáltatások bővítése	A szociális igazgatás és szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló 4/2018.(X.1.) önkormányzati rendelet	Kérdőívek összeállítása, felmérés az új szolgáltatásra vonatkozóan, adatok feldolgozása, intézkedések megfogalmazása	polgármester	2022.08.15.	100 db kérdőív kitöltése	Humán erőforrás, szociális gondozó, kérdőívek előállítás	5 év
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Akadálymentesítés folytatása (Önkormányzat, Művelődési ház)	A közintézmények akadálymentesítése nem teljes körű.	A közintézmények fizikai akadálymentesítése,	Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. tv.	A pályázati lehetőségek figyelése, megfelelő pályázat esetén benyújtása, önrész biztosítása.	polgármester	2023.08.15.	Akadálymentesség megvalósulása	Pályázati lehetőség, Költségvetés (önrész)	5 év

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

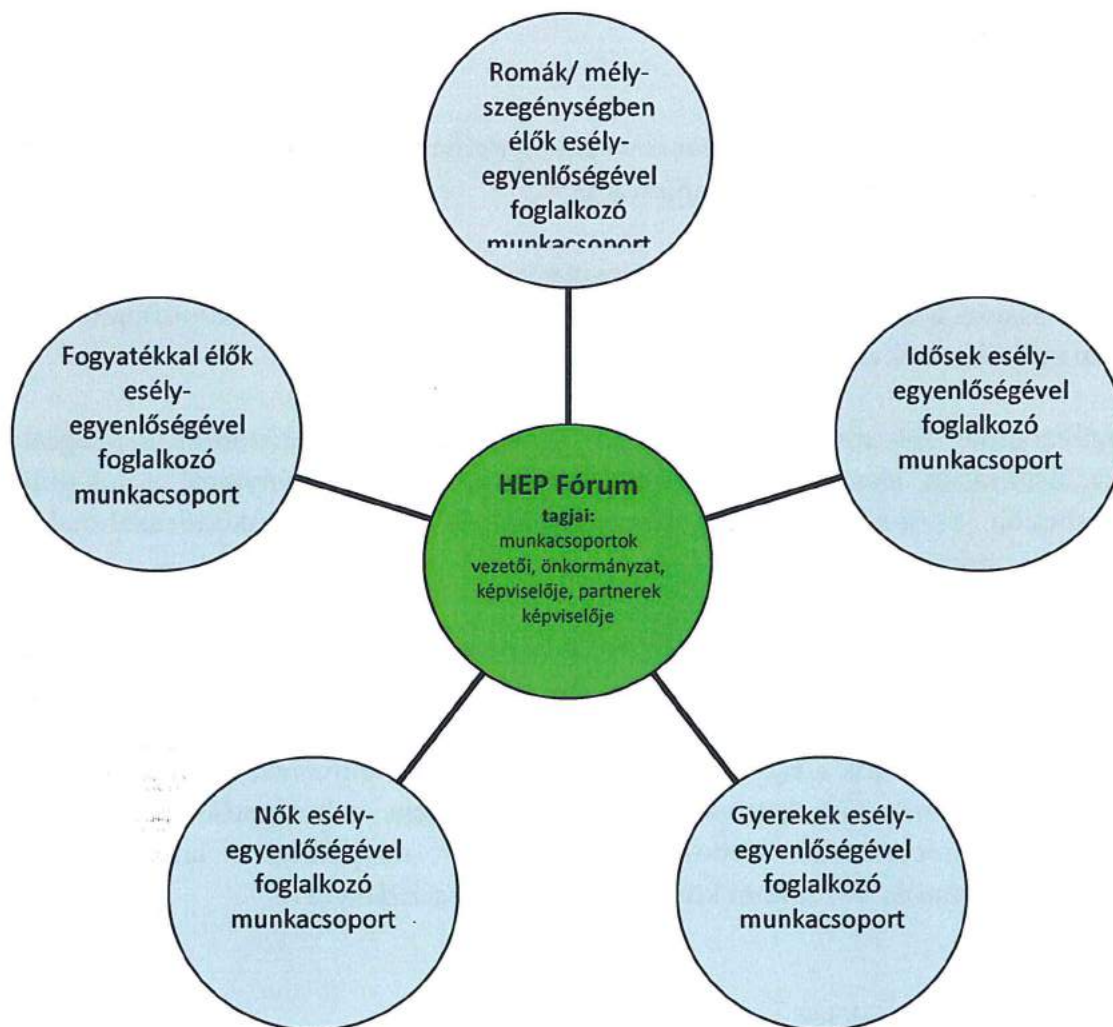
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a helyi esélyegyenlőségi referens felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.

- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- Felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Várdomb község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Várdomb Község Önkormányzata Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 21/2019.(II.13.) számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Várdomb, 2019. február 13.

Simon Csaba
polgármester

A Várdomb Község Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Várdomb, 2019. február 13.

aljegyző

Várdomb, 2019. február 13.

Gondozási Központ

Várdomb, 2019. február 13.

Védőnő

Várdomb, 2019. február 13.

Várdomb-Alsónána Általános Iskola

Várdomb, 2019. február 13.

Várdombi Bölcsőde, Óvoda és Konyha

Várdomb, 2019. február 13.

Könyvtár

HEP elkészítési jegyzék²
(kitöltése opcionális – amennyiben nem kerül kitöltésre, az oldal törölhető)

NÉV ³	HEP részei ⁴										Aláírás ⁵
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Gondozási Központ	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Védőnő	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Várdomb- Alsónána Általános Iskola	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Várdombi Bölcsőde, Óvoda és Konyha	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	
Könyvtár	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	

² Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértésen és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

³ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁴ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenezte.

R= részt vett, É= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenezte.

⁵ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

**Határozati kivonat készült Várdomb Község Önkormányzat Képviselő-testületének
2019. február 13-án megtartott képviselő-testületi üléséről**

21/2019.(II.13.) számú határozat

Várdomb Község Önkormányzata Képviselő-testülete az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31.§ (1) bekezdésében foglalt, kötelezettségének eleget téve, elfogadja a mellékletben szereplő Helyi Esélyegyenlőségi Programot 2019-2024 időszakra vonatkozóan. A képviselő-testület felkéri a polgármestert a Helyi Esélyegyenlőségi Program közzétételére.

Határidő: 2019. március 1.

Felelős: Simon Csaba polgármester

Simon Csaba s.k.
polgármester

Balogh Györgyi s.k.
jegyző

Kiadvány hitelélül:

Nagyné Pohlen Mónika
aljegyző

Várdomb, 2019. február 25.